

PROGRAMA SÈNIOR DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA

Títol Sènior en Cultura, Ciència i Tecnologia

Memòria acadèmica

Curs 2007 / 2008

PROGRAMA SÈNIOR DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA

Memòria acadèmica

Curs 2007-2008

Universitat de Lleida
Vicerectorat de Docència

Amb la col·laboració de l'Institut Municipal d'Educació de l'Ajuntament de Lleida
Amb el patrocini del Consell Social de la Universitat de Lleida

Coordinadora del Programa:
Prof. Neus Vila Rubio
Adjunta al Vicerektorat de Docència

Auxiliar de gestió acadèmica:
Sra. Gloria López Gracia

DL: L-1.417-2008

© Edicions UdL

© Vicerektorat de Docència

Maquetació: Servei de Publicacions (UdL)

Fotografies: X. Goñi i alumnes de 1r i 2n curs.

Disseny de portada: cat&cas

Impressió: Service Point

Caminar tota una vida
et porta a preguntar si quatre passes
et fan el pes. Però no hi ha altre canvi
i veus a trossos sota tanta pluja
els vespres de la vida en un sol vespre
i el sol que es repeteix en mils de gotes.

Sextina de les gotes i les passes (fragment)

Joan Brossa

ÍNDIX

PRÒLEG.....	9
PRESENTACIÓ	11
1. PROGRAMA SÈNIOR	15
1.1. Objectius	15
1.2. Seu.....	16
1.3. Organigrama de gestió.....	16
1.4. Conveni amb l'IME	19
1.5. Patrocini del Consell Social.....	20
1.6. Accions de difusió	20
1.6.1. Web del Programa Sènior.....	21
1.6.2. Mitjans de difusió (premsa i audiovisuals).....	21
1.6.3. Accions de difusió a nivell local	22
1.6.3.1. Visita de la Regidoria de Polítiques d'Igualtat de l'Ajuntament de Lleida	22
1.6.3.2. Visites a entitats lleidatanes.....	22
1.6.3.3. Jornada de Portes Obertes	22
1.6.4. El Programa Sènior de la UdL i la seva difusió a nivell estatal.....	23
1.6.4.1. Invitació de la Universidad de Murcia	23
1.6.4.2. X Encuentro Nacional de Programas Universitarios para Mayores	24
1.6.4.3. Congrés CIDUI.....	25
2. TÍTOL SÈNIOR EN CULTURA, CIÈNCIA I TECNOLOGIA.....	27
2.1. Estructura de la titulació.....	27
2.1.1. Destinataris	27
2.1.2. Estructura bàsica en cursos, crèdits i tipologia de matèries.....	27
2.2. Calendari i horaris del curs	28
2.2.1. Calendari	28
2.2.2. Horaris.....	28

2.3. Pla d'estudis.....	30
2.4. Organització acadèmica.....	33
2.4.1. Aplicació del crèdit ECTS.....	33
2.4.2. Orientacions didàctiques.....	33
2.4.3. Assistència i avaluació.....	34
2.4.4. Matèries amb pràctiques fora d'aula.....	34
3. DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS ACADÈMIQUES.....	35
3.1. Matèries obligatòries del primer curs.....	35
3.2. Matèries obligatòries del segon curs.....	43
3.3. Matèries optatives.....	52
3.4. Valoració de la coordinació.....	84
4. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.....	85
4.1. Inauguració del curs acadèmic.....	85
4.2. Matèries de lliure elecció.....	85
4.3. Activitats culturals, visites i sortides.....	86
5. ALUMNES DEL CURS 2007-2008.....	89
5.1. Normes de preinscripció per als alumnes del primer curs.....	89
5.2. Normes i procés de matriculació per a tots els alumnes.....	89
5.3. Relació d'alumnes de primer curs (segona promoció).....	90
5.4. Relació d'alumnes de segon curs (primera promoció).....	91
5.5. Delegats de curs-representants d'alumnes.....	92
5.6. Perfil de l'alumnat.....	93
5.7. Opinions dels alumnes.....	98
6. PROFESSORAT.....	103
6.1. Aspectes sobre el professorat de 1r i 2n curs.....	103
6.2. Curs de formació del professorat.....	106

7. AVALUACIÓ DEL PROGRAMA	109
7.1. Resultats de les enquestes d'opinió sobre el professorat i les matèries.....	109
7.2. Resultats de les enquestes d'opinió sobre el Programa	112
7.3. Rendiment acadèmic	113
8. ANNEXOS	115
8.1. Models d'enquestes	115
8.1.1. Enquesta d'opinió sobre aspectes generals dels alumnes i el programa.....	115
8.1.2. Enquesta d'opinió sobre el professorat i les matèries	117
8.2. Model de fitxa-programa de matèria	118
8.3. Informació sobre la Jornada de Portes Obertes	119
8.4. Recull de premsa	120
8.5. Imatges del curs.....	123
8.5.1. Inauguració del curs 2007-2008.....	123
8.5.2. Alumnes i activitats: 1er curs.....	124
8.5.3. Alumnes i activitats: 2n curs	128

PRÒLEG

S'ha complert el segon curs d'implantació del Programa Sènior. Dos anys, que constitueixen uns fonaments sòlids sobre els que estem construint un somni per a moltes persones i noves oportunitats per a d'altres. I tot gràcies a un grup d'estudiants i professors, cada vegada més ampli, que està fent possible que la nostra universitat sigui la capdavantera en un projecte com el que aquí es presenta.

Aquesta memòria és una síntesi del que està passant a les aules dels cursos que integren el Programa Sènior. Considerem que és bo que la comunitat universitària conegui aquesta realitat, que es podria resumir en les següents paraules: motivació per aprendre, il·lusions, qualitat docent, interès per compartir coneixement, esforç, superació i entusiasme. Són algunes de les característiques que hem volgut que tingués aquesta experiència i que hem observat amb satisfacció que hi són presents.

Avui per avui, els estudiants d'aquest Programa estan demostrant que, per aprendre i participar de la vida universitària, no s'ha de tenir una edat concreta, n'hi ha prou amb tenir curiositat pel saber i amb renovar aspiracions vitals.

Com a vicerectora de docència, voldria agrair la seva dedicació i la seva tasca a totes les persones que estan treballant per l'èxit d'aquest projecte: a la coordinadora del Programa, adjunta al Vicerectorat, la Dra. Neus Vila i al seu equip, al personal de la Secretaria de la Facultat de Lletres, a tot el professorat que hi participa i als estudiants que, amb la seva presència, ens estimulen a seguir avançant. Com deia Machado: "se hace camino al andar".

Gràcies a tots.

Isabel del Arco Bravo
Vicerectora de docència

PRESENTACIÓ

El Programa Sènior de la Universitat de Lleida és una aposta clara per l'aprenentatge al llarg de la vida, anomenat també *Long Life Learning* ('les tres eles'). Aquest ha d'abastar no solament la formació de professionals i graduats sinó també la d'aquelles persones que, trobant-se en moments de la seva vida en què ja disposen de temps, tenen interès a ampliar els seus coneixements i les seves aptituds mitjançant l'educació superior, un nivell educatiu al qual no van tenir l'oportunitat d'accedir en altres etapes del seu camí vital o que, tot i haver-ho fet, es configura per a ells com un ventall de noves i atractives experiències.

La resposta de les universitats a aquesta demanda social és un deure que la institució no pot defugir. En aquest sentit, la Universitat de Lleida, des del 2006, ofereix aquest Programa de formació per a persones de més de 50 anys que respon als criteris esmentats. Ha estat, doncs, aquest curs 2007-2008, el segon any d'implantació d'aquest títol propi, anomenat "Títol Sènior en Cultura, Ciència i Tecnologia", del qual recollim, en aquesta memòria, les característiques i les dades més representatives.

Comptem així, a la finalització del curs acadèmic 2007-2008, amb dos grups d'estudiants que han cursat, respectivament, primer i segon d'una titulació que es configura en un total de quatre cursos acadèmics, ampliables en un títol d'especialització posterior, com explicarem després.

En el desenvolupament d'aquesta Memòria es presenten la configuració i estructura del Programa i també les tasques dels participants (gestors, estudiantat i professorat). Igualment, es ret compte de les diferents activitats acadèmiques portades a terme, així com dels resultats en forma d'avaluacions diverses. Destaquem també la labor de difusió del Programa, tant a nivell local com més general, que considerem molt important en moments en els quals estem posant les bases del que ha de ser, en el futur, una parcel·la cabdal de l'oferta formativa de la nostra universitat.

El Programa Sènior de la UdL s'integra en el marc de les accions promogudes des del Vicerectorat de Docència, per la qual cosa tant des d'aquest com des de la direcció del Programa volem fer aquí palès el nostre agraïment a la Facultat de Lletres, per prestar les seves aules i instal·lacions al desenvolupament de les activitats acadèmiques, així com per la seva col·laboració en la gestió de la matrícula i expedients de l'alumnat del Programa. Agraïm també a altres centres de la UdL, com l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrònoma (ETSEA) i l'Escola Politècnica Superior (EPS), la cessió d'espais per al desenvolupament d'algunes matèries de caire tècnic o científic que requereixen entorns com laboratoris o instal·lacions específiques dels quals, òbviament, la Facultat de Lletres no disposa. Per tant, ens trobem davant d'un projecte que involucra tota la Universitat, per la qual cosa, i en un sentit positiu, cap centre el pot fer exclusivament seu, ja que és responsabilitat de tots. Una altra prova, en aquesta línia, és la participació en el Programa de professorat de tots els centres de la UdL. Durant aquest curs que acaba,

per a les matèries activades dels dos cursos en marxa, hi ha participat professorat de 10 departaments diferents, sense oblidar que, en el Pla d'Estudis global del Programa, tots els departaments de la UdL hi són representats.

Si parlem de professorat, no podem deixar de mostrar aquí un agraïment especial a tots els professors i professores que, de forma voluntària, han donat el seu suport, amb la seva feina, al Programa. No s'ha d'oblidar que aquesta tasca amb els alumnes Sènior es realitza a més a més de la seva docència a les titulacions oficials i que el seu reconeixement institucional no és encara el que voldríem, atesa la dedicació que el Programa requereix d'ells. Esperem que, a mesura que aquest vagi avançant, es pugui obtenir un reconeixement més adequat i just. Aquest fet està molt relacionat amb els objectius globals d'aquesta titulació pròpia: aconseguir la seva visibilitat i conferir-li el lloc que li pertoca en el marc de l'oferta global docent de la UdL.

Finalment, en l'àmbit intern, hem de dir que els mateixos alumnes del Programa són la peça clau de tot el projecte. Sense ells, res de tot això tindria sentit. I per ells hem de seguir treballant, tot millorant i ajustant els diferents aspectes del Programa, per tal de complir els objectius fixats en la formulació bàsica d'aquests estudis.

Pel que fa als ajuts externs al Programa, volem agrair al Consell Social de la UdL i als dos Presidents que hi han intervingut fins ara (l'actual, Sr. Ramon Roca Enrich, i l'anterior, Sr. Josep M. Pujol i Gorné) el valuós suport que ens han aportat i ens aporten en dos vessants: moral i material. El primer és molt important, sense dubte, perquè ens dóna força per continuar i cimentar aquest projecte. Però no oblidem que, sense els recursos que implica el segon vessant, és a dir, l'econòmic, el Programa seria, ara com ara, una quimera. Per això, volem tenir sempre present aquesta col·laboració que, com queda palès, és més que això: és l'oxigen que ens permet respirar.

I en aquest mateix apartat de suports externs, hem de mencionar i agrair el de l'Institut Municipal d'Educació de l'Ajuntament de Lleida, el qual, mitjançant un conveni, ens ha ofert també la seva col·laboració en forma de difusió del Programa, així com de professorat quan això ha estat necessari; ambdós aspectes signifiquen molt per al bon desenvolupament del Programa.

La Memòria s'ha estructurat en un seguit d'apartats que presenten les activitats realitzades, en dos eixos bàsics: desenvolupament i avaluació. Així, en el primer capítol, exposem quines són les bases del Programa, organitzatives, de suport i de difusió. En el segon, tercer i quart s'explica l'estructura acadèmica i assenyalem quines han estat i com s'han desenvolupat les matèries obligatòries i les optatives activades, i també les activitats complementàries realitzades. En els capítols cinquè i sisè, parlem del professorat i dels alumnes que hi han participat. En el capítol setè, abordem el tema de l'avaluació, tot donant compte dels resultats del Programa, en forma d'enquestes d'opinió sobre professorat i matèries, així com de l'enquesta proposada als alumnes sobre la globalitat del Programa; mostrem aquí, finalment, el rendiment acadèmic obtingut. Es completa la Memòria amb un vuitè capítol d'annexos on incloem els models d'enquestes i altres documents, com el de la fitxa dels programes de les matèries que aquest curs hem unificat, per tal de donar més coherència a les activitats acadèmiques i d'oferir la màxima informació normalitzada a l'alumnat.

Aquesta Memòria ha estat elaborada a partir de diverses fonts: actes de les reunions de coordinació i avaluació i també de les realitzades amb la Comissió Acadèmica; informes del professorat seguint les instruccions de la direcció del Programa; dades de matrícula; processament de les dades de les enquestes... Es tracta, doncs, d'una obra en la qual han col·laborat membres del Programa Sènior (professorat i gestors) i a la qual la coordinadora ha donat forma i ha posat paraules on calia.

Han estat, fins ara, dos cursos, que ens han permès posar les bases del que volem que sigui aquest programa formatiu adreçat a persones de més de 50 anys, adults grans o majors, com se'ls sol anomenar. Aquests no volen venir a casa nostra a obtenir un títol que els capaciti per exercir cap professió, sinó per gaudir amb el coneixement i els ensenyaments que obren, davant dels seus ulls, un nou món cultural, humanístic i científic. Les motivacions per fer-ho responen a múltiples raons: posar-se nous reptes i descobrir nous horitzons; saldar un compte pendent amb ells mateixos; ocupar un temps que per fi tenen per fer el que sempre havien volgut fer i no havien pogut; comprendre els canvis del món en què viuen i així sentir-se'n part; potenciar la seva autonomia i donar nous sentits a la seva vida...

En definitiva, tot això conforma una realitat a la qual la Universitat de Lleida vol correspondre mitjançant aquests estudis específics. A més, volem incidir en el fet que amb ells contribuïm a la millora de la qualitat de vida de les persones que vénen a trobar-nos. Aquest encontre —a vegades, retrobament— entre Universitat i persones grans dinàmiques, emprenedores i amb molta vida al davant, és ja indefugible. El nostre compromís és seguir fent-lo possible amb la màxima qualitat i eficàcia.

Neus Vila Rubio
Coordinadora del Programa Sènior
Adjunta al Vicerectorat de Docència

1. PROGRAMA SÈNIOR

El Programa Sènior de la UdL, una part del qual es formalitza en el Títol Sènior en Cultura, Ciència i Tecnologia, ha finalitzat el seu segon any de funcionament, durant el qual hem replantejat alguns dels criteris i principis establerts en el primer projecte, elaborat per endegar-lo l'any 2006-2007.

L'experiència adquirida durant aquell primer curs és la que ens ha portat a realitzar alguns canvis i incorporar altres aspectes que no s'havien tingut en compte. Això és propi d'un projecte obert, que és com creiem que s'ha de considerar el Programa Sènior al llarg dels quatre primers anys de camí, els d'un cicle complet, segons l'estructura plantejada. Durant aquest recorregut, anirem aprenent i això ens permetrà anar integrant les millores que l'experiència posarà al nostre abast. Tot seguit presentem els principis bàsics de l'estructura i la gestió del Programa.

1.1. Objectius

Aquests són els objectius que presideixen l'ànim del Programa:

- a) Promoure els tres pilars bàsics de l'educació universitària entre les persones adultes: ensenyament, recerca i servei a la societat.
- b) Oferir l'oportunitat d'educació superior a persones que no l'han tinguda al llarg de la seva vida i oferir la possibilitat a les que sí que l'han tinguda de renovar els seus coneixements.
- c) Potenciar el desenvolupament personal, afavorint les capacitats d'adquisició i actualització dels coneixements i la creativitat.
- d) Fomentar la participació social, cultural, política i econòmica per tal d'estimular les relacions humanes, la cooperació i el gaudi del medi social.
- e) Proporcionar elements científics i culturals per a una anàlisi adequada i una bona comprensió de la societat actual, la ciència i la cultura.
- f) Facilitar l'accés i la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per a una millor adaptació a l'entorn mediàtic i a la societat tecnològica actual.

- g) Promoure la integració i la interacció social mitjançant l'educació.
- h) Contribuir a la millora de la qualitat de vida de les persones grans.

1.2. Seu

La seu del Programa se situa a l'Edifici del Rectorat de la Universitat de Lleida, on també està ubicada la Facultat de Lletres, la secretaria de la qual és l'encarregada de vetllar per tot el procés de preinscripció i matrícula dels alumnes Sènior, de la gestió dels seus expedients, així com, segons les directrius de la coordinació del Programa, de la planificació de la titulació (introducció de les dades de matèries i professorat al sistema de gestió global de la UdL).

Les classes es desenvolupen majoritàriament en aquesta Facultat, excepció feta d'algunes sessions i/o matèries que tenen lloc en altres centres/campus (ETSEA, EPS) per raons òbvies d'ús d'espais específics (laboratoris científicotècnics) dels quals no es disposa a la Facultat de Lletres.

És molt d'agrair aquesta col·laboració de la Facultat de Lletres amb el Programa, ja que, aquella, a més de distribuir i organitzar els espais de l'edifici per a les activitats acadèmiques, ho fa també per al Programa Sènior. És important que es reconegui la càrrega que aquest fet representa per a l'equip deganal i per al personal de secretaria de la Facultat de Lletres. Tot i que sigui més puntualment i tan sols pel que fa a espais, el mateix podem dir dels altres centres que fins ara han prestat la seva col·laboració amb el Programa, oferint determinades aules i laboratoris.

La direcció i coordinació té com a seu el despatx 2.44 de l'Edifici del Rectorat, situat a prop del Vicerectorat de Docència, del qual depèn el Programa.

1.3. Organigrama de gestió

La pràctica dels dos anys d'implantació del Programa a la UdL ens ha proporcionat l'experiència necessària per observar que uns estudis com aquests requereixen una estructura de base, per a la seva gestió, que pugui respondre de forma eficaç a les múltiples tasques que aquesta planteja. La seva manca d'incardinació en l'estructura docent de la universitat planteja nombrosos problemes per a la gestió, cada cop més complexa, del Programa. En realitat, ens trobem davant d'un ensenyament molt similar a la resta dels que s'ofereixen a la UdL, però sense disposar dels elements que els centres tenen per gestionar les titulacions respectives (càrrecs directius, gestió administrativa, gestió econòmica...).

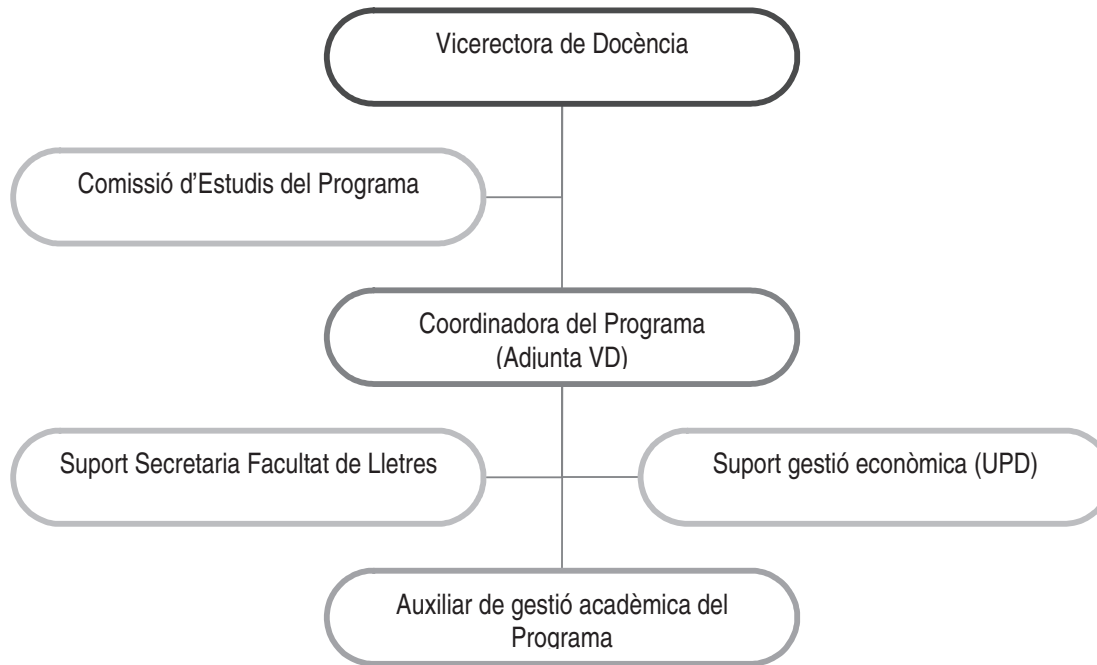
De moment, el Programa ha atès 38 estudiants matriculats i 32 professors/es, pels dos cursos. Des de la Secretaria de Lletres es gestionen els processos de preinscripció i matriculació d'alumnes, els seus expedients, les actes de les avaluacions, així com la introducció de matèries i professorat en els sistemes pertinents (Universitas XXI, DPPA...). Des del Servei de Gestió Acadèmica es té, així mateix, en compte aquesta titulació com una més, amb els corresponents codis de matèries i control del Pla d'Estudis. Des de la Unitat de Planificació Docent, dependent del Vicerectorat de Docència, ens aporten, en la mesura en què els és possible (a vegades, de forma precària, per haver d'atendre altres objectius propis de la Unitat), un cert suport pel que fa al control econòmic i pressupostari.

La coordinació del Programa, que, des del mes de febrer de 2008, compta amb una auxiliar per a la gestió acadèmica, a més de vetllar pels aspectes anteriors, ha d'atendre tot el que es refereix a l'organització pròpia del Programa: elaboració del Pla d'estudis, selecció de les matèries optatives a activar cada curs (d'acord amb els criteris que explicarem al punt 2.3), selecció del professorat i tot tipus de contactes; establiments de criteris acadèmics que vagin d'acord amb el perfil de l'alumnat i d'aquesta tipologia d'estudis; elaboració dels horaris de cada curs; atenció als alumnes, de fet, tutories (ja que, de moment, el professorat no pot realitzar aquesta tasca); recopilació de tots els programes de les matèries i la seva unificació; elaboració i processament de les enquestes d'opinió tant sobre el professorat com sobre el programa en general; organització i desenvolupament de les diverses reunions amb alumnes (informatives en general i amb els delegats), amb el professorat (de coordinació i avaluació), i també amb la Comissió d'Estudis del Programa.

Des de la coordinació es realitza també una tasca important de promoció i difusió del Programa: creació i manteniment de la seva pàgina web; difusió local (visites i xerrades a entitats diverses); i difusió nacional (vinculació amb l'*Asociación Nacional de Programas Universitarios para Mayores*, AEPUM), que s'ha materialitzat, a més, en la presentació de comunicacions i ponències a congressos, tant per part de la coordinadora com d'alguns professors del Programa.

Totes aquestes tasques i altres que se'n deriven s'han portat a terme gràcies a una notable dedicació i esforç de les persones implicades, però no hi ha dubte que el Programa, a mesura que vagi avançant, requerirà més estructura de base amb els recursos humans adequats per tal de donar resposta i fer front, com dèiem, als seus requeriments, cada cop més exigents, i per tal d'assegurar la qualitat que volem que tinguin aquests estudis.

Tot seguit es pot veure l'organigrama que actualment respon a l'estructura plantejada:

Pel que fa a la Comissió d'Estudis del Programa, aquesta la formen els següents membres: Vicerecutora de Docència, que presideix; Vicectors de Professorat i de Qualitat; coordinadora del Programa, que actua com a secretària; directors/es i degans/es de centre o persones en qui deleguin; un/a representant de la gestió acadèmica; dos representants de l'estudiantat; i dos representants de l'IME.

Té les funcions de:

- a) Estudiar i debatre les propostes del Programa i aprovar-les.
- b) Aprovar, cada curs, les matèries ofertes.
- c) Establir el nombre mínim d'alumnes per tal que les activitats del Programa puguin realitzar-se.
- d) Establir criteris d'acceptació d'alumnes al Programa quan hi hagi casos especials que ho requereixin.

- e) Resoldre problemes relatius a l'avaluació final i global dels alumnes.
- f) Establir els criteris pels procediments de l'assegurament i la millora de la qualitat del Programa.
- f) Totes aquelles competències pròpies de l'àmbit acadèmic.

La modificació del pla d'estudis i/o l'assignació de la càrrega docent als diferents departaments són aprovades pel Consell de Govern de la Universitat de Lleida, previ informe d'aquesta Comissió d'Estudis.

La Comissió d'Estudis del Programa Sènior es reuneix, com a mínim, dos vegades cada curs: a l'inici i al final. El curs 2007-2008, les reunions van tenir lloc els dies 23 de novembre de 2007 i 10 de juny de 2008.

1.4. Conveni amb l'IME

L'Institut Municipal d'Educació (IME) de Lleida entén la formació contínua com un dret de tota la ciutadania. Per això aposta per la Universitat Popular, un projecte de desenvolupament cultural, personal i de participació social dins del municipi per tal de millorar la qualitat de vida dels ciutadans de Lleida

Entre els objectius de la Universitat Popular hi ha el de cooperar i col·laborar amb les entitats i organismes de la ciutat que conformen el teixit educatiu, cultural i social.

En aquesta línia d'optimitzar recursos i col·laborar amb diferents projectes que s'implementen dins l'àmbit municipal, es va establir un conveni de col·laboració entre la UdL i l'IME, subscrit l'any 2006 (21 de juny) i signat pel Rector de la UdL, Sr. Joan Viñas i Salas, i l'aleshores President de l'IME, Sr. Ramon Camats i Guàrdia.

Mitjançant aquest conveni, l'IME es compromet a fer la difusió ciutadana del Programa Sènior, així com a aportar el professorat necessari per tal d'impartir les matèries que, en decisió conjunta amb la UdL, es creguin convenientes. A més, l'IME respon a qualsevol altra necessitat educativa que estigui a les seves mans incorporar a l'oferta del Programa Sènior, en forma de matèries de lliure elecció o bé de cursos propedèutics.

Durant aquest curs, l'IME ha col·laborat amb l'aportació al Programa de 4 professors, que han impartit 5 de les matèries optatives: Joan Talarn i Gilabert (*Llengua catalana I i II*); Montserrat Pérez i Serra (*Història de Catalunya I*); Ramon Camats i Guàrdia (*Història del pensament*); i Xavier Picazo Marco (*Introducció a l'Enologia*).

1.5. Patrocini del Consell Social

El Consell Social de la UdL ha estat, des dels inicis, és a dir, ja des dels moments de la planificació del Programa, el seu gran valedor. Les paraules de l'anterior President, el Sr. Josep M. Pujol i Gorné, que apareixien al volum de presentació del Programa (2007) i que reproduïm aquí són la mostra feaent d'aquest valuós suport:

La Universitat té com a missió la creació i la transmissió del coneixement, així com la difusió de la cultura, funció que du a terme mitjançant la docència, el desenvolupament de la investigació, la transferència tecnològica i accions de variats perfils culturals. D'altra banda la Universitat pública, especialment, ha de garantir la igualtat d'oportunitats per a tots els ciutadans que vulguin rebre i gaudir d'estudis superiors, una vegada assolits un sèrie de requisits que proven la capacitat d'aquells que decideixen cursar-los. (...)

La Universitat de Lleida, sensible a les necessitats del seu entorn, i alhora atenta als desigs legítims d'un segment de la ciutadania amb il·lusió per viure la seva experiència universitària i obtenir a un títol d'educació superior, ha creat aquest programa Sènior en Cultura, Ciència i Tecnologia per a persones de més de 50 anys

El Consell Social de la Universitat de Lleida ha considerat un gran encert aquesta iniciativa, que esdevé una acció encomiable per fomentar la cultura, en obrir una porta més d'accés a la Universitat, i, el que és més significatiu, garanteix el dret a aprendre i gaudir de les lliçons i les explicacions dels seus millors professors i investigadors per arribar a obtenir un títol universitari.

Des del primer moment en què el Consell Social va conèixer el projecte va tenir molt clar que havia de donar-li tot el suport, tant material com moral, ja que posa en relleu l'interès i l'atenció de la UdL envers la societat a la qual es deu.

El Sr. Ramon Roca Enrich, actual President del Consell Social, ens ha assegurat igualment el seu suport, que seguirà en els mateixos termes, la qual cosa ha suposat, una vegada més, la confiança del Consell Social de la UdL envers el Programa Sènior.

Des d'aquí, només ens resta agrair novament aquest suport que, des de diversos vessants, permet que el Programa Sènior —compromís de la UdL amb el seu entorn— pugui avançar i esdevenir una oferta atractiva i de qualitat per un sector de la població que demana, cada cop amb més intensitat, poder formar part de la comunitat universitària.

1.6. Accions de difusió

La promoció és un dels eixos principals en els inicis de qualsevol innovació. El Programa Sènior és, sens dubte, una oferta formativa innovadora a Catalunya i per aquest motiu, des que es va decidir implementar-lo, s'han realitzat diverses accions amb aquesta finalitat. Durant el curs 2007-2008 s'ha continuat en aquesta línia per tal de donar a conèixer el Programa al nostre territori, així com a nivell estatal.

1.6.1. Web del Programa Sènior

La primera via de difusió ha de ser a través d'un espai web que contingui la informació adequada i suficient, a disposició de tothom: els potencials alumnes interessats, els alumnes ja matriculats, la resta de la comunitat universitària i el públic en general. Així, a principis del curs, ja es va poder oferir tota la informació necessària a l'adreça www.senior.udl.cat, a la qual es pot accedir també des de la plana principal de la UdL ("Els Estudis"), així com des de la del Vicerectorat de Docència.

Allà es pot trobar tot el que cal saber sobre el Programa (Informació general, Estructura, Pla d'Estudis, Dades de preinscripció i matrícula, Horaris, Calendari, Dades del Professorat, Programes de les assignatures, Comentaris d'alumnes i professorat, Enllaços d'interès, Notícies, etc.). Les dades s'actualitzen cada curs, la qual cosa requereix un manteniment acurat i puntual per tal que la informació sigui vàlida.

1.6.2. Mitjans de difusió (premsa i audiovisuals)

La difusió del Programa també compta amb les informacions que, en determinats moments del curs, apareixen a la premsa local i, si és possible, en mitjans de caràcter més general. Durant aquest any, les notícies referents al Programa es van produir a l'inici del curs i també al mes de maig, en els diaris *Segre* i *La Mañana*, així com en alguns diaris gratuïts com *Bon dia*. Igualment, i motivat pel fet que en altres universitats catalanes s'estudia implantar programes similars, aquest curs hem tingut una certa presència en altres mitjans més generals, com *La Vanguardia* o *El País*, on s'ha mencionat la nostra experiència, com a pionera a Catalunya en aquests tipus d'estudis.

Per la nostra part, tant al començament del curs com amb motiu de la Jornada de Portes Obertes, hem fet incloure anuncis als diaris locals (*Segre*, *La Mañana*, *Bon dia*), per tal de fer arribar el màxim d'informació als possibles interessats. A més dels anuncis amb les informacions de matrícula o de data i lloc de la Jornada citada més amunt, al començament del curs es va fer una altra acció de difusió del Programa, que va consistir en l'edició d'un llibret de 25 fulls, senzill i de dimensions reduïdes, que contenia totes les informacions del Programa i de la titulació. Aquest llibret es va distribuir amb el diari *Segre*, el diumenge 9 de setembre de 2007, en funció de les dates de preinscripció i matrícula. Sembla que el "boca-orella" i aquest llibret van ser els mitjans a través dels quals, majoritàriament, es van assabentar del Programa els nous alumnes. Al capítol 8, d'Annexos, incloem algunes mostres d'aquests anuncis, notícies, etc.

Pel que fa als mitjans audiovisuals, el Programa Sènior ha estat també present en emissores de ràdio i televisió locals (COPE, SER, TV Lleida, TV3 Lleida). Es van realitzar entrevistes a la coordinadora del Programa, així com a la Vicerectora de Docència, les quals van explicar en què consistia el Programa i a qui anava adreçat. També es van realitzar entrevistes a estudiants els quals van explicar les diverses motivacions per cursar aquesta titulació.

1.6.3. Accions de difusió a nivell local

1.6.3.1. Visita de la Regidoria de Polítiques d'Igualtat de l'Ajuntament de Lleida

El dia 15 d'octubre de 2007, la UdL va rebre la visita d'un grup de persones amb motiu de l'activitat, organitzada per la Regidoria de Polítiques d'Igualtat de l'Ajuntament de Lleida, anomenada "La ciutat amb la mirada de les dones". Van manifestar un interès especial a conèixer detalls del Programa Sènior, per la qual cosa van ser rebudes a la Sala de Juntes del 2n pis de l'Edifici del Rectorat, on la Vicerectora de Docència i la coordinadora del Programa van exposar, en primer lloc i mitjançant una presentació en *power point*, les seves característiques, per, tot seguit, atendre les diverses qüestions que el grup va plantejar en relació amb aquests estudis.

1.6.3.2. Visites a entitats lleidatanes

Durant aquest curs s'ha programat una sèrie de visites a entitats ciutadanes (clubs esportius, associacions diverses, centres culturals, etc.), per tal de presentar el Programa i donar-lo a conèixer a públics potencialment interessats en aquests ensenyaments. Així, entre abril i maig es van realitzar visites a: Sícoris Club, Club Tennis Lleida, Club Tennis Urgell, Llar de Jubilats Democràcia, Associació de Veïns del Barri Universitat, Club 60 de la Caixa de Terrassa i Centre Cultural La Caixa.

El procediment ha estat el següent: en primer lloc, es concertava telefònicament una cita amb les persones encarregades de la direcció de les entitats. En aquesta trobada, la Sra. Gloria López, auxiliar de gestió acadèmica del Programa, explicava la finalitat de la seva visita, tot exposant els aspectes bàsics del Programa i demanant als directius una trobada posterior amb els socis o afiliats, per tal de fer conèixer a aquests el Programa. Posteriorment, es feia aquesta presentació, davant dels diversos grups, més o menys nombrosos, alhora que se'ls informava que, si hi estaven interessats, el dia 14 de maig hi hauria una Jornada de Portes Obertes a la UdL on podrien sol·licitar tota la informació que volguessin a propòsit del Programa Sènior. En aquestes visites, la Sra. López va anar sempre acompanyada d'algun alumne del Programa, de manera que aquest es presentava, en primer lloc, per part de la Universitat, però després també des de la perspectiva dels mateixos alumnes, la qual cosa ens va semblar que era molt pertinent per tal de mostrar la realitat d'aquests estudis.

Aquesta ha estat una acció que ha demanat molt d'esforç per part de la coordinació i dels alumnes que hi van col·laborar, que no sempre va tenir una resposta suficient, ja que en ocasions la convocatòria als socis o membres no va ser cursada adequadament per part de les entitats. Tanmateix, creiem que és una via procedent, a la qual seguirem acudint en el futur, tot i corregint algunes de les fallades de l'experiència d'enguany.

1.6.3.3. Jornada de Portes Obertes

El dia 14 de maig es va programar, per primer cop a la UdL, una Jornada de Portes Obertes exclusivament adreçada a potencials alumnes del Programa Sènior.

El Vicerectorat d'Estudiantat i el Servei d'Extensió Universitària van donar suport a aquesta acció, que va comptar amb la presència d'una trentena de persones, algunes de les quals van manifestar ja la seva decisió de matricular-se al Programa el proper mes de setembre.

Els assistents van tenir l'oportunitat de plantejar preguntes i inquietuds al voltant del Programa, que varen ser respostes amb la màxima precisió. Així vàrem poder comprovar que una de les preocupacions més habituals dels interessats és la relativa a les seves capacitats i coneixements previs a l'hora d'endegar uns estudis de nivell universitari. Els fa molta il·lusió, però, al mateix temps, els neguiteja la possibilitat de no ser capaços d'afrontar les dificultats que pensen que aquests estudis els poden plantejar. La nostra missió, en aquest sentit, és mirar de tranquil·litzar-los i animar-los a provar-ho, ja que només es poden vèncer els temors que s'afronten, sense oblidar d'insistir en el fet que aquests estudis no requereixen cap preparació prèvia.

Volem agrair la col·laboració del Servei de Consergeria de Rectorat així com la del Servei de Biblioteca en la visita realitzada a les diverses instal·lacions de l'edifici. Les explicacions i atencions del seu personal al públic de la Jornada van ser pertinents i acurades, la qual cosa va redundar, sens dubte, en benefici de l'esdeveniment i del Programa.

A l'Annex, es pot veure el programa de l'acte tal com es va desenvolupar i com va sortir a la premsa dies abans.

1.6.4. El Programa Sènior de la UdL i la seva difusió a nivell estatal

1.6.4.1. Invitació de la Universidad de Murcia

Aquest curs, la Universidad de Murcia ha commemorat el seu desè aniversari de l'Aula de Mayores, nom del programa adreçat a persones de més de 50 anys d'aquella universitat. Un dels actes programats amb motiu d'aquesta celebració va ser una Jornada que portava per títol "El futuro de los Programas Universitarios para Personas Mayores", que va tenir lloc el dia 7 de febrer al paranimf del Campus de la Merced.

Vàrem tenir l'honor de ser convidats a participar en aquest acte, concretament en la taula rodona titulada "Los nuevos retos de los Programas Universitarios para Mayores", on la Vicerectora de Docència de la UdL, Dra. Isabel del Arco, va exposar les característiques del nostre model de programa per a adults, el seu procés d'elaboració i implementació i la implicació institucional de la UdL.

Els altres participants en l'acte varen ser: el Dr. José Antonio Lorenzo Vicente, exdirector del Programa para Mayores de la Universidad Complutense, el qual va impartir la conferència inaugural amb el títol: "La situación actual de los Programas Universitarios para Mayores"; pel que fa a la taula rodona, a més de la Dra. Isabel del Arco, hi van intervenir el Dr. Jesús Pradells Nadal, Vicerector d'Extensió Universitària de la Universitat d'Alacant; el Dr. Alfredo Jiménez Aguizábal, Vicerector d'Ordenació Acadèmica i Convergència Europea de la Universidad de Burgos, i el Dr. Francisco Guillermo Díaz Baños, Vicerector d'Extensió Universitària de la Universidad de Murcia.

El fet que una universitat com la nostra, amb un Programa Sènior molt jove en comparació amb els d'altres universitats estatals, fos convidada a participar en un acte com aquest, va ser motiu de satisfacció per a tots els implicats en el Programa lleidatà, ja que volia dir que els esforços de tots, d'alguna manera, assolien un reconeixement extern que sempre és benvingut.

1.6.4.2. X Encuentro Nacional de Programas Universitarios para Mayores

Del 5 al 7 de maig va tenir lloc aquest congrés que organitza l'AEPUM (Asociación Estatal de Programas Universitarios para Mayores) cada dos anys. En aquesta ocasió, la seu va ser la Universidad de Burgos, la qual va acollir els quasi 500 participants que hi van acudir. Entre ells, la Universitat de Lleida també hi va tenir representació, com explicarem tot seguit.

S'hi van presentar dues comunicacions, una per part de la coordinadora del Programa, amb el títol "Los criterios de calidad en los Programas Universitarios para Mayores", en la qual, partint de les directrius del Programa AUDIT, es revisa l'aplicació d'aquestes als programes universitaris per a gent gran, especialment pel que fa al que la nostra Universitat planteja en aquest àmbit. L'altra comunicació presentada va ser elaborada per professorat del Programa, concretament el grup que treballa en les assignatures relacionades amb les energies alternatives, professors Ingrid Martorell, Marc Medrano i Lluïsa F. Cabeza, amb la col·laboració de la coordinadora del programa per als aspectes generals. La comunicació, titulada "Diseño metodológico de la asignatura *Energías alternativas* del Programa Sènior de la Universidad de Lleida", exposa la metodologia docent aplicada a aquesta matèria, basada en, sobretot, l'*Inquiry based learning* (IBL), mètode que s'ha mostrat molt eficaç en la seva adaptació a aquest tipus d'alumnat, segons ha pogut comprovar aquest professorat, tal com s'exposa en la citada comunicació.

Considerem molt interessant que no solament la coordinadora hagi tingut una participació activa en aquest congrés, la qual cosa diríem que quasi ve obligada per la seva responsabilitat, sinó també que professors de la titulació s'hagin decidit a fer-ho. Tot contribueix a la difusió i promoció del Programa, per una banda, a un nivell més ampli, ja que transcendeix l'àmbit local, i per una altra, de forma específica, en produir-se davant de col·legues i universitats que treballen en la mateixa direcció i que d'aquesta forma poden conèixer què estem fent a la UdL en relació amb aquest tipus de formació.

A part de les comunicacions en representació de la UdL, els organitzadors van convidar la coordinadora del programa a participar amb una ponència sobre la nostra experiència a la UdL i, més concretament, sobre el paper dels docents gestors d'aquests programes. Per descomptat, vàrem acceptar la invitació, que es va materialitzar en la ponència titulada: "Volver a empezar: el 'cuento de nunca acabar'. Reflexiones sobre la formación universitaria a lo largo de la vida... madura", on d'una forma una mica festiva es feia un repàs als inicis de la nostra experiència, així com a les funcions pròpies dels qui gestionen aquests tipus de programes, incidint sobre les parts més feixugues però també sobre les més gratificants.

Durant aquests dies també va tenir lloc l'assemblea ordinària de l'AEPUM, associació de la qual la UdL és membre, condició representada en la persona de la coordinadora, per nomenament del Rector de la UdL i amb l'acord del Consell Social, la qual, amb l'autorització i el suport de la

Vicerectora de Docència, va presentar la seva candidatura com a vocal de la junta directiva, atès que es renovaven els càrrecs. Va ser acceptada per l'assemblea, de manera que la UdL ara té representació no solament en l'associació sinó també en la seva junta directiva.

Igualment, també d'acord amb la proposta de la Vicerectora de Docència, vàrem presentar la candidatura per organitzar el pròxim congrés, que tindrà lloc el 2010. Es va estimar que aquesta seria una de les millors vies de difusió del nostre Programa, considerant que aquell any acabarà la primera promoció. Tot contribuirà, n'estem segurs, a la seva consolidació, tot i que som conscients de l'esforç que això representarà per a tots els implicats.

Finalment, cal esmentar que, atès que aquest congrés també és obert als estudiants dels programes de totes les universitats, la UdL també hi va tenir representació, ja que alguns dels nostres alumnes es van desplaçar a Burgos i van participar en totes les activitats tant acadèmiques com lúdiques.

1.6.4.3. Congrés CIDUI

Hem de mencionar així mateix la participació del professorat citat més amunt amb una nova comunicació presentada en aquest congrés internacional sobre docència i innovació universitària que es va celebrar a Lleida entre el 2 i el 4 de juliol. Així, els professors Ingrid Martorell, Marc Medrano, Neus Vila i Lluïsa F. Cabeza varen exposar dades i aspectes sobre les matèries que imparteixen al Programa, com a continuació de l'experiència ja mostrada a l'anterior congrés. En aquest cas, s'incidí especialment en l'avaluació realitzada específicament, per part del seu professorat, a les matèries 'Energies alternatives' i 'Taller d'energies alternatives', que tenia com a objectiu la comprovació de l'eficàcia de la metodologia emprada segons la recepció dels alumnes.

A part de la vàlua intrínseca de les dades i conclusions de l'estudi, molt interessants per al Programa, aquesta aportació s'ha de considerar com una acció de difusió important, ja que es desenvolupava en un medi en el qual no s'acostumen a tractar temes relatius a aquests tipus d'ensenyaments per a gent gran. Creiem que això també contribueix a la visibilitat del Programa en àmbits d'innovació docent més generals i sovint només adreçats a la formació universitària inicial.

En definitiva, totes les accions exposades en aquest apartat configuren un panorama relacionat amb el Programa que pretén arribar més enllà del que pot abastar la seva promoció interna, per la qual cosa constitueix un punt molt important per a la seva consolidació. Agraïm, doncs, aquí, la implicació del professorat que ha volgut col·laborar en aquesta tasca, així com la dels estudiants que també ho han fet.

2. TÍTOL SÈNIOR EN CULTURA, CIÈNCIA I TECNOLOGIA

2.1. Estructura de la titulació

2.1.1. Destinataris

El títol propi del Programa Sènior de la Universitat de Lleida s'adreça a totes aquelles persones, de 50 anys o més, que, sense objectius professionalitzadors, vulguin ampliar i aprofundir en el coneixement mitjançant l'educació superior.

No es necessita cap titulació prèvia, atès que això aniria en contra de l'esperit del Programa: restar obert a tota persona interessada, hagi tingut o no accés a nivells educatius diversos. Per la mateixa raó, tampoc es realitza cap prova de nivell.

2.1.2. Estructura bàsica en cursos, crèdits i tipologia de matèries

El Títol Sènior està estructurat en quatre cursos acadèmics, dividits en dos quadrimestres cadascun. Cada any es poden cursar fins a 34,5 crèdits, distribuïts en 10 assignatures: 4 d'obligatòries i 6 d'optatives. Cada quadrimestre es poden cursar fins a 5 assignatures (2 d'obligatòries i 3 d'optatives). Durant els dos primers anys d'implementació, els alumnes han hagut de matricular-se, com a mínim, de les 4 matèries obligatòries.

Les optatives poden ser elegides pels estudiants entre les ofertes per la Universitat i aquestes són vigents en qualsevol dels quatre cursos (no hi ha optatives "de curs"), tot i que certes matèries que estan programades en diversos nivells (I, II, III, etc.) s'han de cursar per ordre (Idiomes, Informàtica, etc.) i ser superades per tal de matricular-se al nivell immediatament superior. D'altra banda, és cert que les matèries optatives proposades, mentre es completa la implementació per primera vegada dels quatre cursos acadèmics de què consta la titulació, presenten una prioritització clara pel que fa al curs on s'han de cursar, per qüestions de coordinació horària de les diferents matèries.

Cada curs, els estudiants poden realitzar algunes activitats complementàries que seran valorades amb crèdits reconeguts, fins a 3 per cadascun dels cursos. Aquestes activitats, que poden suposar un cost a part de la matrícula, es poden triar del conjunt de matèries de lliure elecció ofertes per la Universitat de Lleida o bé per l'Institut Municipal d'Educació.

Està previst que, un cop acabat el títol de 4 cursos, els alumnes que hagin obtingut el reconeixement acadèmic oportú i que ho desitgin puguin continuar els seus estudis mitjançant un segon cicle de 60 crèdits més a distribuir en dos cursos més com a mínim. Aquesta especialització es desenvoluparà en forma de seminaris i grups de treball que permetrà als alumnes, sota la direcció de professorat del Programa, aprofundir en els àmbits que hagin estat del seu interès. Aquest plantejament té l'objectiu d'apropar els estudiants a les tasques de recerca i al treball cooperatiu.

2.2. Calendari i horaris del curs

2.2.1. Calendari

El calendari del curs acadèmic 2007-2008 ha estat el següent:

Inici del curs: 1 d'octubre de 2007. El primer quadrimestre va acabar el dia 19 de gener del 2008. El segon quadrimestre es va iniciar el dia 11 de febrer del 2008 i va finalitzar el dia 23 de maig de 2008.

S'han fet les festes següents:

Dijous, 1 de novembre de 2007. Tots Sants.

Dijous, 6 de desembre de 2007. Constitució.

Del 17 al 24 de març de 2008. Setmana Santa.

Dijous, 24 d'abril de 2008. Festa Major de l'estudiantat de la UdL.

Dijous, 1 de maig de 2008. Festa del Treball.

Dilluns, 12 de maig de 2008. Festa Major de Lleida.

2.2.2. Horaris

Les matèries del Programa Sènior s'han desenvolupat en horari de tarda, de dilluns de dijous, dintre del calendari establert. El curs 2007-2008, els horaris dels dos cursos implementats, 1r i 2n, han estat els que apareixen en el quadres següents:

1r curs				
1r quadrimestre	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous
Optatives	Història de Catalunya I 16.30-17.30	Energies alternatives 16.30-18.30	Història de Catalunya I 16.30-17.30	Llengua catalana I 16.30-18.30
Obligatòries	Taller d'Informàtica I 17.30-19.00	Metodologia del treball acadèmic 18.30-20.30	Taller d'Informàtica I 17.30-19.00	Nutrició i Dietètica 18.30-20.30
2n quadrimestre	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous
Optatives	Educació emocional 16.30-18.30	Anglès I 16.30-17.30	Història del Pensament 16.30-18.30	Anglès I 16.30-17.30
Obligatòries	Biologia i societat 18.30-19.30	Taller d'escriptura I 17.30-18.30	Biologia i societat 18.30-19.30	Taller d'escriptura I 17.30-18.30
Optatives		Ecologia 18.30-19.30		Ecologia 18.30-19.30

2n curs				
1r quadrimestre	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous
Optatives	Taller d'Ecologia 16.30-18.30	Anglès II 16.30-17.30	Introducció a l'Enologia 16.30-18.30	Anglès II 16.30-17.30
Obligatòries	Les plantes i l'home. Coneixement i aplicacions 18.30-19.30	Taller d'Informàtica II 17.30-19.00	Les plantes i l'home. Coneixement i aplicacions 18.30-19.30	Taller d'Informàtica II 17.30-19.00

2n quadrimestre	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous
Optatives	Jardineria i paisatgisme 16.30-18.30 (sortides a partir de les 16.00)	Taller d'energies alternatives 16.30-18.30 (sessions pràctiques a l'EPS. 16.00- 18.00)	Història de la Integració Europea 16.30-18.30	Cinema i Literatura 16.30-18.30
Obligatòries	Obres de la literatura universal 18.30-19.30	Llengua catalana II 18.30-20.30	Obres de la literatura universal 18.30-19.30	Climatologia 18.30-20.30

2.3. Pla d'estudis

Com s'ha dit, dels quatre cursos acadèmics que conformen el Títol Sènior, s'han implementat, fins al moment, els dos primers. Al llarg de cada curs, a l'estudiant se li ha ofert la possibilitat de completar 34,5 crèdits, distribuïts en dos quadrimestres.

L'equilibri entre l'obligatorietat i l'optativitat de les assignatures ha quedat assegurat, tot i que és més notable la presència de l'optativitat, ja que creiem que s'ha de donar l'oportunitat als estudiants de construir el seu propi itinerari. Tant les matèries obligatòries com les optatives abasten un ventall ampli de continguts, des d'una perspectiva interdisciplinària, que ha de respondre a les expectatives d'aquest col·lectiu d'estudiants. Es constitueix així un conjunt de coneixements i competències que configura un programa capaç en els diferents àmbits del saber.

Tant dintre de les obligatòries com de les optatives, hi ha determinades matèries de caràcter instrumental —algunes anomenades “tallers” (informàtica, escriptura, idiomes, pràctiques experimentals...)— que permeten als estudiants accedir al nivell desitjable de domini de les eines informàtiques i/o comunicatives que en tota labor universitària es necessita i que els capacita, igualment, per llur desenvolupament personal en el món actual.

L'experiència del primer curs (2006-2007) ens va fer veure que era necessari introduir, a més a més, una matèria d'aquestes característiques que incidís sobre la metodologia del treball acadèmic, per tal de proporcionar als estudiants de les eines necessàries per poder portar a terme, amb garanties d'èxit, els diferents treballs i pràctiques que han de realitzar a les altres matèries. El perfil d'aquest alumnat, que o no ha realitzat mai aquest tipus de treballs o fa molt de temps que ho va fer, i això en un medi universitari molt diferent de l'actual, ens va aconsellar la incorporació al pla d'estudis d'aquesta assignatura. Òbviament, es va programar aquesta matèria, anomenada 'Metodologia del treball acadèmic', com una obligatòria de primer curs a realitzar durant el primer quadrimestre. Per tal de conservar el nombre establert de matèries i crèdits obligatoris, es va desplaçar la matèria 'Llengua catalana I' al grup d'optatives. Aquesta modificació del pla d'estudis va ser aprovada en el Consell de Govern

del dia 21 de juny de 2007 (BOU n. 89). Els resultats obtinguts amb aquest canvi han estat molt satisfactoris, com hem pogut copsar tant entre l'alumnat com entre el professorat en general.

Per una altra banda, al llarg de tot el Títol, els estudiants poden elegir matèries de Lliure Elecció, 3 crèdits per a cada curs, entre les ofertes per la UdL o l'IME. Aquest fet contribueix a l'intercanvi generacional entre els alumnes del Sènior i la resta de l'alumnat de la UdL.

En definitiva, el curs 2007-2008, les matèries impartides han estat les que incloem en els següents quadres, el primer relatiu a les obligatòries i el segon a les optatives:

Matèries obligatòries			
Curs	Q	Denominació	Crèdits
1r	1r	Taller d'Informàtica I	4,5
1r	1r	Metodologia del treball acadèmic	3
1r	2n	Biologia i societat	3
1r	2n	Taller d'Esriptura I	3
2n	1r	Taller d'Informàtica II	4,5
2n	1r	Les plantes i l'home: coneixement i aplicacions	3
2n	2n	Obres de la literatura universal	3
2n	2n	Climatologia	3

Matèries optatives		
Q	Denominació	Crèdits
1r	Història de Catalunya I	3
1r	Energies alternatives	3
1r	Nutrició i Dietètica	3
1r	Llengua catalana I	3
2n	Anglès I	3
2n	Història del Pensament	3
2n	Educació emocional	3
2n	Ecologia	3
1r	Anglès II	3
1r	Introducció a l'Enologia	3
1r	Taller d'Ecologia	3
2n	Llengua catalana II	3
2n	Història de la integració europea	3
2n	Cinema i Literatura	3
2n	Jardineria i Paisatgisme	3
2n	Taller d'energies alternatives	3

Hem d'assenyalar que les dues promocions tenen una lleugera diferència en els plans d'estudis respectius: els estudiants de la primera promoció (inici 2006-2007) no han cursat la matèria 'Metodologia del treball acadèmic'; en el seu lloc van cursar, com a obligatòria, la 'Llengua catalana I'. Els de la segona promoció sí que han cursat ja la 'Metodologia', mentre que la 'Llengua catalana I' ha estat una de les matèries optatives que han pogut cursar o no.

El pla queda així més adequat a les exigències i expectatives tant de professorat com d'alumnat. Als alumnes de la primera promoció se'ls oferirà, el proper curs, la possibilitat de cursar una matèria de lliure elecció, dissenyada especialment per a ells, tot i que oberta a tothom, amb el mateix títol de l'obligatòria instrumental de 1r que no van poder fer: 'Metodologia del treball acadèmic'.

La selecció de les matèries optatives que s'han activat durant el segon curs s'ha establert a partir de les demandes de l'alumnat així com de la disponibilitat del professorat a impartir-les.

Es pot consultar el Pla d'Estudis global del Títol Sènior al BOU núm. 100, del juny del 2008. A l'adreça: <http://web.udl.es/rectorat/sg/bou/bou100/>

2.4. Organització acadèmica

2.4.1. Aplicació del crèdit ECTS

El Títol Sènior en Cultura, Ciència i Tecnologia s'articula des dels nous plantejaments educatius i acadèmics de l'Espai Europeu d'Educació Superior, per la qual cosa els criteris pedagògics se centren en la figura de l'estudiant i en la seva tasca. Per aquest motiu, la unitat acadèmica bàsica és el crèdit ECTS (*European Credit Transfer System*), valorat en 25 hores de treball de l'estudiant. Aquesta valoració inclou totes les activitats que els estudiants han de desenvolupar: assistència a les classes, realització de pràctiques i treballs, lectures, sortides, estudi autònom i avaluació.

Així doncs, les matèries estan programades segons aquest criteri. En general, pel Títol Sènior, es considera 3 crèdits com la mesura òptima d'una matèria quadrimestral, tret dels 'Tallers d'Informàtica' que, per les seves característiques, requereixen més temps, i per tant una dedicació més alta en crèdits: 4,5. Els 3 crèdits suposen dues hores setmanals de classe presencial, que poden fer-se en un sol dia o bé en dos alternatius. Els 4,5 crèdits signifiquen tres hores a la setmana, que sempre es fan en sessions partides, és a dir, dues d'una hora i mitja cadascuna.

2.4.2. Orientacions didàctiques

La metodologia emprada té en compte les característiques específiques de l'alumnat d'aquest Programa, tot i que això no suposa, en cap moment, que el rigor acadèmic i científic es vegi afectat.

En conseqüència, el programa acadèmic està especialment orientat i adaptat a l'alumnat adult amb experiència viscuda. El professorat és plenament conscient d'aquest context pedagògic, raó per la qual tant les sessions teòriques com les pràctiques es desenvolupen considerant aquestes característiques i amb un alt nivell de interacció i participació per part de l'alumnat.

Tots els estudiants, pel fet de ser alumnes de la UdL, en el moment de realitzar la matrícula, reben una adreça de correu electrònic de la Universitat, que és també, per tant, una via de contacte entre estudiants i professorat.

A més, el Campus Virtual de la Universitat de Lleida és una eina pedagògica més, mitjançant la qual els estudiants poden efectuar consultes al professorat amb relació als continguts i els materials docents, trobar enllaços recomanats i/o bibliografia, així com realitzar qualsevol altra activitat que el professorat pugui proposar per aquest mitjà.

Aquest curs es va decidir donar un format únic als programes de les assignatures, per tal que tot el professorat pogués oferir les mateixes dades i informacions, la qual cosa milloraria la planificació de la docència, tant per al professorat com per a l'alumnat. Així, des de la coordinació es va elaborar un model de fitxa de matèria amb totes les dades necessàries de programació: títol, professorat, departament, nombre de crèdits, horari i lloc, objectius, continguts, metodologia, continguts, avaluació i bibliografia i recursos. Adjuntem, a l'apartat 8 d'aquesta memòria, 'Anexos', el model de fitxa descrita.

2.4.3. Assistència i avaluació

L'assistència és obligatòria i el professorat ha d'avaluar-la, tot i que s'estableix un percentatge mínim d'assistència (80%).

El sistema d'avaluació és el que contempla les activitats de l'alumnat de forma continuada, de manera que s'eviten els exàmens finals i es fomenten les pràctiques i treballs al llarg del curs.

Els estudiants que, per causes diverses, no han assistit o no han lliurat els treballs o les pràctiques demanades pel professorat no poden ser avaluats; tanmateix, el professorat té la potestat de decidir els criteris d'actuació en aquests casos, sempre amb l'acord de la coordinació.

2.4.4. Matèries amb pràctiques fora d'aula

Per a algunes assignatures s'han programat activitats i sortides per tal de completar les pràctiques amb treballs de camp o, tot simplement, per tal d'observar aspectes reals i aplicats de la teoria explicada. S'ha de tenir en compte que aquestes activitats solen comportar costos complementaris per a l'alumnat que hagi triat aquelles assignatures.

3. DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS ACADÈMIQUES

Per tal d'oferir la informació adequada referent al desenvolupament acadèmic del curs, inclourem tot seguit les dades de les matèries impartides, primer, segons la programació, i després, d'acord amb els informes finals que han estat sol·licitats al professorat al voltant de les diverses activitats portades a terme en el si de cada assignatura durant el curs. S'inclou, així mateix, la valoració final de la coordinació referent a les activitats acadèmiques del curs 2007-2008.

3.1. Matèries obligatòries del primer curs

Metodologia del treball acadèmic

Professora: Mercè Clemente Font
Departament: Anglès i Lingüística
Crèdits: 3
Llengua: Català

Codi: 10216
Quadrimestre: Primer
Horari: Dimarts, de 18:30 a 20:30
Lloc: Aula 3.20 Edifici del Rectorat
Alumnes matriculats: 22

Objectius:

- Conèixer les directrius bàsiques d'elaboració d'un treball acadèmic.
- Aprendre a cercar, seleccionar i presentar amb prou claredat i correcció tota la informació recollida per a la redacció d'un treball acadèmic.
- Ser capaç d'utilitzar les TIC per cercar informació.
- Saber integrar en el text acadèmic de manera adient citacions, referències, notes a peu de pàgina, taules i/o figures.
- Saber gestionar les referències bibliogràfiques.

Continguts:

- Estructura del treball acadèmic
- Centres de documentació
- Recursos d'informació electrònica
- Fitxes de contingut

- Bibliografia
- Aspectes formals

Metodologia:

La metodologia se centra en les necessitats específiques de l'alumnat per tal d'ajudar-los a desenvolupar totes aquelles estratègies necessàries per poder elaborar de forma satisfactòria un treball acadèmic.

Les classes són teoricopràctiques, en les quals s'exposen els continguts conceptuals per tal que els alumnes disposin dels coneixements previs necessaris per poder dur a terme exercicis que hi estiguin estretament relacionats. Es fomenta el treball en parelles i/o petits grups, per tal que les discussions que se'n deriven contribueixin a la reflexió i l'esperit crític dels assistents. S'inclou una visita guiada a la Biblioteca de la UdL per tal de facilitar el contacte directe amb la recerca bibliogràfica.

Avaluació:

Continuada, a partir de la correcció dels diferents exercicis pràctics realitzats al llarg del curs. Es valora també l'assistència. Percentatges:

- Assistència i participació activa a classe: 30%
- Dossier d'activitats: 70%

Informe del curs per part de la professora:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (50 %) i pràctiques (50 %).

A les classes teòriques s'ha desenvolupat la part del programa corresponent a aspectes conceptuals bàsics per tal que els alumnes disposessin d'aquelles eines i coneixements previs necessaris per poder dur a terme posteriorment aquells exercicis pràctics que hi són estretament vinculats. Totes aquestes sessions es varen realitzar a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat.

Pel que fa a les classes pràctiques, aquestes s'han concretat en el desenvolupament tant a l'aula com fora de l'aula d'exercicis i activitats estretament relacionats amb els continguts teòrics que s'anaven tractant al llarg del curs amb la finalitat de proveir l'alumnat d'aquelles estratègies necessàries per poder esdevenir un aprenent més autònom i ser capaç d'elaborar de manera satisfactòria un treball acadèmic.

Referent al tipus de metodologia emprada, val a dir que en tot moment s'ha fomentat el treball en parelles i en petits grups, per tal d'afavorir un aprenentatge constructivista a través de la reflexió i l'esperit crític dels alumnes.

Com a complement a la docència de l'assignatura, el dia 30 d'octubre de 2007, de 18.30 a 20.30, es va realitzar una visita guiada a la Biblioteca de l'edifici del Rectorat amb la finalitat de facilitar el contacte directe amb la recerca bibliogràfica.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en el qual s'ha valorat la participació a classe, la realització dels exercicis plantejats a l'aula, els quals estaven estretament relacionats amb els continguts de l'assignatura, i l'elaboració d'un dossier d'activitats consistent a posar en pràctica tots aquells aspectes tractats al llarg del curs.

Pel que fa als percentatges, l'avaluació s'ha concretat com estava previst. La nota mitjana ha estat de Notable.

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat al llarg del curs tant pel que fa a la seva participació dins l'aula com en l'elaboració del dossier d'activitats.

Malauradament, hi ha hagut només un cas d'un alumne que no ha pogut superar de forma favorable l'avaluació motivat sobretot per motius personals que varen fer que no disposés del temps suficient per poder dedicar-lo a l'assignatura en qüestió. La qual cosa va motivar que al final del curs es trobés amb un volum de feina pendent que no va ser capaç de gestionar.

La visita a la biblioteca va ser molt ben valorada per l'alumnat; és per això que s'aconsella mantenir-la com a complement a la docència d'aquesta assignatura.

De cara al curs vinent, un dels canvis que duria a terme com a responsable de l'assignatura seria el fet d'augmentar les sessions pràctiques, atès que al final del curs vaig tenir la sensació que certs alumnes s'havien vist una mica aclaparats per les explicacions teòriques.

Taller d'Informàtica I

Professor: Ferran Perdrix Sapiña

Departament: Informàtica i Enginyeria Industrial

Crèdits: 4,5

Llengua: Català

Codi: 10201

Quadrimestre: Primer

Horari: Dilluns i dimecres, de 17.30 a 19.00

Lloc: Aula d'Informàtica de la Facultat de Lletres. Edifici del Rectorat

Alumnes matriculats: 24

Objectius:

L'assignatura pretén assolir coneixements bàsics sobre la Tecnologia Informàtica. A més, es fomenta l'ús i els coneixements avançats dels aplicatius comuns, entre els quals destaquen els processadors de text, així com l'ús del correu electrònic i Internet.

Continguts:

Bloc 1. Introducció a la Informàtica

- Història
- Fonaments
- Components Hardware i Software

Bloc 2. Correu Electrònic i Internet

- Fonaments de les Xarxes Telemàtiques
- Enviament / Recepció de correus electrònics
- Navegació per pàgines Web

- Leina Sakai
- Exercici: Entorn Web

Bloc 3. Processadors de Text

- Fonaments d'Ús: Navegació, Selecció i Edició
- Eines bàsiques
- Maquetació i Impressió de Documents
- Opcions avançades

Metodologia:

El curs és eminentment pràctic i es basa en sessions teòriques inicials per realitzar després sessions a l'aula informàtica amb un ordinador per persona, per tal d'aprofundir en els coneixements presentats a nivell teòric. Així, de cada bloc plantejat es realitzen una o diverses sessions pràctiques on provar els coneixements adquirits.

Avaluació:

Continuada, seguint les progressions dels alumnes i tutoritzant en tot moment l'aprenentatge. Al llarg del curs es demanen 3 treballs puntuables que s'inicien en horari de classe i que es lliuren en un termini no inferior a una setmana. Cada treball recull els coneixements necessaris per superar cada un dels blocs de l'assignatura. La nota d'aquests treballs, més una nota extra per la participació activa en les classes, conformen la nota final de l'assignatura.

Informe del curs per part del professor:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en dues parts diferenciades amb sessions teòriques (40%) i pràctiques (60%). Sempre procurant compaginar les dues coses, tot fent les classes més amenes i entenedores. Es van destinar les primeres sessions a explicar les eines bàsiques necessàries per treballar tant l'assignatura del Taller d'Informàtica I com la resta d'assignatures del Títol Sènior, com ara la plataforma del Campus Virtual, el correu electrònic, accés a les aules informàtiques, etc. Tot seguit, es va desenvolupar la part del programa corresponent a aspectes conceptuals bàsics de la Informàtica, des d'un petit repàs a la seva història fins a l'explicació de tots els components que hi intervenen; això inclou tant hardware (tots els components que componen un ordinador) com software i comunicacions (xarxes, dispositius i com funciona Internet especialment), intentant donar una base uniforme de coneixements bàsics i pràctics dels ordinadors amb què s'enfronten cada dia, i, òbviament, fomentant, en tot moment, la participació dels alumnes, que ha estat molt elevada, expressant els seus dubtes, coneixements previs o prejudicis en molts dels aspectes plantejats. Les sessions teòriques s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat, que és la mateixa de les sessions pràctiques, de manera que s'ha pogut compaginar ambdós aspectes formatius.

Les classes pràctiques que s'han dut a terme han estat enfocades a l'assoliment de dos objectius principals. Per una banda, practicar i tenir facilitat en l'ús dels ordinadors (teclat, pantalla ratolí, sistemes operatius, etc...) i, per l'altra, comprovar pràcticament els coneixements teòrics presentats. En aquest segon cas, per exemple, es va desmuntar un ordinador de sobretaula per explicar les peces de què es compon i tot el

cablejat i connectors necessaris per funcionar. Un cop vistos els components i com es munten de nou, vàrem aconseguir que es perdés la por de molts alumnes a tocar la 'caixa'. També es van iniciar en l'ús dels ordinadors, emprant el processador de textos —que molts ja havien fet anar abans—, per tal d'adquirir coneixements pràctics en el seu ús, així com una certa destresa en l'ús dels perifèrics que té l'ordinador, sobretot la pantalla, el teclat i el ratolí. Aquí es va intentar anivellar als alumnes, donant coneixements més avançats per als que tenien un molt bon ús d'aquestes eines informàtiques i ajudant els menys destres a realitzar exercicis d'agilitat i habilitat en l'ús dels ordinadors.

Opcionalment, es va aprofitar el cicle dels Vespres de la Ciència per convidar els alumnes a assistir a una conferència, el 18 d'octubre, sobre física quàntica a càrrec del Doctor Ignacio Cirac, catedràtic de Física de la Universitat de Munic, director del Departament de Teoria Quàntica i premi Príncep d'Astúries 2006, entre altres mencions honorífiques. Precisament, la conferència ampliava els conceptes vistos a classe amb experimentació sobre els processadors que hi hauria als ordinadors del futur. Els alumnes que hi varen assistir ho van valorar molt positivament i ens van animar a buscar altres conferències per poder assistir-hi.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada mitjançant el qual s'ha valorat la participació a classe, la realització dels exercicis proposats —que calia lliurar a través del Campus Virtual—, a més de l'exercici opcional del resum de la conferència. Amb tot això, la valoració global de l'assignatura ha estat bona, ja que la nota mitjana ha estat de notable, si bé alguns alumnes han assolit la nota d'Excel·lent. Cal destacar, en general, l'alt grau de participació, l'interès envers la matèria i els coneixements adquirits al llarg del curs.

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran implicació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat en l'elaboració dels treballs, la qual cosa s'ha traduït en la seva qualitat.

Durant el curs, algun grup va mostrar la seva disconformitat amb la realització de massa sessions teòriques, donat que alguns alumnes venien amb la idea preconcebuda que seria una assignatura totalment pràctica. Tanmateix, un cop argumentat que calia donar nocions generals de cultura en informàtica, història i coneixements previs a l'ús de les eines, es va resoldre el problema. Finalment, havent acabat aquestes sessions teòriques, aquests mateixos alumnes, així com altres, van aprovar allò fet, tot dient que ho trobaven molt interessant i que havien après coses que no s'havien plantejat mai abans. La màxima dificultat sempre que s'expliquen aquests conceptes a un grup tan heterogeni és mirar de controlar els nivells tècnics de les explicacions per poder fer entendre coses als alumnes amb menys coneixements tècnics en la matèria i aportar quelcom nou i interessant a la gent més avesada en l'ús de la informàtica.

Biologia i societat

Professorat: Joan Fibla Palazón (coordinador), Enric Herrero Perpiñán i David de Lorenzo López i Antonio Michelena Bárcena	Codi: 10202
Departaments: Ciències Mèdiques Bàsiques; Producció Vegetal i Ciència Forestal	Quadrimestre: Segon
Crèdits: 3	Horari: Dilluns i dimecres, de 18.30 a 19.30
Llengua: Català/Castellà	Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat
	Alumnes matriculats: 21

Objectius:

Oferir una visió actualitzada dels coneixements més rellevants en biologia fent un èmfasi especial en aquells aspectes que tenen una major implicació social.

Continguts:

1. Joan Fibla:

- Conèixer-nos per entendre'ns. Abans i després del Projecte Genoma Humà (3 sessions)
- Clonar o no clonar. És aquesta la qüestió? (2 sessions)
- Per què ens assemblem als nostres pares? (2 sessions)

2. Enric Herrero:

- Què són els microorganismes? (3 sessions)
- Microorganismes i malalties (2 sessions)
- La cara positiva dels microorganismes (2 sessions)

3. David de Lorenzo:

- Evolució de les poblacions humanes i implicacions en la salut (3 sessions)
- Envel·liment i senescència (2 sessions)
- Bases biològiques de la conducta humana (2 sessions)

4. Antonio Michelena:

- Ús o abús de la genètica (3 sessions)
- Alimentació i salut (2 sessions)
- Els límits de la ciència (2 sessions)
- Mòdul pràctic (2 sessions)

Metodologia:

Classes teòriques i sessions pràctiques de laboratori.

Avaluació:

Continuada, valorant l'assistència, un treball en grup i un treball individual.

Informe del curs per part del professorat:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (70 %) i activitats pràctiques a l'aula (30 %).

A les classes teòriques s'han impartit els aspectes bàsics de la biologia cel·lular, microbiologia i genètica tot seguint el programa de l'assignatura. Al llarg de les classes el professorat ha procurat fomentar la participació dels alumnes, que ha estat alta i molt satisfactòria. Les sessions teòriques s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat.

Les activitats pràctiques s'han dut a terme durant la classe o bé com a treball a casa. Els alumnes han hagut de llegir diversos articles de premsa i posteriorment discutir-los a classe. Tanmateix, es varen realitzar diversos exercicis pràctics, els resultats dels quals varen ser presentats i debatuts durant la classe.

S'ha posat a disposició dels alumnes una pàgina web on han pogut accedir als recursos docents de l'assignatura (presentacions, documents, animacions i pel·lícules de vídeo), així com a enllaços a d'altres pàgines web amb documentació i continguts d'interès.

L'adreça web és:

http://web.udl.es/usuarios/e4650869/docencia/biol_soc08/genetsocie.html

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en el que s'ha valorat la participació a classe (20%), la realització dels exercicis plantejats a l'aula (40%) i l'elaboració i discussió dels exercicis i treballs durant el curs (40%). Els resultats han estat força satisfactoris. Del total d'alumnes matriculats, dos no s'han presentat a l'examen, vuit han obtingut la qualificació d'aprovat (42%), nou alumnes la qualificació de notable (47%) i dos alumnes la qualificació d'excel·lent (11%). La nota mitja del curs ha estat de notable (7,0).

c) Observacions:

El coneixement científic forma part de la cultura del nostre temps, a la que tothom té dret a accedir. És responsabilitat dels científics i especialistes que l'accés a aquesta cultura sigui possible de manera clara i entenedora. Els coneixements impartits en aquest curs són en gran mesura d'índole tècnica. Per part del professorat s'ha procurat presentar aquests coneixements de manera entenedora i adequar-los a les necessitats de l'alumnat. En aquest sentit voldríem ressaltar la participació de l'alumnat, i agrair la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat.

Taller d'escriptura I

Professor: Julián Acebrón Ruiz	Codi: 10203
Departament: Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica	Quadrimestre: Segon
Crèdits: 3	Horari: Dimarts i dijous, de 17.30 a 18.30
Llengua: Català/Castellà	Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat
	Alumnes matriculats: 21

Objectius:

Assolir una metodologia de l'escriptura basada en el coneixement de tècniques, procediments i recomanacions per a l'elaboració de textos

Continguts:

- Planificació.
- Reunió i organització de les idees.
- Escriptura.
- Revisió.
- Redacció final.

Metodologia:

Combina teoria i pràctica. La primera es basa en lectura, comentari i anàlisi en grup d'una selecció de textos. La segona, en exercicis individuals (dins i fora de l'aula) de redacció.

Avaluació:

Assistència: 40%

Treball individual: 40%

Treball en grup: 10%

Pràctiques d'aula: 10%

Informe del curs per part del professor

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

L'objectiu de l'assignatura ha estat el d'afavorir l'adquisició i el desenvolupament de capacitats bàsiques per a l'elaboració de textos literaris narratius. Això es concreta en una metodologia docent que, sobre la base de l'estudi de models literaris, estableix recursos, tècniques i recomanacions per a l'escriptura. És per això que el curs s'ha estructurat en sessions teòriques (50%) destinades a fer lectura, comentari i anàlisi d'una selecció de fragments literaris en català i en castellà (*Cien cuentos populares españoles, Memòria personal. Fragment per a una autobiografia,*

d'Antoni Tàpies, *Quince líneas. Relatos hiperbreves*, *El quadern gris. Un dietari*, de Josep Pla, *El joc de viure*, de Fabián Estapé, *Primavera con una esquina rota*, de Mario Benedetti, *L'amor boig*, de Pere Rovira, *La hoja roja*, de Miguel Delibes), combinades (al 50%) amb exercicis pràctics individuals (dintre i fora de l'aula) de redacció a partir dels models sotmesos a estudi.

b) Avaluació:

Continuada, atenent l'assistència i participació en classe, la realització dels exercicis de redacció proposats, la seva progressió tècnica al llarg del curs i la qualitat literària del darrer escrit. El resultat, en general, ha estat molt positiu.

c) Observacions:

Una sessió especial va consistir en un col·loqui sobre *L'amor boig* amb la presència de l'autor de la novel·la, Pere Rovira, poeta i novel·lista guardonat, i professor de la Universitat de Lleida.

És prevista la publicació d'un llibre amb un recull de relats escrits pels mateixos alumnes. Aquest volum serà editat pels alumnes de l'assignatura "Edició de textos i crítica textual", de la llicenciatura de Filologia Hispànica, com una mostra de la interacció entre alumnes de diferents titulacions i, encara més, de diferents sectors generacionals. Aquest volum, titulat "Uniformes", es presentarà en l'acte d'inauguració del curs 2008-2009.

3.2. Matèries obligatòries del segon curs

Les Plantes i l'home: coneixements i aplicacions

Professorat: Josep A. Conesa i Mor; Joan Pedrol i Solanes; Jordi Recasens i Guinjoan.	Codi: 10219 Quadrimestre: Primer
Departament: Hortofructicultura, Botànica i Jardineria.	Horari: Dilluns i dimecres, de 18.30 a 19.30
Crèdits: 3	Lloc: Aula 4103 ETSEA (dilluns) i Aula 3.30 Rectorat (dimecres)
Llengua: Català	Alumnes matriculats: 15

Objectius:

- Reconèixer la diversitat de grups i espècies existents en el món de les plantes.
- Mostrar la morfologia típica d'una planta superior i descriure els principals processos fisiològics.
- Conèixer l'origen i la taxonomia de les plantes cultivades i les principals espècies i boscos catalans.
- Presentar els vegetals com la principal font de recursos per a la humanitat, la seva importància històrica i actual i les perspectives de futur.
- Presentar els principals recursos d'importància econòmica d'origen vegetal i les seves aplicacions.
- Identificar les principals plantes alimentàries.
- Conèixer les tècniques actuals d'avaluació i conservació de la flora silvestre i les comunitats vegetals.
- Valorar les conseqüències del canvi climàtic sobre la vegetació natural i els cultius.

Continguts:

1. Presentació.
2. Conceptes. Classificació. Els principals grups de plantes.
3. Evolució històrica de la Botànica.
4. Els fongs. Bolets tòxics i comestibles.
5. Aparell vegetatiu i processos fisiològics associats.
6. Aparell reproductor i processos reproductors associats.
7. Taxonomia. Principals famílies botàniques.
8. Geobotànica. Els grans biomes.
9. Grans unitats de vegetació de Catalunya i principals espècies forestals.
10. Les plantes cultivades. Origen de l'agricultura. Principals centres d'origen i domesticació de les plantes.
11. Plantes medicinals. Història, principis actius, propietats. Principals espècies d'interès.
12. Plantes al·lucinògenes i tòxiques. Drogues psicoactives. Història, propietats i aplicacions.
13. Plantes condimentàries. Origen, història, aprofitament i interès econòmic. Principals espècies aromàtiques.
14. Plantes tèxtils, tintòries i cistelleres. Història, utilitat i interès econòmic.
15. Plantes d'interès industrial: olis, ceres, làtex, gomes i reïnes d'origen vegetal. Espècies d'interès, aprofitament i interès econòmic.
16. Begudes estimulants i begudes alcohòliques. Origen, història i interès econòmic.
17. Fusta, paper, suro i altres aprofitaments vegetals. Principals espècies productores.
18. Els llegums: origen, expansió, aprofitament i interès econòmic.
19. Fruits d'origen tropical i de les regions temperades. Origen, expansió, aprofitament i interès econòmic.
20. Altres òrgans vegetals d'interès alimentari: bulbs, tubercles i rizomes. Rels i tiges productores de sucres.
21. Els cereals: origen, expansió, aprofitament i interès econòmic. Els cultius energètics i biocombustibles.
22. La conservació dels recursos fitogenètics. Els bancs de germoplasma. Els jardins botànics.
23. Instruments de protecció de les espècies i els hàbitats. Els espais naturals protegits. La xarxa Natura 2000.
24. Conseqüències del canvi climàtic sobre la vegetació i els cultius.

Metodologia:

La matèria s'organitza com una assignatura d'una durada de 3 crèdits (=30 hores), que es distribueixen en 14 setmanes. Els crèdits de teoria són 2,3 (79%) i 0,6 els crèdits de pràctiques (21%). Hi ha 1 hora reservada per a algun acte extraordinari o complementar alguna pràctica. Les classes de teoria s'imparteixen emprant recursos didàctics que afavoreixen l'atenció i l'aprenentatge. Les classes pràctiques inclouen sessions a l'aula d'informàtica i visites a exposicions i espais naturals a fi de reconèixer les espècies vegetals i la vegetació.

Avaluació:

Per avaluar l'aprofitament de l'assignatura es tenen en compte dos aspectes: l'assistència a les classes teòriques/pràctiques i la prova escrita.

L'assistència a classe puntua el 25% de la qualificació final. La resta correspon a la valoració que els professors fan de la prova escrita. A cada estudiant se li reparteix un full amb un seguit de qüestions sobre les temàtiques explicades a classe o en les sessions pràctiques. Se li dóna un termini raonable de temps (5 dies) perquè elabori les respostes i retorni el qüestionari. Per realitzar aquesta prova l'estudiant pot utilitzar tota la informació disponible: apunts, llibres, consulta de pàgines webs, etc.

Informe del curs per part del professors:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

La matèria s'ha impartit en els termes que constava en el programa de l'assignatura. Hi han participat els tres professors previstos (Joan Pedrol, Jordi Recasens, Josep Antoni Conesa) i en el percentatge de docència programat.

S'han organitzat dues activitats fora del marc tradicional de les aules, que també estaven previstes en la programació docent.

Certament, el dia 29 d'octubre es va realitzar una visita d'una hora de durada a l'exposició de bolets que organitza cada any el Grup de Micologia de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, acompanyats pel professor Joan Pedrol. En aquesta visita es va poder contemplar una àmplia representació de bolets de diferents formacions vegetals de les terres de Lleida. Els alumnes van manifestar diverses vegades la seva satisfacció per la visita.

El dia 10 de novembre es fa fer una sortida al Parc municipal de la Mitjana de Lleida, dirigida pel professor Josep Antoni Conesa, que va durar quasi tot el matí. En aquesta sortida es va poder observar la vegetació de ribera i de cadascuna de les espècies que es va trobar convenient. El professor va donar tota mena de detalls que anaven més enllà dels continguts botànics, com ara etimologia dels noms científics, curiositats, llegendes, propietats i aplicacions (etnobotànica). El grau de satisfacció dels alumnes també va ser alt, i van insistir que s'estudiés la possibilitat que per altres cursos es poguessin fer més sortides d'aquesta mena en llocs diferents.

Les sessions a les aules i els continguts s'han portat a terme amb total normalitat. Totes les sessions es van realitzar en presentacions de *power point*, i en la majoria de les ocasions els estudiants ja disposaven, abans de tirar endavant la classe corresponent, de la documentació relativa, ja que prèviament els continguts s'enviaven en format pdf per correu electrònic; aquells que no dominaven la informàtica podien trobar el material en la copisteria del Rectorat en format paper. L'alumnat ha mostrat un grau de satisfacció elevat, tot i que també han manifestat opinions adreçades a millorar encara més el bon funcionament de la matèria.

b) Avaluació:

Els resultats de l'avaluació han estat molt satisfactoris, ja que la nota mitjana ha estat d'un 8,14.

c) Observacions:

La valoració que el professorat fa d'aquest primer any d'impartició de l'assignatura és molt bona. L'alumnat ha estat molt receptiu als continguts i el seu grau de participació ha estat, francament, molt satisfactori. Per això, i des d'aquí, volem agrair aquesta entesa que sempre ha existit entre el professorat i l'alumnat, i el desig que es mantingui en les promocions futures.

Taller d'Informàtica II

Professor: Ferran Perdrix Sapiña
Departament: Informàtica i Enginyeria Industrial
Crèdits: 4,5
Llengua: Català

Codi: 10220
Quadrimestre: Primer
Horari: Dimarts i dijous, de 17.30 a 19.00
Lloc: Aula d'Informàtica de la Facultat de Lletres. Edifici del Rectorat
Alumnes matriculats: 15

Objectius:

L'assignatura pretén consolidar coneixements bàsics sobre la Tecnologia Informàtica. Es focalitza cap a la pràctica amb programaris d'ús extensiu i comuns, com ara els fulls de càlcul o les presentacions digitals, completant uns coneixements pràctics per poder enfrontar-se a qualsevol aplicatiu bàsic de gestió amb ordinador.

Continguts:

Bloc 1. Fulls de Càlcul

- Fonaments d'Ús: Navegació, Selecció i Edició
- Funcions Financeres/Gràfics
- Combinar Correspondència
- Taules Dinàmiques
- Formularis Interactius
- Macros
- Opcions d'Impressió
- Exercici: Ús d'Excel

Bloc 2. Presentacions Multimèdia

- Fonaments d'Ús: Aplicatius i conceptes bàsics
- Presentacions d'èxit. Elements d'una bona presentació
- Patrons de Diapositives
- Efectes Multimèdia, Gràfics, Organigrames, etc.
- Discurs i Oratòria
- Exercici: Presentació Conferència

Metodologia:

El curs té un vessant pràctic predominant i es basa en sessions amb ordinador, intercalant explicacions teòriques inicials amb pràctica individual a l'aula d'informàtica amb un ordinador per persona, per tal d'aprofundir en els coneixements presentats a nivell teòric.

Avaluació:

Continuada, a partir de l'assistència i participació a classe, més dos treballs a iniciar en horari de classe i a lliurar en un termini no inferior a una setmana.

Informe del curs per part del professor:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

Bàsicament el curs s'ha desglossat en dos grans blocs. El primer encarat a l'ús de les fulles de càlcul i el segon, a realitzar presentacions multimèdia. En el primer bloc, s'han compaginat les sessions teòriques amb la contínua pràctica dels aspectes del temari, tot plantejant casos comuns per poder veure els avantatges que ens pot aportar emprar un full de càlcul, com ara realitzar factures, càlcul de bestretes de préstecs, taules dinàmiques i gràfics... Es pretén veure el funcionament de l'aplicatiu a través d'exemples per assolir els coneixements més bàsics i, per altra banda, intentar arribar més lluny amb aquells alumnes més avantatjats, per tal d'esprémer al màxim les possibilitats del programa. També hem exposat l'ús dels fulls de càlcul com a petites bases de dades personals i la seva útil connexió amb els processadors de textos per poder generar cartes i altres correspondències a partir de les dades emmagatzemades en el full de càlcul.

Després, dins del segon bloc del curs es van presentar, també de forma conjunta, els aspectes més teòrics relatius a com fer una bona presentació multimèdia i l'ús de l'aplicatiu per fer-la, i els més aplicats sobre els coneixements adquirits per tal de millorar una presentació que es va anar realitzant al llarg del curs. Pensant en una metodologia basada en l'estudi d'exemples, es va demanar a cada alumne que plantegés un tema del seu interès i realitzés una presentació aplicant tots els conceptes explicats a classe. Així, al final del curs tots els alumnes van presentar el seu treball i entre tots es van avaluar els treballs dels companys. D'aquesta forma, es veuen molts exemples de com s'apliquen els coneixements adquirits per cada alumne i entre tots veiem quines són les maneres de fer bé les coses i les que no.

També alguns d'aquests alumnes van assistir a la conferència del Dr. Ignacio Cirac, i, de la mateixa manera que els alumnes del 1r curs, s'hi van mostrar molt interessats.

b) Avaluació:

El resultat ha estat molt satisfactori. La metodologia emprada ha facilitat que els alumnes s'interessessin pels exercicis a fer, la qual cosa ha revertit en una nota mitjana de notable, si bé alguns alumnes han assolit la nota d'excel·lent.

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran implicació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat en l'elaboració dels treballs, la qual cosa s'ha traduït en la seva qualitat.

Durant el curs, sobretot en la primera part, algun grup va mostrar la seva disconformitat amb el nivell de les explicacions o dels conceptes presentats, fos per massa dificultat a l'hora de seguir les explicacions o, ben al contrari, en rebre explicacions massa senzilles i repetitives sobre coneixements ja assolits per aquests alumnes. Es va mirar de mitigar aquest problema de manca d'anivellament de l'alumnat intentant reunir en grups aquells alumnes més avantatjats amb altres no tan destres, per tal que els uns ajudessin els altres i ningú no perdés l'interès en la classe. Els resultats crec que han estat molt positius, podent completar el curs amb un nivell mitjà molt elevat i millorant la integració del curs d'alumnes a través d'aquests ajudants predisposats en tot moment a donar un cop de mà. Aquest fet ha estat valorat per aquests alumnes, a l'hora de l'avaluació, com a grau de participació en la classe.

Per altra banda, la segona part del curs ha permès conèixer aquelles activitats o *hobbies* que defineixen cada alumne, essent molt interessant, no només a nivell tècnic, la forma de treballar les presentacions, sinó també a nivell dels continguts. Tothom ha estat molt obert a les aportacions de la resta dels companys assolint coneixements molt més enllà de l'assignatura, vertebrant les relacions dins del grup i mostrant la seva cara més entusiasta a l'hora d'explicar allò que més els agrada.

Climatologia

Professor: Pedro J. Pérez García	Codi: 10218
Departament: Medi Ambient i Ciències del Sòl	Quadrimestre: Segon
Crèdits: 3	Horari: Dijous, de 18.30 a 20.30
Llengua: Castellà	Lloc: Aula 3.30. Edifici del Rectorat
	Alumnes matriculats: 15

Objectius:

El clima és un factor i un element del medi natural que condiona i altera les característiques d'aquest, per la qual cosa l'objectiu d'aquesta matèria és que l'estudiant adquireixi les nocions bàsiques al voltant dels fenòmens meteorològics que li permetin descriure i saber interpretar les diverses condicions climàtiques i la forma com el clima incideix en el medi natural i la societat.

Continguts:

- I. La Climatologia: dades i mesures
- II. Factors del clima
  - Pràctica 1.- Bases de dades meteorològiques (XAC)
- III. Visió general de l'atmosfera
  - Pràctica 2.- Clima península Ibèrica: representació
- IV. Radiació solar i terrestre
  - Pràctica 3.- Càlcul de la radiació solar
- V. Temperatura i masses d'aire
- VI. Pressió i vents. Circulació general
  - Pràctica 4.- Determinació Rosa dels Vents
  - Perspectiva 1.- Dinàmica atmosfèrica: Interpretació de mapes del temps
- VII. Cicle de l'aigua: evaporació i precipitació
  - Pràctica 5.- Anàlisi climàtica general d'una localitat

VIII. Tipus de climes

- Pràctica 6.- Càlcul d'índex climàtics i classificacions climàtiques
- Perspectiva 2.- Clima i vegetació

IX. El canvi climàtic

X. Energia solar: una nova font d'energia

XI. Teledetecció i medi ambient

Metodologia:

Es combinen les sessions teòriques amb les classes pràctiques relatives a l'ús i el tractament de la informació meteorològica.

Avaluació:

- Assistència: 20-30%.
- Realització d'un treball de curs en grup (dues persones), a elegir per l'alumne, sobre un aspecte teòric del seu interès o sobre algun aspecte pràctic: 50-40%.
- Prova d'avaluació de coneixements en forma de qüestions tipus test: 30%.

Informe del curs per part del professor.

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

A les classes teòriques s'ha desenvolupat la part del programa corresponent a aspectes conceptuals bàsics de Meteorologia i Climatologia, fomentant, en tot moment, la participació dels alumnes, que ha estat molt elevada. Les sessions teòriques s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat.

Les classes pràctiques s'han realitzat a l'Aula d'Informàtica de la Facultat de Lletres i han consistit en:

- Accés a informació meteorològica i climàtica: Xarxa Agrometeorològica de Catalunya, Agència Estatal de Meteorologia i informació a nivell mundial. Ús d'Internet.
- Anàlisi i representació gràfica de diverses variables meteorològiques a nivell horari, diari, mensual i/o anual. Ús de l'eina de full de càlcul.
- Obtenció dels valors normals (climàtics) de Lleida i de la Xarxa d'Estacions de la Península Ibèrica. Tractament de dades.
- Anàlisi de la manifestació del canvi climàtic a Lleida.

Per part de la coordinadora del Títol Sènior i de la Facultat de Lletres, s'ha subministrat als alumnes la infraestructura i el material necessari per al desenvolupament de les pràctiques.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat l'assistència i la participació a classe i la realització dels Exercicis i Tests plantejats com a treball personal individual, desenvolupats pels alumnes després de cada tema. Els percentatges assignats per a cada element, lleugerament diferents dels proposats al començament del curs, han estat els següents:

- Assistència a classe: 30%
- Participació a classe, intervenció activa, preguntes, actitud: 10%
- Avaluació continuada (proves d'avaluació de coneixements): 60%

Com a resultat d'aquest tipus d'avaluació, la nota mitjana global ha estat de notable, si bé hi ha lleugeres diferències entre alumnes.

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició general a classe, l'esforç que han realitzat per al seguiment de les classes pràctiques i l'esforç en l'elaboració dels treballs d'avaluació, la qual cosa s'ha traduït en la seva qualitat. En general, les pràctiques sobre l'ús d'Internet en climatologia i del tractament de dades climàtiques els han semblat molt interessants.

Quant a incidències i imprevistos, cal destacar, per la coincidència de l'horari amb alguns dies de festa, el fet de no haver pogut acabar tot el programa inicialment previst. No s'ha pogut realitzar una visita prevista en un principi.

Durant l'última etapa del curs, els alumnes van manifestar l'excés de treball total que tenien en totes les assignatures, per la qual cosa algun grup va mostrar la seva disconformitat amb la realització de massa proves continuades. Es va resoldre el problema limitant el nombre total de proves. Per aquesta mateixa raó no s'ha realitzat cap prova final d'avaluació de coneixements de l'assignatura.

De totes maneres, i amb l'objectiu de no fer gaire densa l'assignatura, penso que és necessari reajustar el programa inicialment previst. Per això es modificarà la fitxa de l'assignatura per al proper curs.

Obres de la literatura universal

Professorat: Marta Giné Janer (coordinadora); Elena Pérez Serrano; Lola González Martínez; Paco Tovar Blanco; Xavier Macià i Costa	Codi: 10217 Quadrimestre: Segon
Departaments: Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica; Anglès i Lingüística; Filologia Catalana	Horari: Dilluns i dimecres, de 18.30 a 19.30
Crèdits: 3	Lloc: Aula 3.30. Edifici del Rectorat
Llengua: Català/Castellà	Alumnes matriculats: 15

Objectius:

Presentar autors i obres significatives i representatives de les literatures modernes i contemporànies més properes, és a dir, de les literatures anglesa, catalana, castellana, francesa i hispanoamericana.

S'estudiarà l'obra i l'autor amb relació a la història i a la història de la cultura, car els textos literaris són un símptoma de l'època en la qual neixen. Així doncs, les biografies s'orientaran en funció del text i el text com una història de les idees, que sobresurt per la seva perfecció formal.

Continguts:

1. Cervantes: *Don Quijote. Introducció general. El sentit de l'humor*
2. William Shakespeare: *Hamlet* i *Sonets*
3. Daniel Defoe: *Robinson Crusoe*
4. Mary Shelley: *Frankenstein*; i Percy B. Shelley: *Poemes*
5. Balzac i la comèdia humana
6. Stendhal: *Le Rouge et le Noir*
7. Flaubert: *Madame Bovary*
8. Rubén Darío
9. Doris Lessing: *The Diaries of Jane Sommers*
10. Gabriel García Márquez: *Cien años de soledad*
11. Antoine de St. Exupéry: *El petit príncep*
12. Albert Sánchez Piñol: *La pell freda*

Metodologia:

A l'aula es combinarà la classe magistral amb, principalment, el comentari de fragments dels textos, la lectura completa dels quals serà recomanada als estudiants, així com una selecció de textos crítics.

Avaluació:

- Assistència i participació activa a les classes.
- Comentaris estilístics de textos literaris.
- Recensió de llibres.

Informe del curs per part del professorat:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

Donades les característiques de l'assignatura (obres de la literatura universal), la coordinadora va convidar a impartir classes a diversos professors de les diferents especialitats literàries presents a la UdL (anglès, català, castellà i francès). S'ha començat el programa a partir de l'Edat Moderna i en aquestes especialitats mencionades, per això, potser caldria tenir en compte un títol d'assignatura com ara "Obres canòniques de la literatura europea" o quelcom semblant, més que no pas universal.

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (60%) i pràctiques (40%), que s'han desenvolupat successivament al llarg de les classes.

A la part més teòrica, el professorat ha desenvolupat el programa corresponent, indicant els aspectes conceptuals bàsics de l'autor i l'obra tractada, fomentant, en tot moment, la participació dels alumnes, que ha estat molt elevada.

Les classes pràctiques han consistit, després de l'apartat teòric, en el comentari de text i promoure la reflexió personal de l'estudiantat sobre l'obra treballada.

Totes les classes s'han desenvolupat a l'aula assignada a l'edifici de Rectorat (caldria, en properes edicions, disposar d'una aula amb una millor acústica).

b) *Avaluació:*

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat l'assistència a classe, la participació activa a l'aula i l'elaboració d'un treball de curs consistent en una reflexió personal sobre un dels llibres treballats a classe, amb els percentatges següents per a cada element: 50% assistència i participació a classe (controlada pel professorat) i realització del treball 50%.

La nota mitjana ha estat de notable (alt).

c) *Observacions:*

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han esmerçat en l'elaboració del treball.

Durant el curs, algun grup va mostrar la seva disconformitat amb el gran nombre de llibres i autors estudiats. Un altre grup va opinar que el nivell era massa alt. Es va procurar atendre les inquietuds dels estudiants i tranquil·litzar-los quant al nivell demanat.

Quant als treballs realitzats, cal dir que han estat molt acurats, amb un domini de la llengua bastant alt: els estudiants han mirat de tenir cura de les formes i dels continguts per presentar els treballs amb una gran correcció.

3.3. Matèries optatives

Anglès I

Professor: Joan Antoni Capilla Pérez	Codi: 10209
Departament: Anglès i Lingüística	Quadrimestre: Segon
Crèdits: 3	Horari: Dimarts i dijous, de 16.30 a 17.30
Llengua: Català/Anglès	Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat
	Alumnes matriculats: 15

Objectius:

Aprendre i utilitzar de manera eminentment oral els aspectes bàsics de la llengua anglesa.

Continguts:

Greetings, introductions, countries and nationalities, jobs, family, describing people, saying goodbye, likes and dislikes, daily routines, numbers, colours, food, clothes, the time, days of the week, months of the year.

Metodologia:

Introducció de vocabulari i expressions a classe i realització d'exercicis escrits i orals per tal de posar-ho en pràctica.

Avaluació:

20% participació a classe.

30% exposició oral molt senzilla (individual o en grups).

50% examen de resposta múltiple sobre els coneixements assolits a classe.

Informe del curs per part del professor:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teoricopràctiques a l'aula. En aquestes sessions s'han dut a terme explicacions sobre l'estructura i ús de la llengua anglesa a nivell inicial tenint sempre en compte un model d'alumne que comença de zero. Aquestes explicacions han anat acompanyades d'activitats individuals, en parelles i en petits grups. Les activitats s'han dissenyat tant per fer-les a l'aula com a complement de l'explicació teòrica, com per fer-les a casa com a material de pràctica i estudi. S'ha encoratjat en tot moment la participació dels alumnes. La llengua vehicular ha estat el català, donat que una gran part de l'alumnat no havia tingut mai contacte amb la llengua anglesa, però el material utilitzat a classe (llibre de text i d'activitats, i material audiovisual) estava en anglès. En concret, s'ha utilitzat el llibre *English File 1*, d'Oxford University Press, i s'han cobert les dues primeres unitats.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat la participació a classe, la realització dels exercicis plantejats a l'aula i l'elaboració i exposició d'una traducció de converses basades en situacions d'ús pràctic de la llengua anglesa (en un avió, en un hotel, en una oficina d'informació turística, una conversa telefònica, etc.), i que contemplaven els coneixements adquirits durant les sessions teoricopràctiques a l'aula. La traducció s'ha dut a terme en grups de 3 estudiants.

Els percentatges per a cada element: 25% participació a classe, 25% exercicis d'aula, i 50% traducció/exposició final.

La nota mitjana ha estat de 7,75.

c) Observacions:

Deixant de banda la dificultat que sempre representa un nivell "inicial" d'anglès en adults, amb les evidents diferències de nivell entre els participants, s'ha intentat valorar quelcom més que la pura adquisició de coneixements: l'actitud vers l'aprenentatge i la voluntat comunicativa (no hem d'oblidar que es tracta de l'aprenentatge d'una llengua). L'experiència ha estat molt satisfactòria, perquè en aquest grup la voluntat de participar és més que evident. He pogut observar que alguns alumnes no s'han trobat còmodes quan ha arribat el moment de treballar en grups. De tota manera, aquesta ha estat l'excepció, i potser podríem atribuir-ho a la falta de costum en l'ús de la llengua anglesa, o a un determinat nivell de vergonya. La majoria d'alumnes, però, han participat molt activament en el projecte de traducció i representació de converses, i crec que ha estat força enriquidor per a tots. La recomanació per al curs següent: repassar el que s'ha fet aquest curs mitjançant un plec de fotocòpies que els alumnes s'han endut per treballar a l'estiu, i continuar amb el llibre esmentat més amunt a partir de la unitat 3.

Ecologia

Professorat: Cristina Chocarro Gómez i Luis Serrano Endolz	Codi: 10214 Quadrimestre: Segon
Departament: Producció Vegetal i Ciència Forestal	Horari: Dimarts i dijous, de 18.30 a 19.30
Crèdits: 3	Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat
Llengua: Castellà	Alumnes matriculats: 13

Objectius:

Adquirir coneixements bàsics de la ciència ecològica (principis, lleis i teories, hipòtesis, models, patrons i processos), així com el vocabulari i la terminologia adequats per expressar-se de forma precisa. Establir les relacions de l'ecologia amb altres disciplines i aconseguir una visió integradora dels processos ecològics.

Continguts:

I. Introducció a l'Ecologia:

- Definicions.
- Conceptes.
- Relacions amb altres ciències.

II. Condicions per a la vida:

- Factors ecològics i la seva influència sobre els éssers vius. Concepte de factor limitant. Llei del mínim. Llei de tolerància. Adaptació als factors ambientals. Nínxol ecològic.
- Energia. Importància de la llum, Radiació on curta, on llarga. Llum i vegetació.
- Processos clau d'intercanvi. La vida a la terra es basa en el carboni.
- Efecte de la temperatura i la humitat sobre els organismes. Adaptacions.
- Periodicitat. Ritmes biològics.
- Canvi climàtic. Definicions. Importància.
- Nutrients i sòl. Paper dels éssers vius en la disponibilitat de nutrients.

III. Poblacions:

- Introducció. Relacions entre espècies.
- Herbivorisme. Adaptacions de les plantes davant la depredació.
- Interacció de l'ésser humà amb les poblacions naturals. Transgènics.
- Genètica de poblacions. Especiació. Teories.

IV. Comunitats:

- Estructura. Distribució. Mètodes d'anàlisi de la vegetació.
- Diversitat. Concepte.
- Successió comunitats.

V. Ecosistemes:

- Producció als ecosistemes i estructura tròfica.
- Pertorbacions als ecosistemes: espècies invasores, efecte del foc.
- Modificacions del paisatge.

Metodologia:

Classes teòriques.

Avaluació:

Es té en compte l'assistència i l'elaboració d'un treball individual de curs.

Informe del curs per part del professorat:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en classes teòriques que s'han desenvolupat a l'aula amb la participació de tots els alumnes. Les classes teòriques s'han dividit en 5 unitats temàtiques que cobreixen tots els aspectes bàsics de la ciència ecològica. A las classes s'ha fomentat la participació activa dels alumnes aportant temes actuals de debat relacionats amb la teoria explicada.

Prèviament a las classes, els alumnes disposaven del material didàctic que s'exposava a classe, ja que estava penjat de la plataforma Sakai i també es va dipositar en format paper a la copisteria del Rectorat.

Fora dels horaris establerts i pel fet que els alumnes van mostrar interès a conèixer en què treballem els professors i on, vam realitzar una visita guiada pels diferents laboratoris i serveis de l'ETSEA. Se'ls van mostrar alguns aparells científics en ple ús en el moment de la visita.

Igual que el curs passat, els alumnes han mostrat un gran interès per l'assignatura.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada que ha tingut en compte la participació a classe juntament amb la presentació d'un treball bibliogràfic. L'elaboració d'aquest treball ha estat tutoritzada pel professorat fins al seu lliurament. Els alumnes han mostrat una gran capacitat per a la cerca d'informació de caràcter científic i per aquest motiu els resultats han estat molt satisfactoris.

c) Observacions:

A l'inici del curs, l'assistència a classe va ser superior però amb una certa resistència a la participació. Cap a la meitat del curs es va establir l'assistència en 8 estudiants, que han estat els que han tingut una participació magnífica fins a finals del curs amb un nivell similar al de l'any anterior.

Educació emocional

Professorat: Anna Soldevila Benet i Ramona Ribes Castells	Codi: 10206 Quadrimestre: Segon
Departament: Psicologia i Pedagogia	Horari: Dilluns, de 16.30 a 18.30
Crèdits: 3	Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat
Llengua: Català	Alumnes matriculats: 20

Objectius:

Conèixer, comprendre, aplicar, analitzar i valorar les competències emocionals per a la millora del benestar personal i social. A través de:

- Conèixer les pròpies emocions.
- Reconèixer les emocions en els altres.
- Fer anar les emocions personals ja siguin positives o negatives.
- Prendre consciència de la importància de tenir una autoestima adequada.
- Desenvolupar habilitats socials per a una millora en les relacions interpersonals.
- Reflexionar vers les habilitats de vida adquirides com ara la presa de decisions o bé la gestió del temps.

Continguts:

I. De la intel·ligència clàssica a les intel·ligències múltiples de H. Gardner. La intel·ligència emocional segons D. Goleman. Significació de la competència emocional.

II. Consciència emocional: concepte d'emoció, tipus d'emocions bàsiques, components de les emocions. La subjectivitat de les emocions.

III. Regulació emocional. Estressors i estratègies d'afrontament: reestructuració cognitiva, relaxació, etc.

IV. Autoestima: concepte i indicadors per a una autoestima adequada.

V. Habilitats socioemocionals. La comunicació verbal i no verbal en les relacions interpersonals. L'assertivitat. L'escolta activa. Habilitats socials bàsiques.

VI. Habilitats de vida: models de presa de decisions, gestió del temps, valors personals i socials.

Metodologia:

Introducció teòrica i activitats pràctiques.

Avaluació:

Assistència. Treball individual. Pràctiques d'aula.

Informe del curs per part de les professores:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teoricopràctiques de manera que a cada sessió s'ha desenvolupat la part del programa corresponent als aspectes conceptuals bàsics de la matèria fomentant, en tot moment, la participació dels alumnes, que ha estat molt elevada. Previ a cadascuna de les sessions s'ha penjat a Sakai un resum del contingut.

Cadascun dels cinc blocs del temari s'ha treballat a partir de pràctiques com ara lectures, exercicis individuals i posada en comú de tot el grup, dinàmiques de grup i visionat de fragments de pel·lícules.

Totes les sessions s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat. La puntualitat ha estat molt correcta i l'assistència a les sessions per part de l'alumnat ha estat molt constant.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat la participació a classe, la realització dels exercicis plantejats a l'aula i l'elaboració d'una carpeta d'aprenentatge consistent a recollir tots aquells materials que l'alumne ha cregut interessants per mostrar el seu aprenentatge.

Per orientar la confecció de la carpeta, vàrem facilitar un breu resum d'aquesta metodologia i vàrem explicar a classe què s'hi podia incloure: els apunts de classe, els resums dels temes penjats a Sakai amb els seus comentaris, un glossari dels termes més nous per a ells, la reflexió personal sobre aspectes treballats a classe, articles, notícies...

Tot i que va semblar que ho tenien clar i ho anaven treballant, quan es va atansar el dia del lliurament, van expressar el sentiment de preocupació per poder-ho fer en el termini que demanàvem, donada l'acumulació de treballs que tenien d'altres assignatures. Alguns d'ells van fer la reflexió que no s'havien planificat prou bé el temps i que justament el bloc que treballarem al final de l'assignatura de *gestió del temps* aniria bé de fer-lo a l'inici.

La nota mitjana del grup ha estat de notable. S'ha valorat amb un pes important l'assistència i participació a la classe donat que entenem les dificultats contextuais que aquesta generació ha tingut per adquirir competències a nivell escrit.

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat en l'elaboració de les carpetes d'aprenentatge. Alguns alumnes han participat activament a les classes a nivell oral, però els ha costat més expressar-se a nivell escrit. Hem avaluat de manera que aquesta dificultat no repercutís gaire en la nota final.

La reflexió personal per al desenvolupament socioemocional pot ser un tema complex si no es fa a partir de la voluntarietat. Pensem que el marge que es demanava d'implicació ha estat prou flexible per tal que tothom hagi pogut aprofitar l'assignatura per millorar el seu propi benestar personal i alhora ajudar el grup en la reflexió conjunta.

L'aprenentatge que hem fet els professors de l'assignatura a partir de la reflexió conjunta ha estat molt enriquidor.

Energies alternatives

Professorat: Lluïsa F. Cabeza Fabra i Marc Medrano Martorell	Codi: 10212 Quadrimestre: Primer
Departament: Informàtica i Enginyeria Industrial	Horari: Dimarts, de 16.30 a 18.30
Crèdits: 3	Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat
Llengua: Català	Alumnes matriculats: 11

Objectius:

Conèixer els diferents tipus d'energia disponibles en el món i els diferents tipus d'energia utilitzats per a la vida diària i les fonts energètiques alternatives a les utilitzades avui dia.

Continguts:

1. Introducció
2. Energies fòssils: carbó
3. Energies fòssils: gas natural
4. Energies fòssils: petroli
5. L'electricitat
6. L'energia nuclear
7. L'energia hidràulica
8. L'energia eòlica
9. Energia solar fotovoltaica
10. Energia solar tèrmica
11. Energia geotèrmica
12. Biomassa
13. Aprofitament de les energies del mar i Residus Sòlids Urbans (RSU)
14. L'hidrogen com a energia de futur

Metodologia:

L'assignatura desenvolupa un capítol en cada dia de classe. Es pretén que la classe sigui interactiva, amb una gran participació dels estudiants. Hi ha tres sessions pràctiques en què es comenten i treballen diagrames d'instal·lacions reals. Finalment, hi ha una sortida per visitar instal·lacions d'energies alternatives disponibles a la Universitat de Lleida.

Avaluació:

Assistència. Treball individual.

Informe del curs per part del professorat:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (93%) i pràctiques (7%). Cal tenir en compte que aquesta assignatura té la seva continuació natural en una assignatura de caire molt més pràctic (Taller d'Energies Alternatives), que es realitza al segon quadrimestre del segon any.

A les classes teòriques s'ha desenvolupat la part del programa corresponent a aspectes conceptuals bàsics dels diferents tipus d'energies disponibles al món, tot fent el contrast entre les energies tradicionals (fòssil i nuclear) amb les alternatives, més netes, com l'eòlica, la solar, la geotèrmica o l'hidrogen. S'ha fomentat en tot moment la participació dels alumnes, que ha estat molt elevada. Les sessions teòriques s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat.

La pràctica que s'ha dut a terme ha estat, bàsicament, una visita de camp a l'edifici CREA del Campus de Cappont. La pràctica ha consistit en una primera part de presentació resum per il·lustrar els aspectes innovadors de l'edifici CREA quant a arquitectura bioclimàtica i quant a instal·lacions energètiques innovadores, per, tot seguit, passar a una visita guiada de l'edifici. La visita s'ha realitzat als laboratoris de recerca i docents; a la coberta del CREA, on hi ha instal·lats col·lectors solars tèrmics i panells fotovoltaics; al pati interior bioclimàtic; i a la sala de màquines. Els estudiants del Programa Sènior han valorat positivament la visita perquè han pogut veure des de dins aquest edifici singular, el qual ha rebut diversos premis.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat la participació a classe i l'elaboració d'un treball de curs consistent a aprofundir en una de les temàtiques tractades a classe o bé a explorar temàtiques energètiques que no s'han vist a classe però tenen relació amb el curs. Els percentatges assignats a cada element són els següents: participació a classe (50 %) i treball monogràfic (50%).

La nota mitjana ha estat de 8,7 sobre 10.

c) Observacions:

En general, el curs de l'assignatura optativa d'Energies Alternatives del primer quadrimestre del primer curs s'ha desenvolupat de manera molt satisfactòria. Els temes tractats han despertat l'interès de l'alumnat que s'ha mostrat molt participatiu, tant en les activitats de grup com durant l'exposició magistral.

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat en l'elaboració del treball, la qual cosa s'ha traduït en la seva qualitat.

Cal dir que no s'han produït incidències destacables durant el curs. Les percepcions que s'extreuen dels comentaris dels alumnes és que prefereixen més participació a classe, més activitats pràctiques i més treball en grup. Això es tindrà en compte per a properes edicions del curs. De l'anàlisi de les enquestes dels alumnes es pot destacar que:

- El 92% de l'alumnat considera que els coneixements adquirits seran útils per a la seva vida diària.
- El 80% de l'alumnat considera adequat el mètode del professor per avaluar el procés d'aprenentatge en aquest curs.
- El 60% dels alumnes valorarien positivament incorporar un examen final per avaluar els coneixements adquirits (això està en contradicció amb la literatura i les experiències en altres programes similars).

Història de Catalunya I

Professora: Montserrat Pérez i Serra
Departament: IME
Crèdits: 3
Llengua: Català

Codi: 10204
Quadrimestre: Primer
Horari: Dilluns i dimecres, de 16.30 a 17.30
Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat
Alumnes matriculats: 17

Objectius:

- Descobrir una època plena de contrastos entre una societat violenta, on la guerra quasi era omnipresent, i una societat creadora que s'esforçava a establir els fonaments socials, econòmics, polítics, religiosos...
- Mostrar com vivien, pensaven i sentien a l'edat mitjana des d'un punt de vista quotidià per tal de sentir-nos identificats i ser capaços d'entendre el passat per així comprendre més bé el nostre present.
- Entendre el funcionament d'una societat pluricultural on cristians, jueus i musulmans van compartir un mateix territori i adonar-nos de les seves aportacions.
- Assolir unes nocions clares dels elements artístics que caracteritzen l'art romànic i gòtic, tot entenent que són resposta a un pensament social del moment.
- Tenir la suficient capacitat de sintetitzar tots els coneixements adquirits i demostrar l'habilitat oradora davant els companys a l'hora d'exposar el text o tema escollit.

Continguts:

1. Introducció a l'assignatura i comentari de la programació
2. La conquesta musulmana i les seves repercussions sobre el territori
3. Les torres de guaita com a element de defensa
4. El naixement de les viles medievals
5. L'art de subsistir i sobreviure de les primeres viles medievals
6. La guerra: L'arnès del cavaller i els sistemes de defensa i atac
7. La societat medieval catalana i el seu paper
8. El paper de la dona dins de la societat medieval
9. L'Església: Els monestirs i la vida monàstica
10. Els ordres religiosos. Els templers i els hospitalaris
11. L'art romànic català I
12. L'art romànic català II
13. Les fires i mercats. Una necessitat real?

14. Com es divertien a l'època medieval
15. La gastronomia i els banquets a Catalunya
16. Els joglars i trobadors
17. Jueus, musulmans i cristians
18. El comerç i la Mediterrània
19. L'esclavitud. Un negoci a nivell europeu
20. L'art gòtic català I
21. L'art gòtic català II
22. El naixement de la Generalitat de Catalunya
23. Les repercussions de la Pesta Negra
24. Els escuts heràldics catalans
25. Un nom i uns símbols

Metodologia:

Les sessions consisteixen en les explicacions del tema en concret. S'hi exposa d'una manera distesa i amena la temàtica a tractar amb el recolzament de material gràfic (mapes, textos, *power point*...).

El material gràfic fotocopiats es recull a la fotocopidora de la Universitat de Lleida.

En determinades sessions, 10 minuts abans d'acabar, es propicia un petit col·loqui per afavorir la participació dels alumnes i poder debatre les diverses opinions al respecte.

Es fa una sortida facultativa per tal de posar en pràctica els coneixements adquirits al llarg de les classes. D'aquesta manera, es pot observar i analitzar *in situ* aspectes ja comentats i descobrir-ne d'altres. Sortida: visita a la ciutat de Cervera, Montfalcó Murallat, torre de Vallferosa, situada al municipi de Torà, dins de la comarca de la Segarra. La durada del recorregut és d'un dia.

Durant les dues últimes sessions s'exposen els temes o textos de cada alumne, durant 5 minuts aproximadament.

Avaluació:

Assistència a les sessions: 10%

Participació dels alumnes: 20%

Presentació individual d'un text o tema de qualsevol aspecte de la història de Catalunya relacionat amb l'època medieval. El text mecanografiat i d'una extensió màxima de 5 o 6 folis. A lliurar el primer dia de classe després de les vacances de Nadal: 60 %

Exposició oral del text o tema: 10%

Informe del curs per part de la professora:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (80%) i pràctiques (20%).

A les classes teòriques s'ha desenvolupat la part del programa corresponent a aspectes conceptuals bàsics establerts en l'apartat dels objectius de la programació inicial de l'assignatura, fomentant, en tot moment, la participació dels estudiants. Aquesta participació se centrava durant els últims 10 minuts a cada sessió. D'aquesta manera hem pogut abraçar la totalitat de les 25 sessions programades al llarg del quadrimestre, i els alumnes han tingut les eines i els elements suficients per conèixer els aspectes econòmics, polítics, socials, religiosos i artístics que envolten la complexa història medieval de Catalunya. Aquesta visió de conjunt també els ha permès ser crítics, alhora que tolerants, davant els esdeveniments del moment. Les sessions teòriques s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat.

Les classes pràctiques que s'han dut a terme han estat de tres tipus. Per un costat, una sortida facultativa per tal de posar en pràctica els coneixements adquirits. Aquesta sortida es realitzà el dissabte 16 de novembre de 2007, amb una visita guiada per la ciutat de Cervera, Montfalcó Murallat, i una visita a la torre de Vallferosa, situada al municipi de Torà, dins de la comarca de la Segarra. Ens va fer un temps fantàstic i tots els alumnes van gaudir de les explicacions. També resultà una bona oportunitat per conèixer-nos d'una manera distesa. A partir d'aquest dia, es pot dir que els alumnes van formar grup, interaccionant com a companys i alumnes del Sènior, amb lliure complicitat.

Per un altre costat, van realitzar un petit treball individual sobre aspectes de la història de Catalunya relacionats amb l'època medieval (màxim 5-7 folis). Aquest treball es va realitzar al llarg del quadrimestre i el van presentar al llarg dels dies 14 i 17 de gener de 2008, tot seguint les pautes indicades a l'assignatura de Metodologia. D'aquesta manera, els alumnes es van enfrontar a un petit repte davant un treball d'investigació, amb resultats molt satisfactoris.

Val a dir que l'esforç i l'entusiasme engrescador que suposà triar una tema concret, la recerca del material i el procés sintetitzador de la informació al respecte, representà un handicap per a molts d'ells.

Però encara els quedava un repte final, l'exposició oral d'aquests treballs. Aquesta circumstància, que en un primer moment suposà un cert estat d'angoixa i de por, derivà cap a una satisfacció personal. Per ells era una prova de foc, ja que parlar en públic i expressar la motivació i el contingut dels seus treballs davant de tots els companys, els demostrà unes aptituds que molts no havien descobert fins al moment. Els resultats van ser sorprenents; darrere de moltes exposicions hi havia un gran esforç personal. Va ser tan gran la meva satisfacció que em vaig adonar que aquell mèrit no es podia restringir a 10 minuts d'exposició oral i, per respecte a tots ells, crec va ser injust acotar la durada de les seves exposicions. És més, malauradament, 4 persones no van poder exposar per manca de temps i no hi va haver forma de posar-nos d'acord a buscar un altre dia, fora de l'horari docent, per finalitzar les exposicions. És per aquest motiu que no he valorat l'exposició oral dins de l'avaluació de l'assignatura. Aquesta recança em quedà recompensada amb la satisfacció personal expressada per tots ells, com un repte personal que els ha demostrat que són capaços de tot això i més.

L'últim dia de classe, el dimecres 17 de gener del 2008, vàrem visitar el Museu Diocesà de Lleida, tot gaudint d'una visita guiada.

Finalment, el passat 4 de juny vàrem realitzar una sortida al Món Sant Benet. Pel matí, visita guiada al monestir i a les estances modernistes utilitzades per la família Cases. Després de dinar, visita i taller dels sentits al Centre Alícia. Tot plegat, un dia fantàstic amb companyia dels alumnes de 1r curs del Sènior i les professores de Nutrició.

b) Avaluació:

Com estava previst, s'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat l'assistència i la participació a les classes, així com la presentació per escrit d'un petit treball sobre qualsevol aspecte de la història de Catalunya relacionat amb l'època medieval (màxim 5-7 folis). Els percentatges següents per a cada part han estat:

Assistència a les sessions: 10%

Participació dels alumnes: 20%

Presentació individual del treball: 70%

La nota mitjana ha estat de 8.

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat en l'elaboració del treball, la qual cosa s'ha traduït en la seva qualitat. És per això que em sento molt orgullosa de tots ells i de l'esforç constant que han mostrat diàriament davant una assignatura complexa i densa en continguts com és Història de Catalunya I.

Tinc la constància que han gaudit de l'assignatura i que han adquirit una sèrie d'eines i elements suficients per debatre aspectes que fins al moment desconeixien o, si més no, mai s'havien plantejat.

També vull destacar el magnífic treball d'ambdós delegats de curs, Sr. Ferran Palau Belló i Sra. Irene Tarrats Herreros. L'esforç i preocupació davant la coordinació de les diferents sortides facultatives, així com el seu constant interès i sensibilitat mostrats al grup i professorat, han estat de gran vàlua i ajut per a la bona marxa del curs.

Història del Pensament

Professor: Ramon Camats i Guàrdia

Departament: IME

Crèdits: 3

Llengua: Català

Codi: 10205

Quadrimestre: Segon

Horari: Dimecres, de 16.30 a 18.30

Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat

Alumnes matriculats: 16

Objectius:

- Adquirir una comprensió global de les principals orientacions teòriques que han marcat i es troben a la base del pensament occidental.
- Capacitar per a una lectura directa dels autors.
- Assolir un domini de la terminologia filosòfica a partir del coneixement dels principals conceptes i problemes que s'han plantejat al llarg de la història.
- Connectar el pensament amb la història, la política i la resta de manifestacions culturals, així com també amb la vida real dels pobles.

Continguts:

I. Els inicis del pensament occidental

1. Els inicis del pensament racional

2. Els sofistes i Sòcrates
3. Plató
4. Aristòtil
5. El pensament hel·lenístic
- II. Cristianisme i filosofia
6. L'aparició del cristianisme
7. La filosofia medieval
- III. Una nova mentalitat
8. El Renaixement i l'origen de la Modernitat
9. La filosofia moderna: racionalisme i empirisme
10. Els ideals de la Il·lustració
- IV. La crisi de la modernitat
11. El problema social: Marx
12. La crítica de la moral: Nietzsche
13. El descobriment de l'inconscient: Freud

Metodologia:

Combinar una aproximació teòrica al pensament de l'autor (basada en la presentació de breus síntesis explicatives dels aspectes centrals del seu pensament) amb la interpretació de fonts directes.

Avaluació:

Assistència regular a les classes (25%).

Exercici pràctic a triar de qualsevol d'aquestes dues opcions (50%):

Opció A: Comentari d'un text d'algun autor de cadascun dels 4 blocs temàtics en què està dividida la matèria.

Opció B: Lectura i recensió d'un llibre proposat pel professor.

Aportació personal per al debat a classe a partir dels temes desenvolupats (25%).

Informe del curs per part del professor:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

Totes les classes constaven d'una part teòrica i d'una pràctica. El fet que les classes fossin de dues hores ho aconsellava i alhora ho facilitava. Els alumnes i el professor s'han comunicat constantment via correu electrònic, el qual servia per trametre material de lectura, consells, recomanacions, etc. Faig constar que gairebé tots han demostrat tenir un accés fàcil a aquesta forma de comunicació.

Les classes constaven, totes elles, d'una exposició teòrica, normalment durant la primera part, que es combinava amb la lectura i comentari dels textos recomanats dels autors de la història de la filosofia. Gairebé sempre el comentari dels textos derivava en una conversa, amb participació

de tothom, sobre l'objecte d'anàlisi. No ha estat mai necessari estimular els alumnes a expressar les seves opinions: la naturalesa dels temes tractats els era propra sempre. Val a dir, a més, que aquestes converses eren força fecundes: no es tractava de monòlegs successius sinó de vertaders intercanvis d'impressions. De tot plegat en resultava, més d'un cop, una variació del punt de vista original dels dialogants.

b) Avaluació:

El sistema d'avaluació ha tingut en compte (a petició expressa dels mateixos alumnes) l'assistència a classe. No s'ha fet avaluació inicial expressa però sí que el professor va interessar-se inicialment pel coneixement previ que els alumnes tenien de la filosofia com a disciplina. Es va constatar que era pràcticament nul en la majoria dels casos. Amb tot, els "temes" filosòfics clàssics formaven part dels seus principals interessos: sentit de l'existència, la justícia, religió i política, relacions humanes, etc.

Quant a l'avaluació contínua s'han tingut en compte les aportacions dels alumnes a la classe en forma de comentaris i consells (bàsicament de lectura) per als companys. L'avaluació formativa ha estat molt exitosa: cada cop que hom preguntava pels temes tractats en sessions anteriors a fi d'avaluar el grau d'assoliment dels objectius, es constata que els alumnes havien entès perfectament tots els temes i que hi havien reflexionat. L'avaluació sumativa ha consistit en l'elaboració, per part dels alumnes, a casa, d'una de les dues activitats següents: a) Resum i recensió d'un llibre de filosofia a triar d'una llista. b) Comentari de 4 textos, a escollir d'una llista de 8.

c) Observacions:

El curs s'ha desenvolupat amb tota normalitat. S'han realitzat totes les classes programades. Hi ha hagut un sol canvi d'horari, d'un dia, pactat amb els alumnes i el professor que havia de fer la classe posterior. Quant a l'assistència, aquesta ha estat regular tot el quadrimestre, amb molt poques absències, llevat d'una persona a qui l'horari de dimecres tarda no li anava bé i que ha decidit tornar a matricular-se de l'assignatura. En conjunt, cal emfasitzar la gran participació de l'alumnat, la seva atenció i fins i tot el seu entusiasme amb la matèria. En cap moment hi ha hagut objecció de cap mena ni queixa pel que fa al nivell. Algun alumne ha manifestat, però, que els seus coneixements previs li impedien comprendre alguns aspectes complexos del pensament d'alguns autors però que, tanmateix, el tema i el tractament que es donava li semblaven extraordinàriament interessants.

Com a professor he de manifestar també la meua gran satisfacció pel desenvolupament del curs.

Llengua catalana I

Professor: Joan Talarn i Gilabert
Departament: IME
Crèdits: 3
Llengua: Català

Codi: 10239
Quadrimestre: Primer
Horari: Dijous, de 16.30 a 18.30
Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat
Alumnes matriculats: 14

Objectius:

Assolir un coneixement bàsic de la llengua catalana que permeti a l'alumne emprar-la amb certa normalitat i correcció acceptable en qualsevol situació comunicativa, ja sigui oral o escrita.

Continguts:

I. Domini del sistema lingüístic:

Treballar el sistema lingüístic a través d'exercicis per aconseguir que l'alumne adquireixi uns coneixements que li permetin aplicar les convencions ortogràfiques generals; generar estructures en català (discurs indirecte, correlacions verbals, perífrasis, oracions impersonals...); seleccionar elements lèxics o gramaticals d'acord amb el context semàntic i/o gramatical; formar paraules aplicant els principals mecanismes de derivació i escollir el significat d'una paraula o expressió.

II. Expressió escrita, comunicació oral i comprensió lectora:

Treballar l'expressió i la comprensió de textos orals i escrits en situacions de comunicació quotidianes d'una formalitat mitjana, que requereixen l'ús de la llengua oral estàndard.

III. Marc social, cultural i històric:

Oferir a l'alumne coneixements generals sobre l'origen, la història i la situació actual de la llengua, i també sobre la seva varietat, de manera que li permetin tenir una visió global del català en el marc polític i social de les llengües al món.

Metodologia:

El sistema d'aprenentatge emprat és interactiu, de manera que l'alumne no ha d'assimilar els coneixements de manera passiva sinó que els assumeix de forma pràctica a partir d'exercicis i explicacions compartides entre professor i alumne.

Hi ha exposicions teòriques bàsiques i senzilles a partir de les quals es treballa el tema amb activitats pràctiques de forma tradicional (exercicis) o a través d'Internet (blocs, wikis...).

Avaluació:

Assistència. Treball individual. Pràctiques d'aula.

Informe del curs per part del professor:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions de dues hores que han intentat combinar els diferents aspectes de l'assignatura de forma fluïda i amena:

- Dedicàvem una part de la classe a la gramàtica, amb una explicació teòrica i l'aplicació pràctica dels continguts exposats, normalment mitjançant exercicis que es podien fer a l'aula o es deixaven establerts per revisar-los en la següent sessió.
- En un altre moment, comentàvem aspectes culturals i històrics de la llengua: sociolingüística, història de la llengua, toponímia... Habitualment mitjançant una presentació amb power point, que ens servia de base per establir una conversa sobre el tema.

- Finalment, dedicàvem els darrers minuts de la classe a fer una aproximació pràctica a diferents recursos lingüístics que hi ha a la xarxa, per això ens connectàvem a Internet i practicàvem l'ús de diccionaris, gramàtiques, cursos... perquè l'alumne conegués les eines de suport lingüístic que tenia més a l'abast.

No sempre era possible tractar tots aquets aspectes en les sessions de dues hores, però mai no es forçava ni ens obligàvem a fer-ho, sobretot si calia aprofundir o explicar amb més atenció algun dels aspectes tractats, de manera que no s'avançava en cap temàtica si no havia quedat suficientment clara.

Activitats complementàries:

Cal afegir que una part dels continguts que s'havien de tractar en cada sessió havien estat publicats una setmana abans al bloc de l'assignatura (<http://catalasenior.blogspot.com/>), amb enllaços i definicions, la qual cosa ja ofería uns coneixements bàsics als alumnes que consultaven aquest espai de l'assignatura.

A l'espai d'Internet, el bloc *Espai de llengua*, a més dels textos directament relacionats amb els continguts de l'assignatura, a petició d'alguns alumnes o del mateix professor, s'hi afegien altres comentaris sobre llengua i cultura en general: pàgines web interessants, informació sobre programes de televisió, aproximacions a altres llengües, passatemps lingüístics... Tot pensat perquè l'alumne compregués que la llengua és una de les eines bàsiques de la modernitat, és el sistema bàsic d'expressió a la xarxa, i un element viu que continuament genera i es regenera.

Resumint, vam mirar de realitzar classes molt participatives en què cada alumne podia decidir el seu grau d'implicació d'acord amb els seus interessos i amb el temps que hi podia dedicar.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat la participació a classe, les aportacions al bloc de l'assignatura i un breu treball final sobre els continguts de l'assignatura.

La nota final s'ha elaborat de la manera següent: l'assistència, l'actitud i participació a l'aula i les aportacions al bloc compten un 50% i el treball final un altre 50%.

La nota mitjana ha estat de 7,5.

c) Observacions:

Hi ha hagut una gran participació i predisposició per part de l'alumnat que ha participat en les pràctiques proposades pel professor i que ha pres la iniciativa sobre temes i interessos que han contribuït de manera important a confeccionar l'assignatura.

Els alumnes han valorat positivament l'ús de les noves tecnologies com a eina pedagògica, sobretot l'explicació de recursos en xarxa i l'ús de l'espai de l'assignatura a Internet per a la difusió de continguts.

Nutrició i Dietètica

Professorat: M. Teresa Piqué Farré i Antonieta Barahona Vinyes Departament: Tecnologia dels Aliments Crèdits: 3 Llengua: Català	Codi: 10210 Quadrimestre: Primer Horari: Dijous, de 18.30 a 20.30 Lloc: Aula 3.20. Edifici del Rectorat Alumnes matriculats: 13
---	---

Objectius:

- Diferenciar els conceptes d'Alimentació, Nutrició i Dietètica.
- Conèixer la composició i el valor nutritiu dels diferents aliments.
- Fer l'avaluació de l'estat nutricional i elaborar la dieta personalitzada.
- Definir la dieta equilibrada i conèixer la dieta mediterrània i dietes alternatives.
- Conèixer la relació entre alimentació i malaltia.
- Introduir en el coneixement dels aliments funcionals, de l'etiquetatge nutricional i de les funcions dels additius en els aliments.

Continguts:

1. Introducció
2. Aliment. Classificació i components
3. Macronutrients
4. Micronutrients
5. Valor nutritiu i estat nutricional
6. La dieta
7. Alimentació i salut
8. Aliments funcionals i etiquetatge nutricional

Metodologia:

Les activitats d'aprenentatge presencials es dediquen a les sessions de teoria, les activitats dirigides, els seminaris i les sessions de *Practicum*. Les activitats no presencials es dediquen a la preparació dels treballs i del dossier de *Practicum* i a l'estudi de l'assignatura.

Avaluació:

Assistència a les sessions presencials i participació activa en les activitats dirigides: 30%.

Realització de dos treballs individuals: 40% (20% cadascun).

Pràctiques d'aula-*Practicum*: 30%.

Informe del curs per part de les professores:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (60%) i pràctiques (40%) seguint la planificació temporal que apareix al programa de l'assignatura i que es va facilitar als alumnes a l'inici de l'assignatura.

A les classes teòriques s'ha desenvolupat la part del programa corresponent a aspectes conceptuals bàsics de alimentació i nutrició, fomentant, en tot moment, la participació dels alumnes, que ha estat com en el curs passat molt elevada. Les sessions teòriques s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat.

Les classes pràctiques que s'han dut a terme han estat de tres tipus: pràctiques de gabinet nutricional sobre avaluació de l'estat nutricional personalitzat i elaboració de dietes, seminaris sobre aliments funcionals i dietes, i activitats dirigides sobre composició dels aliments i etiquetatge. Aquestes classes s'han realitzat a l'edifici de Rectorat i s'ha subministrat als alumnes el material necessari per al desenvolupament de les pràctiques.

El dia 17 de gener de 2008 es va realitzar un seminari final d'aplicació de la dieta mediterrània a l'aula de cuina de la professora Antonieta Barahona, tal com es va realitzar el curs passat, com a acte de cloenda de l'assignatura.

b) Avaluació:

S'ha seguit el sistema d'avaluació continuada que apareix a la fitxa i al programa de l'assignatura.

La nota mitjana ha estat de 9,2. Hi ha hagut un alumne no presentat.

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat en la realització de les activitats pràctiques, la qual cosa s'ha traduït en la nota final.

Com a observació del professorat d'aquesta assignatura cal dir que la pràctica d'avaluació nutricional que aquest curs s'ha realitzat en la mateixa aula de classe no permet utilitzar la infraestructura que seria més adient i que està al departament de Tecnologia d'aliments de l'ETSEA. Per la qual cosa, per al pròxim curs es plantejarà de fer aquesta pràctica a l'ETSEA.

Anglès II

Professor: Joan Antoni Capilla Pérez	Codi: 10232
Departament: Anglès i Lingüística	Quadrimestre: Primer
Crèdits: 3	Horari: Dimarts i dijous, de 16.30 a 17.30
Llengua: Català / Anglès	Lloc: Aula 3.30. Edifici del Rectorat
	Alumnes matriculats: 12

Objectius:

Aprendre i utilitzar estructures útils i fraseologia de l'anglès real en una diversitat de situacions quotidianes.

Continguts:

1. Shopping (music store, supermarket, post office, clothes shop, restaurant & fast food)
2. Entertainment (cinema, television, computer games, books, sport, songs, museums, sightseeing)
3. Communication (mobile phones, greeting cards, internet chatting)
4. Travel (train, bus, airport, holiday tour, tube)

Metodologia:

Introducció i posada en pràctica del vocabulari i fraseologia a classe; explicació de curiositats culturals; realització d'exercicis setmanals.

Avaluació:

Pràctiques d'aula (20% per participació a classe).

Representació (teatral) d'una situació de la vida real en grup (30%).

Examen final escrit de resposta múltiple basat en els coneixements assolits (50%).

Informe del curs per part del professor

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teoricopràctiques a l'aula. En aquestes sessions s'han dut a terme explicacions sobre l'estructura i l'ús de la llengua anglesa a nivell elemental, seguint amb el grup que va prendre part en el curs anterior (Anglès 1). Com aleshores, s'ha treballat mitjançant activitats individuals, en parelles i en petits grups. Les activitats s'han dissenyat tant per fer-les a l'aula com a complement de l'explicació teòrica, com per fer-les a casa com a material de pràctica i estudi. S'ha encoratjat en tot moment la participació dels alumnes. La llengua vehicular ha estat el català, però la introducció de l'anglès en les explicacions ha anat augmentant. La llengua dels materials utilitzats era en anglès. S'ha utilitzat un dossier amb un recull d'activitats basades sobretot en l'adquisició de vocabulari per àrees temàtiques.

b) **Avaluació:**

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en el que s'ha valorat la participació a classe, la realització dels exercicis plantejats a l'aula i l'elaboració i exposició d'una traducció de converses basades en situacions d'ús pràctic de la llengua anglesa (en un avió, en un hotel, en una oficina d'informació turística, una conversa telefònica, etc.), i que recollien els coneixements adquirits durant les sessions teoricopràctiques a l'aula. La traducció s'ha dut a terme en grups de 3 estudiants, que després han representat la situació com una escena de teatre.

Els percentatges per a cada element: 25% participació a classe, 25% exercicis d'aula, i 50% traducció/exposició-representació final.

c) **Observacions:**

El grup que ha cursat Anglès 2 és un grup molt consolidat, que no ha presentat cap problema durant l'evolució i desenvolupament de les activitats a classe. L'activitat final d'exposició-representació d'un text traduït ha resultat un èxit, i els nervis s'han transformat en l'espontaneïtat que se cercava.

Cinema i Literatura

Professora: Lola González Martínez

Departament: Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica

Crèdits: 3

Llengua: Castellà

Codi: 10235

Quadrimestre: Segon

Horari: Dijous, de 16.30 a 18.30

Lloc: Aula 3.30. Edifici del Rectorat

Alumnes matriculats: 10

Objectius:

Aquesta assignatura té com a objectiu general donar a conèixer les complexes relacions establertes entre cinema i literatura.

Amb l'anàlisi comparativa entre el text literari i la seva translació a imatges, intentem oferir a l'estudiant les nombroses possibilitats —en la majoria dels casos encertades— que posseeix el cinema, no sols com a matèria didàctica per donar a conèixer obres mestres de la literatura universal sinó també en el marc visual per analitzar com es recreen novament els textos les propostes estètiques dels quals ultrapassen a vegades el mateix marc literari, tal com es posa de manifest —a la nostra selecció— als films seleccionats.

Continguts:

I. Introducció a les relacions cinema-literatura

- Sistemes de recrear el text literari en el cinema
- Adaptacions cinematogràfiques basades en textos narratius: entre la fidelitat a l'esperit i la lletra del narrador i les versions lliures i/o reduïdes de novel·les
- Adaptacions cinematogràfiques basades en textos teatrals: dificultats de traduir visualment la estructura dramàtica de la peça teatral

II. El gènere narratiu en el cinema

El Lazarillo de Tormes

Els Miserables, de V. Hugo

Soldados de Salamina, de Javier Cercas

Desayuno en Tiffany, de Truman Capote

III. El gènere teatral en el cinema

El perro del hortelano, de Lope de Vega

La casa de Bernarda Alba, de F. García Lorca

Metodologia:

Al llarg del quadrimestre es tracten els sis títols elegits, reservant les dues últimes sessions del curs per realitzar la recapitulació i les conclusions generals i representatives dels dos gèneres literaris tractats, narrativa i teatre.

A l'inici del curs, primera sessió, es fa una presentació del programa dels continguts i de les pel·lícules, i una breu introducció teòrica sobre les funcions del cinema i la literatura, i les relacions que es poden establir entre les dues arts. La resta del curs es destina a la visualització íntegra de les pel·lícules i al comentari d'aquestes tenint en compte el text literari. Es destina una sessió a la visualització de les pel·lícules i la següent al seu comentari.

Avaluació:

Donat el caràcter pràctic de l'assignatura, l'assistència és imprescindible.

La qualificació de l'assignatura s'obté a partir de:

- a) Participació activa a la classe amb els comentaris i l'anàlisi del text literari i la seva relació amb la versió fílmica corresponent: 60%.
- b) Realització, per escrit, d'una breu memòria sobre les tasques realitzades al curs, visualització de les pel·lícules i els seus comentaris: 40%.

Informe del curs per part de la professora:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (50%) i pràctiques (50%), que s'han desenvolupat successivament al llarg de les classes.

A la part més teòrica, el professorat ha desenvolupat el programa corresponent, indicant els aspectes conceptuals bàsics de l'autor i l'obra tractada així com de la versió cinematogràfica corresponent, fomentant, en tot moment, la participació dels alumnes, que ha estat molt elevada.

Les classes pràctiques han consistit, després de la introducció teòrica, en la visualització de les corresponents pel·lícules i en la reflexió personal i col·lectiva de l'estudiantat sobre l'obra treballada. Per treure el màxim profit de les dues formes artístiques, cinema i literatura, els alumnes han treballat a partir d'un qüestionari previ que, a mode de guia, ha servit per fixar els conceptes essencials de l'anàlisi comparativa.

Totes les classes s'han desenvolupat a l'aula assignada a l'edifici de Rectorat (caldría, en properes edicions, disposar d'una aula amb una millor acústica i un aparell de DVD).

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat l'assistència a classe, la participació activa a l'aula i l'elaboració d'un treball de curs consistent en una reflexió personal sobre un dels textos literaris i la seva versió cinematogràfica treballats a classe, amb els percentatges següents per a cada element: 50% assistència i participació a classe (controlada pel professorat) i realització del treball 50%.

La nota mitjana ha estat de notable (alt).

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç invertit en l'elaboració del treball.

En la darrera sessió del curs, part de la qual es va dedicar a reflexionar sobre el seu desenvolupament, els estudiants en general van mostrar el seu interès per l'assignatura, pels llibres i les pel·lícules, destacant com a molt interessants, en la seva versió cinematogràfica, el *Lazarillo de Tormes* i *Soldados de Salamina*, de Javier Cercas. Tot i que alguns alumnes han trobat difícil seguir la lectura dels textos dramàtics, sobretot els pertanyents al segle XVII, fidels al text dramàtic original en vers, aquests textos dramàtics i, en particular, *El perro del hortelano*, han gaudit d'una bona acollida. Segons l'opinió d'alguns alumnes, aquest text és altament recomanable i ha de formar part del programa de continguts d'aquesta assignatura. Finalment, els alumnes van assenyalar que el programa de continguts era massa ampli pel temps disponible i que caldria, de cara al futur, reduir les lectures amb l'objectiu fonamental de poder desenvolupar una anàlisi més aprofundida i satisfactòria, i gaudir del seu comentari.

Història de la Integració Europea

Professor: Albert Galinsoga Jordà

Departament: Dret Públic

Crèdits: 3

Llengua: Català

Codi: 10237

Quadrimestre: Segon

Horari: Dimecres, de 16.30 a 18.30

Lloc: Aula 3.30. Edifici del Rectorat

Alumnes matriculats: 11

Objectius:

- Comprendre el caràcter progressiu del procés de construcció europea i saber explicar la seva evolució i ampliació.
- Comprendre el funcionament de la Unió Europea: entendre com es reparteix el poder entre les institucions comunitàries, quines són les seves funcions i els procediments d'adopció de decisions.
- Conèixer l'ordenament jurídic comunitari.
- Conèixer els mecanismes de control jurisdiccional del Dret Comunitari.
- Comprendre la transcendència en el món del procés d'integració.

Continguts:

- I. Antecedents i característiques essencials de la Unió Europea
- II. El sistema institucional de la Unió Europea
- III. El sistema jurídic de la Unió Europea
- IV. El control de la aplicació del dret comunitari
- V. Els àmbits materials del dret comunitari europeu

Metodologia:

Classes teoricopràctiques.

Avaluació:

A partir de l'assistència i una prova o control de coneixements.

Informe del curs per part del professor.

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions de contingut teòric combinades amb el vessant pràctic incorporat (comentaris d'actualitat, assistència a Taula Rodona amb Eurodiputats, debats, etc.).

S'ha desenvolupat el programa corresponent a aspectes conceptuals bàsics de la integració europea. En tot moment, la participació dels alumnes ha estat molt intensa. Les sessions teòriques s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat.

De les activitats complementàries cal destacar els actes organitzats al voltant del Dia d'Europa i les Jornades sobre el conflicte de l'Iraq i el cas Couso (14, 17 i 18 d'abril) amb perspectives estrictament europees, com les presentades per Stelios Stavridis o Ignasi Guardans.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat l'assistència i la participació a classe, la realització dels exercicis plantejats a l'aula i l'elaboració d'un treball de curs consistent a respondre les quatre qüestions fonamentals de la integració europea. Els resultats generals han estat satisfactoris.

c) Observacions:

Durant el curs, els alumnes han manifestat igual o fins i tot més interès per temes de l'actualitat internacional, que desborden la pura perspectiva europea. Aquest fet s'hauria de tenir en compte a l'hora de programar els nous cursos.

Introducció a l'Enologia

Professor: Xavier Picazo Marco
Departament: IME
Crèdits: 3
Llengua: Català

Codi: 10233
Quadrimestre: Primer
Horari: Dimecres, de 16.30 a 18.30
Lloc: Aula 3.30. Edifici del Rectorat
Alumnes matriculats: 14

Objectius:

Que els alumnes obtinguin unes nocions bàsiques de Viticultura i Enologia.

Continguts:

1. Història de la viticultura i la producció de vins
2. Fisiologia de la vinya. Cultius, varietats, produccions
3. Conceptes enològics i bioquímics per a l'elaboració de vins
4. Elaboració de vins blancs
5. Sessió pràctica: tast per percebre els gustos i el llinar de percepció dels alumnes
6. Elaboracions de caves i altres vins
7. Sessió pràctica: tast de vins blancs i caves
8. Elaboracions de vins rosats i negres
9. Elaboracions especials en negres
10. Criança de vins
11. Característiques vinícoles de les denominacions d'origen
12. Sessió pràctica: tast de vins negres joves i de guarda
13. Vocabulari enològic i de tast
14. Vinificacions especials

Metodologia:

Combinació de classe magistral, explicant els diferents temes del contingut, amb algunes sessions pràctiques de tast. Cada tema o pràctica correspon a una sessió.

Avaluació:

Assistència i participació. Treball resum de l'experiència de tast.

Informe del curs per part del professor:

a) Desenvolupament de les classes:

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (80%) i pràctiques (20%).

A les classes teòriques s'ha desenvolupat la part del programa corresponent a aspectes conceptuals bàsics d'Enologia i Viticultura, fomentant, en tot moment, la participació dels alumnes, que ha estat molt elevada. Les sessions teòriques s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat.

Les classes pràctiques han estat pensades per aproximar els alumnes al tast sensorial dels aliments. Han consistit en pràctiques de tast per tal que cada persona avalués el seu lliardar sensitiu sobre els gustos i les olors. S'ha subministrat als alumnes el material necessari per al desenvolupament de les pràctiques.

El dia 29 de març es va realitzar una visita a la Cooperativa de Gandesa i al Cellar Mas de la Caçadora (Priorat) per tal que els alumnes veiessin *in situ* el procediment d'elaboració, embotellat i guarda dels vins. A més, la Cooperativa de Gandesa és una mostra perfecta de l'arquitectura modernista enfocada a la producció agroalimentària. La visita es va realitzar entre les 10.00 i les 18.00. Ha constituït en una experiència docent innovadora que ha estat molt ben valorada pels estudiants del Programa Sènior.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat la participació a classe, la realització dels exercicis plantejats a l'aula i el treball realitzat a les pràctiques.

La nota mitjana ha estat de 7.

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat i el seu interès per l'assignatura.

Jardineria i Paisatgisme

Professora: Isabel Bovet Pla

Departament: Hortofructicultura, Botànica i Jardineria

Crèdits: 3

Llengua: Català

Codi: 10236

Quadrimestre: Segon

Horari: Dilluns, de 16.30 a 18.30.

Els dies que es fan sortides, l'hora d'inici són les 16.00

Lloc: Aula 3.30. Edifici del Rectorat.

Alguns dies, previ avís, la classe es realitza al Laboratori de Jardineria de l'ETSEA

Alumnes matriculats: 13

Objectius:

Donar una visió general dels aspectes més rellevants de la jardineria i el paisatgisme.

Continguts:

1. Tipologia dels jardins i els espais verds
2. Història dels estils en jardineria i paisatgisme
3. Elements constitutius del jardí i el paisatge
4. Elements vegetals: arbres, arbustos, flor de temporada, plantes d'interior...
5. Principis bàsics del disseny de jardins
6. Darreres tendències en jardineria i paisatgisme

Metodologia:

Classes de teoria, sessions pràctiques de gabinet i visites tècniques.

Avaluació:

Assistència. Treball en grup. Pràctiques d'aula i gabinet. Participació activa en les diferents activitats.

Informe del curs per part de la professora:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (60%) i pràctiques (40%).

A les classes teòriques s'ha desenvolupat la part del programa corresponent als aspectes conceptuals bàsics de la jardineria i el paisatgisme, fomentant, en tot moment, la participació dels alumnes, que ha estat molt elevada. Les sessions teòriques s'han realitzat a l'aula assignada a l'edifici del Rectorat.

Les classes pràctiques que s'han dut a terme han estat de tres tipus: pràctiques de camp/laboratori, pràctiques de gabinet i visites. Les de gabinet i camp s'han realitzat al Campus de l'ETSEA. Han consistit en pràctiques de disseny de jardins (representació gràfica, ordenació de l'espai i utilització dels diferents elements que constitueixen un espai verd) i en pràctiques de maneig de material vegetal (cultiu i multiplicació). S'ha subministrat als alumnes el material necessari per al desenvolupament de les pràctiques.

S'ha realitzat una visita als jardins dels Camps Elis de Lleida, que ha estat guiada per alumnes de l'assignatura *Disseny i Gestió d'Espais Verds* de l'ETSEA. Ha consistit en una experiència docent innovadora que ha estat molt ben valorada tant pels estudiants d'agrònoms com pels del Programa Sènior.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat la participació a classe, la realització dels exercicis plantejats a l'aula i l'elaboració i exposició d'un treball de curs consistent a dissenyar un jardí privat.

c) Observacions:

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat en l'elaboració del treball, la qual cosa s'ha traduït en la seva qualitat.

Llengua catalana II

Professor: Joan Talarn i Gilibert	Codi: 10231
Departament: IME	Quadrimestre: Segon
Crèdits: 3	Horari: Dimarts, de 18.30 a 20.30
Llengua: Català	Lloc: Aula 3.30. Edifici del Rectorat
	Alumnes matriculats: 7

Objectius:

Aprofundir en la tasca iniciada en l'assignatura Llengua catalana I, per avançar cap un coneixement mitjà de la llengua catalana que permeti a l'alumne emprar-la amb normalitat i correcció acceptable en qualsevol situació comunicativa, ja sigui oral o escrita.

Continguts:

I. Domini del sistema lingüístic.

Incidir en el treball del sistema lingüístic (amb un ús pedagògic de la xarxa Internet) per aconseguir que l'alumne adquireixi uns coneixements que li permetin aplicar les convencions ortogràfiques generals; generar estructures en català (discurs indirecte, correlacions verbals, perífrasis, oracions impersonals...); seleccionar elements lèxics o gramaticals d'acord amb el context semàntic i/o gramatical; formar paraules aplicant els principals mecanismes de derivació i escollir el significat d'una paraula o expressió.

II. Expressió escrita, comunicació oral i comprensió lectora.

Continuar treballant l'expressió i la comprensió de textos orals i escrits en diferents varietats funcionals.

III. Marc social, cultural i històric.

Reprendre el tractament d'aspectes bàsics sobre l'origen, la història i la situació actual de la llengua.

Metodologia:

El sistema d'aprenentatge emprat és interactiu, de manera que l'alumne no ha d'assimilar els coneixements de manera passiva sinó que els assumeix de forma pràctica a partir d'exercicis i explicacions compartides entre professor i alumne.

Hi ha exposicions teòriques bàsiques i senzilles a partir de les quals es treballa el tema amb activitats pràctiques de forma tradicional o a través d'Internet (blocs, wikis...).

Avaluació:

Assistència. Treball individual. Pràctiques d'aula.

Informe del curs per part del professor:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions de dues hores que han intentat combinar els diferents aspectes de l'assignatura de forma fluïda i amena:

- Dedicàvem una part de la classe a la gramàtica, amb una explicació teòrica i l'aplicació pràctica dels continguts exposats, normalment mitjançant exercicis que es podien fer a l'aula o es deixaven establerts per revisar-los en la següent sessió.
- En un altre moment, comentàvem aspectes culturals i històrics de la llengua: sociolingüística, història de la llengua, toponímia... Habitualment mitjançant una presentació amb *power point*, que ens servia de base per establir una conversa sobre el tema.
- Aproximadament en cada sessió, un dels alumnes feia una exposició de deu minuts de durada sobre un autor de la literatura catalana (calia fer-ne una per alumne durant el curs), la qual cosa ens permetia treballar les habilitats comunicatives i l'expressió oral. A més, si l'exposició estava feta en un format que ho permetés (*power point*, *Word*...) i l'alumne donava el seu consentiment, la penjàvem a l'espai de l'assignatura a Internet (<http://catalaseniior.blogspot.com/>).
- Finalment, dedicàvem els darrers minuts de la classe a fer una aproximació pràctica a diferents recursos lingüístics que hi ha a la xarxa, per això ens connectàvem a Internet i practicàvem l'ús de diccionaris, gramàtiques, cursos... perquè l'alumne conegués les eines de suport lingüístic que tenia més a l'abast.

No sempre era possible tractar tots aquets aspectes en les sessions de dues hores, però mai no es forçava ni ens obligàvem a fer-ho, sobretot si calia aprofundir o explicar amb més atenció algun dels aspectes tractats, de manera que no s'avançava en cap temàtica si no havia quedat suficientment clara.

Activitats complementàries:

Cal afegir que una part dels continguts que s'havien de tractar en cada sessió havien estat publicats una setmana abans al bloc de l'assignatura (<http://catalaseniior.blogspot.com/>), amb enllaços i definicions, la qual cosa ja ofería uns coneixements bàsics als alumnes que consultaven aquest espai de l'assignatura.

A l'espai d'Internet, el bloc *Espai de llengua*, a més dels textos directament relacionats amb els continguts de l'assignatura, a petició d'alguns alumnes o del mateix professor, s'hi afegien altres comentaris sobre llengua i cultura en general: pàgines web interessants, informació sobre programes de televisió, aproximacions a altres llengües, passatemps lingüístics... Tot pensat perquè l'alumne comprengués que la llengua és una de les eines bàsiques de la modernitat, és el sistema bàsic d'expressió a la xarxa, i un element viu que contínuament genera i es regenera.

Enguany, vam aprofitar un cicle de conferències que s'estava fent a la Universitat de Lleida, *El multilingüisme i la vida i mort de les llengües en el context actual*, per assistir a la taula rodona *El model català i perspectives de futur de la llengua*. Després vam comentar els continguts i les aportacions que s'hi van fer a l'aula.

Finalment, en la darrera sessió vam projectar el capítol dedicat a la llengua de la sèrie de TV3, *Històries de Catalunya*, que resumia de forma senzilla i amena bona part dels continguts que havíem anat treballant al llarg del curs.

Resumint, vam mirar de realitzar classes molt participatives en què cada alumne podia decidir el seu grau d'implicació d'acord amb els seus interessos i amb el temps que hi podia dedicar.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en què s'ha valorat la participació a classe, les aportacions al bloc de l'assignatura, l'exercici d'exposició oral a l'aula i un breu treball final guiat (amb el suport d'un guió de preguntes) sobre la lectura d'un conte escollit per cada alumne del llibre *Calaveres Atònites* de Jesús Moncada.

La nota final s'ha elaborat de la manera següent: l'assistència, l'actitud i participació a l'aula i les aportacions al bloc compten un 50% i l'exposició a l'aula i el treball final un altre 50% (25% cada un).

c) Observacions:

Hi ha hagut una gran participació i predisposició per part de l'alumnat que ha participat en les pràctiques proposades pel professor i que ha pres la iniciativa sobre temes i interessos que han contribuït de manera important a confeccionar l'assignatura.

Els alumnes han valorat positivament l'ús de les noves tecnologies com a eina pedagògica, sobretot l'explicació de recursos en xarxa i l'ús de l'espai de l'assignatura a Internet per a la difusió de continguts.

Si hem de comentar aspectes negatius, he rebut comentaris sobre l'acumulació de treballs de diferents assignatures en els darrers dies del curs, cosa que solucionarem en la propera edició. I una altra queixa que vull destacar que m'han fet arribar els alumnes, i a la qual m'hi afegeixo com a professor, és sobre les condicions de l'aula, sobretot pel que fa a la sonoritat.

Taller d'Ecologia

Professorat: Luis Serrano Endolz i Cristina Chocarro Gómez	Codi: 10230
Departament: Producció Vegetal i Ciència Forestal	Quadrimestre: Primer
Crèdits: 3	Horari: Dilluns, de 16.30 a 18.30
Llengua: Castellà	Lloc: Aula 4103 ETSEA
	Alumnes matriculats: 14

Objectius:

L'objectiu de l'assignatura és que els alumnes coneguin i practiquin les tècniques bàsiques de l'estudi del funcionament dels ecosistemes.

Continguts:

1. Mesura de l'estratificació tèrmica de l'aigua. Adquisició de mostres representatives i simulació en ambients contrastats.
2. Mesura dels principals components dissolts a l'aigua (oxigen, nitrats, nitrats, amoníac, etc.). Problemàtica de la contaminació.
3. Morfologia adaptativa de les llavors.
4. Tipologia reproductora vegetal. Estratègies evolutives i cooperació interespecífica.
5. Mesures en ecofisiologia vegetal. Evolució de la transpiració i la fotosíntesi.
6. Mesura de paràmetres ambientals en un ecosistema terrestre (I). Instal·lació de diferents sensors i sistemes de registre.
7. Mesura de paràmetres ambientals en un ecosistema terrestre (II). Introducció a l'anàlisi i interpretació de dades.
8. Estructura primària d'arrels i tiges. Talls, tinció i microscòpia.
9. Estudi de la nutrició vegetal. Factors limitadors del creixement.

10. Anàlisi de l'estructura vertical d'un ecosistema. Estimació de la cobertura, LAI i extinció de la radiació.

Metodologia:

És una assignatura de caràcter totalment experimental i, per tant, es desenvoluparà a través de pràctiques que realitzaran els mateixos alumnes amb la guia i la tutela del professorat.

Avaluació:

Assistència. Realització de les pràctiques. Treball individual elaborat al llarg del curs.

Informe del curs per part del professorat:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en classes pràctiques que s'han desenvolupat al Laboratori d'Ecologia de l'ETSEA. S'ha portat a cap 9 pràctiques diferents durant les 14 setmanes del curs, que han cobert les tècniques bàsiques per a l'estudi del funcionament dels ecosistemes. Aquest fet ha permès als estudiants adquirir destreses en el maneig de l'instrumental del laboratori.

Per al desenvolupament de les activitats, s'ha utilitzat el material específic de cadascuna de les pràctiques: Irga (medició de fotosíntesi); Cep-tòmetre (mesures de PAR) i sensors de temperatura, energia, etc. connectats a un Datalogger per a la realització de mesures automàtiques; microscopis; càmera de pressió. El progrés de la pràctica, quan això era possible, era projectat en directe amb un sistema multimèdia (canó i portàtil).

A l'inici de cada pràctica es realitzava una breu introducció per tal d'explicar els conceptes teòrics necessaris i, en finalitzar-la, es proporcionava als alumnes el material audiovisual utilitzat.

b) Avaluació:

S'ha seguit un sistema d'avaluació continuada en el qual s'ha tingut en compte la participació a classe més la presentació d'un resum de les activitats experimentals realitzades en totes les pràctiques. La seva extensió va ser variable, en funció de l'interès de cada alumne. Aquest sistema ens ha permès esquivar les diferències de nivell acadèmic entre els alumnes i evitar així la tensió generada davant l'obligació de la presentació dels resums, la qual cosa ha fet que el grau de satisfacció dels alumnes hagi estat adequat.

c) Observacions:

El sistema de projecció multimèdia ha estat especialment útil per a la visualització en directe del punt de congelació de diferents teixits vegetals estimat a través de pics exotèrmics, així com en la visualització de la microfauna existent en diversos sistemes aquàtics.

Els alumnes han mostrat un grau d'interès molt elevat que s'ha posat de manifest en la presentació dels treballs; a més, alguns alumnes han cercat molta informació addicional.

Taller d'Energies Alternatives

Professorat: Luisa F. Cabeza Fabra i Cristian Solé Cutrona	Codi: 10234
Departament: Informàtica i Enginyeria Industrial	Quadrimestre: Segon
Crèdits: 3	Horari: Dimarts, de 16.00 a 18.00
Llengua: Català	Lloc: Aula mòbil de l'Escola Politècnica Superior
	Alumnes matriculats: 12

Objectius:

Plasmar pràcticament alguns dels coneixements assolits en l'assignatura d'Energies alternatives.

Continguts:

1. Combustió d'un biodièsel
2. Bomba de calor reversible
3. L'electricitat
4. Energia solar fotovoltaica
5. Energia solar tèrmica
6. Pila de combustible amb hidrogen
7. Emmagatzematge d'energia tèrmica

Metodologia:

L'assignatura desenvolupa un capítol en cada dos dies de classe. En una primera sessió es presenta la pràctica a realitzar (teoria, càlculs, aplicacions, etc.) i en la segona es fa la pràctica en si. Finalment, es fa una sortida.

Avaluació:

Assistència. Informes de les pràctiques realitzades.

Informe del curs per part del professorat:

a) Desenvolupament de les activitats acadèmiques:

El curs s'ha estructurat en sessions teòriques (35%) i pràctiques (65%). Cal tenir en compte que aquesta assignatura prové d'una altra molt més generalista i descriptiva dels fonaments teòrics, la concepció i l'aplicació dels diferents tipus d'energies alternatives, i que es realitza al primer quadrimestre del primer any.

A les classes teòriques s'ha desenvolupat la part del programa corresponent a aspectes conceptuals bàsics i fonamentals repassant breument alguns d'ells vistos en l'assignatura anterior. En el moment d'iniciar la classe teòrica es "l'ençava" una pregunta amb l'objectiu de fer pensar els alumnes, i proporcionar uns minuts de debat entre tots, de forma que servís d'incentiu per al tema. Finalment, i després de realitzar la pràctica,

es tornava a la pregunta inicial que era resposta pels mateixos estudiants. Les sessions teòriques s'han realitzat en una aula assignada a l'edifici de l'Escola Politècnica Superior.

Les classes pràctiques que s'han dut a terme han tingut la seva relació directa amb la teoria vista anteriorment. Les diverses pràctiques que s'han realitzat al llarg del curs han estat l'anàlisi de funcionament d'un cicle reversible com és una bomba de calor, on a l'hivern proporciona calefacció a l'interior de l'estança i a l'estiu refresca l'ambient mitjançant l'aire condicionat. L'anàlisi d'aquesta pràctica ha consistit a interpretar adientment el cicle de la màquina, així com la potència proporcionada o necessària de cadascun dels elements que componen la instal·lació. La següent pràctica s'ha realitzat en la instal·lació solar existent en l'Escola Politècnica Superior, on els estudiants han pogut manipular la instal·lació connectant els diferents col·lectors solars en sèrie, en paral·lel, o combinant-los entre ells. Així mateix també han conegut i s'han pogut familiaritzar amb tots els elements necessaris d'una instal·lació solar per proporcionar aigua calenta sanitària (ACS). Els estudiants han pogut analitzar quin tipus de connexió és més convenient per tal d'obtenir un rendiment més elevat de la instal·lació, així com també els rendiments instantanis dels col·lectors. Finalment, la darrera pràctica ha girat envers l'energia solar fotovoltaica. Amb el mòdul fotovoltaic del qual es disposa, els estudiants han pogut avaluar el rendiment de la placa en funció de la inclinació en què aquesta està instal·lada. També han conegut els elements necessaris per dur a terme una instal·lació solar fotovoltaica, ja sigui autònoma o connectada a la xarxa.

b) Avaluació:

En l'avaluació de l'assignatura del Taller d'Energies Alternatives, s'ha valorat l'elaboració de cadascuna de les pràctiques realitzades.

c) Observacions:

En general, l'assignatura s'ha desenvolupat de manera molt satisfactòria. Aquesta assignatura s'ha realitzat com a conseqüència de la demanda dels mateixos estudiants que varen cursar l'assignatura d'Energies Alternatives de primer curs. El Taller s'ha enfocat des d'un punt de vista molt més pràctic, ja que el pes més important de les classes ha tingut lloc al laboratori, però sense oblidar les necessàries i imprescindibles exposicions magistrals. Els temes tractats han satisfet la curiositat i interès dels alumnes, mostrant-se aquests molt participatius i actius durant totes les activitats realitzades.

En conjunt, cal ressaltar la gran participació de l'alumnat, la seva bona disposició i l'esforç que han realitzat en l'elaboració de les pràctiques. Cal dir que no s'han produït incidències importants durant el curs, tot i que la part més feixuga per als alumnes ha estat l'avaluació numèrica de les pràctiques i la realització de l'informe. Les percepcions que s'extreuen dels comentaris dels alumnes és que necessitarien un capítol inicial introductor de conversió d'unitats i de factors de conversió per tal de facilitar-los l'avaluació dels resultats posteriors. Això es tindrà en compte per a properes edicions del curs. De l'anàlisi de les enquestes dels alumnes es pot destacar que:

- El 75% de l'alumnat considera que els coneixements adquirits seran útils per a la seva vida diària.
- El 90% de l'alumnat considera adequat el mètode del professor per avaluar el procés d'aprenentatge en aquest curs.

3.4. Valoració de la coordinació

Les classes, en general s'han desenvolupat amb total normalitat, durant tot el curs, després que, el primer dia de classe de cada assignatura, la coordinadora del Programa fes la presentació del professor o professora a cada grup, a manera d'introducció; tot seguit, cada professor/a procedia a explicar en què consistiria la matèria, quina metodologia se seguiria i on i com podrien trobar la documentació.

Pel que fa a les activitats acadèmiques del curs 2007-2008, podem concloure, a partir de les reunions de coordinació i avaluació i també dels diversos informes del professorat, que els resultats, en general, han estat satisfactoris. Hem constatat que el professorat ha dissenyat les matèries en funció de l'alumnat i les seves especificitats, tenint molt en compte que el que aquests desitgen és poder introduir-se en ensenyaments i aspectes del coneixement enriquidors per a ells, però sabent que conformen grups molt heterogenis, la qual cosa planteja certes dificultats a nivell metodològic. Tanmateix, creiem que el professorat ha sabut resoldre aquesta dificultat de forma encertada, com es pot comprovar en els seus informes.

En algunes assignatures, s'han realitzat activitats complementàries que han estat del grat dels estudiants i els han ajudat a completar el seu aprenentatge. Les metodologies han estat actives i de participació de l'alumnat i amb molt vessant pràctic i aplicat. El professorat, en general, també ha fet un esforç a elaborar material docent per als alumnes, que bé via Sakai, bé a copisteria (o per ambdós mitjans), aquests han tingut a la seva disposició. És interessant, així mateix, comprovar com l'ús de les noves tecnologies ha estat, en general, molt ben acollit pels estudiants. Contràriament al que es podria pensar d'aquests alumnes, agraeixen molt la utilització de les eines informàtiques per al seu aprenentatge, la qual cosa no pot més que animar tot el professorat a seguir fent-ne ús o a emprar-lo, en el cas que no ho hagin fet encara.

En general, els sistemes d'avaluació han estat del tipus continuat, com es preveu a les metodologies de l'EEES i convé, a més, especialment, a aquest perfil d'estudiants, per la qual cosa els resultats han pogut ser solvents.

Hem observat, així mateix, com el professorat ha estat amatent davant dels diversos problemes suscitats al llarg del curs a cada assignatura i com ha previst fer les modificacions necessàries per tal de resoldre'ls, quan aquests depenen d'ells mateixos. S'han donat alguns inconvenients, però, els quals el professorat també ha evidenciat i que rauen en aspectes d'infraestructura, per la qual cosa han de ser resolts a nivell de centre; ens referim a les condicions d'algunes aules que no són les idònies per a la docència i l'ús de les tecnologies. La Facultat de Lletres n'ha estat ja informada i es preveuen canvis i millores en aquest sentit per al curs que ve.

Finalment, volem afegir, en relació amb els estudiants, que s'ha observat en ells una progressió positiva en la seva perspectiva de l'aprenentatge. Atès que la seva participació a les classes tant teòriques com pràctiques ha estat molt alta, aquest fet ha propiciat la superació de límits, la qual cosa ha tingut com a conseqüència que la seva percepció, no solament pel que fa al Programa, sinó a les seves pròpies competències, hagi estat molt favorable.

4. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

4.1. Inauguració del curs acadèmic

El dia 25 de setembre de 2007 va tenir lloc la inauguració del curs del Programa Sènior, presidida pel Rector de la Universitat de Lleida, Joan Viñas Salas, i que va comptar també amb la presència i les paraules de la Vicerectora de Docència, Isabel del Arco Bravo, del president de l'IME i regidor d'Educació de l'Ajuntament de Lleida, Jesús Castillo i Cervelló, del degà de la Facultat de Lletres, Francisco García Pascual, i del professor Julián Acebrón Ruiz, del Departament de Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica.

Aquest professor imparteix les matèries 'Taller d'escriptura' al Programa Sènior i 'Edició de textos i crítica textual' a la llicenciatura d'Hispaniques. Fruit dels treballs coordinats dels dos grups d'alumnes, es va editar un llibre, titulat *Lectura minúscula*, que recull els escrits dels alumnes Sènior, mentre que l'edició del volum va anar a càrrec dels alumnes d'Hispaniques. Es va fer la presentació formal d'aquest volum durant l'acte d'inauguració.

Aquesta col·laboració entre grups d'estudiants pertanyents a sectors d'edat i estudis diferents, iniciada el curs 2006-2007, és la prova que la relació intergeneracional a la Universitat és no solament possible sinó que també pot ser molt fructífera. Atès l'èxit d'aquesta primera experiència, es preveu continuar-la en els propers cursos.

4.2. Matèries de lliure elecció

Com està programat al Pla d'Estudis, els estudiants han de cursar tres crèdits, cada any, amb assignatures o activitats de lliure elecció, que poden escollir del llistat que la UdL aprova per a cada quadrimestre.

Aquesta és una de les vies perquè els estudiants puguin relacionar-se amb estudiants d'altres estudis i edats, la qual cosa constitueix també un dels objectius del Programa. Alhora, això permet als estudiants aprofundir en alguns aspectes relacionats amb les matèries obligatòries o optatives que hagin cursat.

Aquest curs, algunes de les matèries que han tingut més èxit entre els estudiants Sènior han estat les següents:

- “Reptes del canvi climàtic: energies renovables i arquitectura sostenible”. 1 crèdit. 21 i 22 de novembre de 2007.
- “Òpera oberta: El Liceu a la UdL”. 2 crèdits. 14 i 28 de novembre de 2007, i 3 de març, 22 d’abril i 12 i 20 de maig de 2008.
- “La poesia en la cançó d’autor (els nous trobadors)”. 1 crèdit. 7, 14 i 28 de març i 4 i 11 d’abril de 2008.
- “Comunicació i blocs”. 2 crèdits. 26, 27 i 28 de març de 2008.
- “Llengua, Literatura i Educació. Jornada internacional sobre l’ensenyament de la llengua i la literatura espanyoles”. 1 crèdit. 18 d’abril de 2008.
- “El conflicto de Irak y el Derecho Internacional: el caso Couso”. 1 crèdit. 17 i 18 d’abril de 2008.

4.3. Activitats culturals, visites i sortides

Tot i que als informes del professorat ja s’han presentat algunes de les dades referents a aquest apartat, volem aquí incloure un breu llistat de les diferents activitats i sortides que han realitzat els alumnes del Programa durant aquest curs, com a mostra del dinamisme i l’afany d’aprenentatge que presenten aquests estudiants, guiats per un professorat alhora actiu i eficaç en les seves tasques. Cal afegir que en la majoria dels casos, aquestes activitats suposen hores addicionals a la tasca docent del professorat del Programa, la qual cosa també volem destacar i agrair.

- Visita guiada a la Biblioteca del Rectorat, de dues hores de durada. El personal del Servei de Biblioteca va orientar els alumnes sènior en les diverses opcions de cerca de bibliografia i documentació que aquest Servei ofereix. Proposada per la coordinació i per la professora de la matèria ‘Metodologia del treball acadèmic’. Per als alumnes del 1r curs. 30 d’octubre de 2007.
- Assistència a la conferència sobre Física Quàntica, impartida pel Doctor Ignacio Cirac, catedràtic de Física de la Universitat de Munic i premi Príncep d’Astúries, dins del cicle Els Vespres de la Ciència. Proposada pel professor de ‘Taller d’Informàtica I i II’. Per als alumnes de 1r i 2n. 18 d’octubre de 2007.
- Visita d’una hora de durada a l’exposició de bolets que organitza cada any el Grup de Micologia de l’Institut d’Estudis Ilerdencs, acompanyats pel professor Joan Pedrol. Proposada pel professorat de ‘Les plantes i l’home’. Per als alumnes del segon curs. 29 d’octubre de 2007.

- Sortida al Parc Municipal de la Mitjana de Lleida, dirigida pel professor Josep Antoni Conesa, durant tot un matí. Proposada pel professorat de 'Les plantes i l'home'. Per als alumnes del 2n curs. 10 de novembre de 2007.
- Sortida de tot un dia, de caràcter històric, amb visita guiada per la ciutat de Cervera, del recinte de Montfalcó Murallat i de la torre de Vallferosa, situada al municipi de Torà, dins de la comarca de la Segarra. A proposta de la professora de la matèria 'Història de Catalunya I'. Per als alumnes del 1r curs. 16 de novembre de 2007
- Visita a l'Herbari de l'IEI, acompanyats pel professor Joan Pedrol. A proposta del professorat de la matèria "Les Plantes i l'Home". Pels alumnes del 2n curs. 29 de novembre de 2007.
- Visita de camp de dues hores de durada a l'edifici CREA del Campus de Cappon, on es van poder observar els aspectes innovadors de l'edifici CREA quant a arquitectura bioclimàtica i quant a instal·lacions energètiques innovadores. A proposta del professorat de la matèria 'Energies alternatives'. Per als alumnes del 1r curs. 17 de gener de 2008.
- Visita guiada, al matí, al Museu Diocesà de Lleida. Proposada per la professora de la matèria 'Història de Catalunya I'. Per als alumnes del 1r curs. 17 de gener de 2008.
- Seminari d'aplicació de la dieta mediterrània, de dues hores de durada, a l'Aula de Cuina de la professora Antonieta Barahona. A proposta de les professores de 'Nutrició i Dietètica'. Per als alumnes del 1r curs. 17 de gener de 2008.
- Visita de tot un dia a la Cooperativa de Gandesa i al Cellar Mas de la Caçadora (Priorat) per veure el procediment d'elaboració, embotellat i guarda dels vins. A més, la Cooperativa de Gandesa és una mostra perfecta de l'arquitectura modernista enfocada a la producció agroalimentària. A proposta del professor de la matèria 'Introducció a l'Enologia'. Per als alumnes del 2n curs. 29 de març de 2008.
- Assistència i participació en un col·loqui amb el professor de la UdL i escriptor guardonat Pere Rovira, sobre la seva última publicació, la novel·la *L'amor boig*. A proposta del professor del 'Taller d'Esctura'. Per als alumnes del 1r curs. 15 d'abril de 2008.
- Assistència als actes organitzats a la UdL al voltant del Dia d'Europa i les Jornades sobre el conflicte de l'Iraq i el cas Couso amb perspectives estrictament europees, com les presentades per Stelios Stavridis i Ignasi Guardans. A proposta del professor de la matèria 'Història de la integració europea'. Per als alumnes del 2n curs. Dies 14, 17 i 18 d'abril de 2008.
- Visita als jardins dels Camps Elisis de Lleida guiada per alumnes de l'assignatura *Disseny i Gestió d'Espais Verds* de l'ETSEA. A proposta de la professora de 'Jardineria i paisatgisme'. Per als alumnes del 2n curs. 28 d'abril de 2008

- Assistència a la taula rodona *El model català i perspectives de futur de la llengua* dintre del cicle de conferències celebrat a la Universitat de Lleida, *El multilingüisme i la vida i mort de les llengües en el context actual*. A proposta del professor de 'Llengua catalana I i II'. Per als alumnes de 1r i 2n. 8 d'abril de 2008.
- Visita guiada a la Biblioteca i als diferents laboratoris i camps de pràctiques de l'ETSEA. Se'ls van poder mostrar alguns aparells científics en ple ús en el moment de la visita. A proposta del professorat de la matèria 'Ecologia'. Per als alumnes del 1r curs. 19 de maig de 2008.
- Sortida al Món Sant Benet. Al matí, visita guiada al monestir i a les estances modernistes utilitzades per la família Cases. Després de dinar, visita i taller dels sentits al Centre Alícia. A proposta dels mateixos alumnes i acompanyats per les professores de les matèries 'Història de Catalunya' i 'Nutrició i Dietètica'. Per als alumnes del 1r curs. 4 de juny de 2008.
- Activitat de participació al bloc <http://catalaseniior.blogspot.com/>, creat pel professor Joan Talarn, amb enllaços i definicions, que han aportat coneixements bàsics als alumnes que han consultat aquest espai i, alhora, els ha ofert la possibilitat de participar, la qual cosa han fet molt intensament.

5. ALUMNES DEL CURS 2007-2008

5.1. Normes de preinscripció per als alumnes del primer curs

Abans de realitzar la matrícula, els interessats a cursar el *Títol Sènior en Cultura, Ciència i Tecnologia* de la UdL, han d'omplir un full de preinscripció i presentar-lo a la secretaria de la Facultat de Lletres. Amb aquesta sol·licitud s'ha de presentar una fotocòpia del DNI i una fotografia tipus carnet.

Poden sol·licitar la preinscripció aquelles persones que tinguin els 50 anys complerts en el moment de realitzar la matrícula. No hi ha cap requisit previ més per inscriure's en el *Títol Sènior*.

Durant el mes de setembre del 2007, del 3 al 14, es va fer aquesta preinscripció, en la qual l'alumne havia d'escollir, entre les ofertes, les matèries optatives que tenia interès a cursar, tenint en compte que el mínim d'alumnes per tal d'activar una assignatura optativa és de 8.

El fet d'omplir aquest full de sol·licitud era molt important perquè atorgava als preinscrits una cita prèvia per tal de realitzar la matrícula.

La preinscripció va ser de 30 persones.

5.2. Normes i procés de matriculació per a tots els alumnes

El *Títol Sènior en Cultura, Ciència i Tecnologia* de la UdL consta de quatre cursos acadèmics. Per a l'obtenció del títol corresponent, l'alumne ha de tenir cursats 138 crèdits ECTS. Els alumnes matriculats en aquest Títol Propi tenen els mateixos drets i obligacions que la resta de l'estudiantat de la UdL.

Per al curs 2007-2008, tant per al primer com per al segon curs, l'alumne s'havia de matricular, com a mínim, de 4 matèries obligatòries (2 cada quadrimestre) i podia matricular fins a 6 matèries optatives (3 cada quadrimestre), amb el benentès, doncs, que podien matricular menys optatives, o fins i tot cap, si així ho desitjaven. Tanmateix, per a aquells que volien matricular el curs complet, aquest constava de 4 obligatòries i 6 optatives.

Els alumnes del primer curs havien de fer la matrícula presencialment, amb els següents terminis:

- Dia 4 d'octubre: de la lletra A a la M.
- Dia 5 d'octubre: de la lletra N a la Z.

Els alumnes del segon curs havien de fer automatrícula, entre els dies 8 i 11 d'octubre.

Pel que fa al pagament, les taxes acadèmiques es basen en l'import del crèdit acadèmic, en aquest cas, d'11 € el crèdit, a més de l'import de les taxes de gestió d'expedient acadèmic i documentació, per un total de 30 € a afegir al total dels crèdits matriculats.

Pel que fa a l'assegurança d'estudis, aquesta és voluntària, per la qual cosa els matriculats podien subscriure-la si així ho desitjaven.

Quant a les modalitats de pagament, i tenint en compte que la Universitat cobra l'import de la matrícula mitjançant càrrec en el compte de l'entitat bancària escollida per l'estudiant, aquest podia optar per una de les següents modalitats de pagament:

- Pagament únic domiciliat, amb el qual la Universitat cobra l'import a partir del desè dia següent a la realització de la matrícula.
- Pagament fraccionat domiciliat en dos terminis, el cobrament del primer dels quals va ser a partir del desè dia següent a la realització de la matrícula; i el segon, el dia 1 de febrer de 2008.

Les dates per realitzar qualsevol modificació de la matrícula van ser els dies 16, 17 i 18 d'octubre. I es podia fer anul·lació de matrícula fins al dia 14 de desembre de 2007.

Com a incidències, en aquest sentit, podem dir que es va produir un nombre potser massa elevat de canvis i modificacions, fora de termini, en la matrícula de certes matèries, com a conseqüència de la vacil·lació per part d'alguns alumnes. Pensem que això es podrà corregir en el futur amb una informació més acurada en el moment de les tutories de matrícula als alumnes de primer, i parant una mica més d'atenció per part dels alumnes de cursos més elevats, als quals se'ls insistirà que, per a les modificacions en la matrícula, no es podrà ampliar el termini fixat.

5.3. Relació d'alumnes de primer curs (segona promoció)

Un cop finalitzat el procés de preinscripció, es va procedir al de matrícula, que, per al primer curs, es va materialitzar, finalment, en 22 persones.

Llistat:

Amorós Ortin, Jordi Joan	Melgosa Vall, Maria Pilar
Callen Pena, Maria Pilar	Moreno Rodríguez, Maria
Calvet Artigues, Miguel	Murillo Sales, Ramon
Cambray Roma, Maria Rosario	Nogués Alech, Joaquim
Clop Choy, Ramona	Palau Belló, Fernando
Estopà Calderó, Maria Cristina	Panadés Ortiz, Adriana
Estrela Suñén, José Antonio	Parra Cabrera, José Joaquín
Florejachs Naudi, Maria Assumpta	Soldevila Foix, Josep Maria
Galceran Mallada, María Ángeles	Tarragona Castells, Marçal
Guàrdia Ibars, Josep Maria	Tarrats Herreros, Irene
Mateu Vicens, Maria Roser	Vives Malet, Montserrat

Posteriorment i en el termini fixat, es van produir tres anul·lacions de matrícula de les persones: Ramona Clop Choy, Maria Pilar Callen Pena i Adriana Panadés Ortiz.

Al començament del segon quadrimestre, però, hi va haver dues noves incorporacions, en les persones de Maria Carmen Corona Serrano i Isabel Torrent Mezcuca, que van matricular-se de les matèries d'aquest segon quadrimestre.

El nombre total final d'alumnes que han cursat el primer curs al 2007-2008 ha estat, doncs, de 21.

El fet que alguns alumnes no hagin cursat el primer quadrimestre no representa cap problema en aquest títol, ja que poden completar els crèdits que falten en el moment, al llarg de tots els estudis, en què ho considerin adequat. D'acord amb la coordinació, s'estableixen les vies més convenients a cada cas.

5.4. Relació d'alumnes de segon curs (primera promoció)

Dels alumnes que es van matricular i van començar el Títol Sènior l'any 2006, un total de 18 persones, van causar baixa per al segon curs 4 persones; per tant, el total de la matrícula per al 2007-2008 del segon curs va ser de 14 persones.

Llistat:

Aure Durban, María Pilar	Mora Gabàs, Ramon
Batlle Giribet, Antoni	Muñoz Carrión, José María
Cifuentes Domingo, José Luis	Nadal Porta, Joan
Fañanás Vitalla, María Isabel	Panadés Ortiz, Maria Antonieta
Figuerol Torrelles, F. Javier	Pérez Cavero, Ana María
Labrador Barrafón, José Antonio	Pujadas Melé, Teresa Àngels
Laveda Escolà, Rafael	Rius Rabasa, Marcel

Tanmateix, al segon quadrimestre, una de les persones que havien fet el primer curs el 2006-2007 i que no s'havien pogut matricular a l'inici del curs per motius personals, la Sra. Maria Teresa Lamolla Gimeno, ho va poder fer al segon quadrimestre, amb la qual cosa el nombre final d'alumnes que ha cursat el segon any del Títol Sènior durant el curs 2007-2008 ha estat de 15.

5.5. Delegats de curs-representants d'alumnes

La figura de l'alumne representant o delegat de curs és vital en uns estudis com aquests, en els quals una part important rau en la relació interpersonal entre els mateixos alumnes i també amb els òrgans de gestió del Programa. D'aquesta forma, s'aconsegueix que els alumnes percebin la seva participació en el Programa com una part important de la seva estructura i es puguin implicar en el seu desenvolupament. A més, una de les tasques importants d'aquests delegats és la representació dels estudiants al si de la Comissió d'Estudis del Programa Sènior, on es contempla la presència de dos alumnes. Per tant, aquestes figures han de servir de lligam entre la coordinació i els estudiants per tal que aquests tinguin a qui adreçar les seves queixes, propostes, inquietuds i interessos. Els delegats tenen la responsabilitat de trametre-ho a la gestió del Programa.

Així, es va proposar al principi del curs, tant als alumnes de primer com als de segon, que escollissin dues persones que haurien de fer aquesta funció. També se'ls va proposar que aquesta tasca tingués una durada de dos cursos acadèmics, amb l'objectiu de donar la possibilitat de desenvolupar aquesta tasca a més persones a cada promoció. Així ho van acceptar els alumnes d'ambdós cursos i van comunicar a la coordinació que els estudiants elegits eren:

- Per al primer curs: el Sr. Ferran Palau Belló i la Sra. Irene Tarrats Herrero.
- Per al segon curs: els Srs. José Luis Cifuentes Domingo i José María Muñoz Carrión.

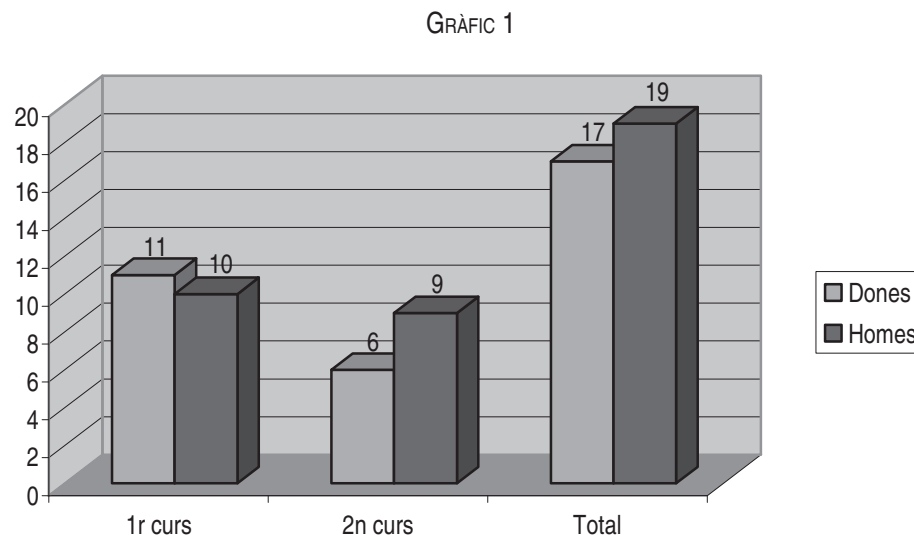
Agraïm a aquests estudiants la seva valuosa tasca, que ha permès una relació fluida i fructífera entre la coordinació i els grups d'alumnes.

5.6. Perfil de l'alumnat

Les dades que presentem tot seguit s'han confegit a partir de diverses fonts: dades de matrícula i enquestes sobre aspectes generals del Programa sotmeses als estudiants dels cursos primer i segon, en les quals s'inclouen apartats relatius a les característiques socioculturals de l'alumnat.

a) Sexe:

Al primer curs hi ha 11 dones i 10 homes; al segon curs són 6 dones i 9 homes. En total, doncs, són 17 dones i 19 homes.

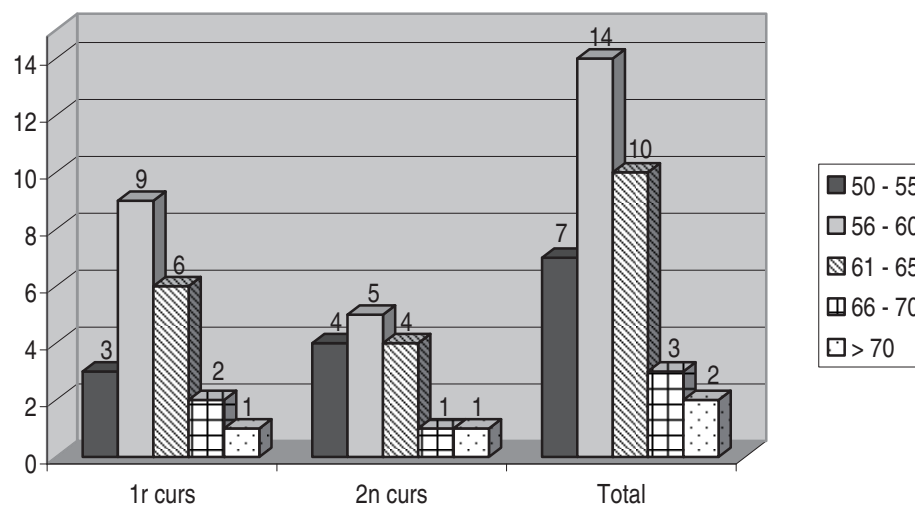
Podem comprovar com, en aquests estudis, de moment, tot i que per molt poca diferència, hi ha més homes que dones, la qual cosa resulta sorprenent, en certa mesura, si tenim en compte el que acostuma a passar en aquest aspecte als programes similars d'altres universitats.

b) Edat:

Presentem aquestes dades en funció de franges d'edat de cinc en cinc anys:

Primer curs	Segon curs	Totals
De 50 a 55: 3	De 50 a 55: 4	De 50 a 55: 7
De 56 a 60: 9	De 56 a 60: 5	De 56 a 60: 14
De 61 a 65: 6	De 61 a 65: 4	De 61 a 65: 10
De 66 a 70: 2	De 66 a 70: 1	De 66 a 70: 3
Més de 70: 1	Més de 70: 1	Més de 70: 2

GRÀFIC 2

Destaquem, doncs, el fet que la majoria d'alumnes pertany a les seccions d'edat entre 56 i 65, la qual cosa és coherent amb les condicions socials d'aquesta franja d'edat: persones que ja no tenen obligacions professionals però que encara es troben amb força i energia per endegar nous projectes.

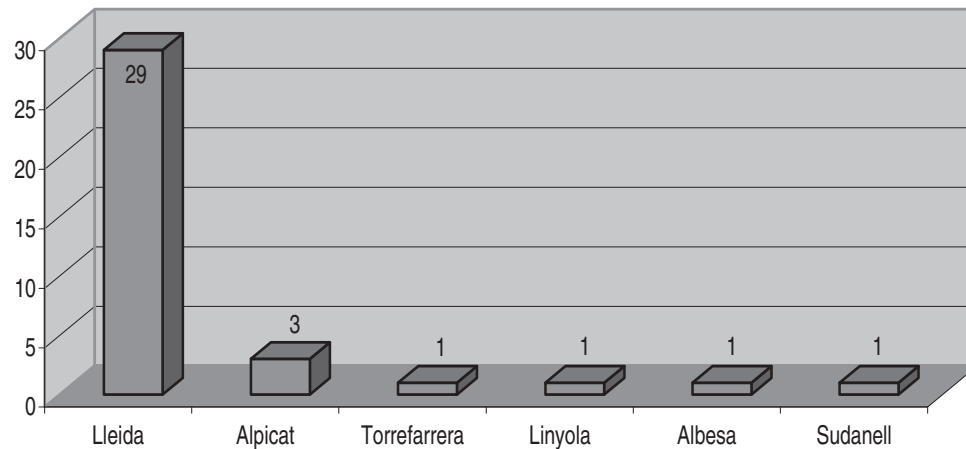

c) Lloc de residència:

Pel que fa al lloc de residència habitual de l'alumnat del Programa, aquestes són les dades obtingudes:

Lloc	1r	2n	Totals
Lleida	16	13	29
Albesa	1	--	1
Alpicat	2	1	3
Linyola	1	--	1
Sudanell	--	1	1
Torrefarrera	1	--	1

GRÀFIC 3

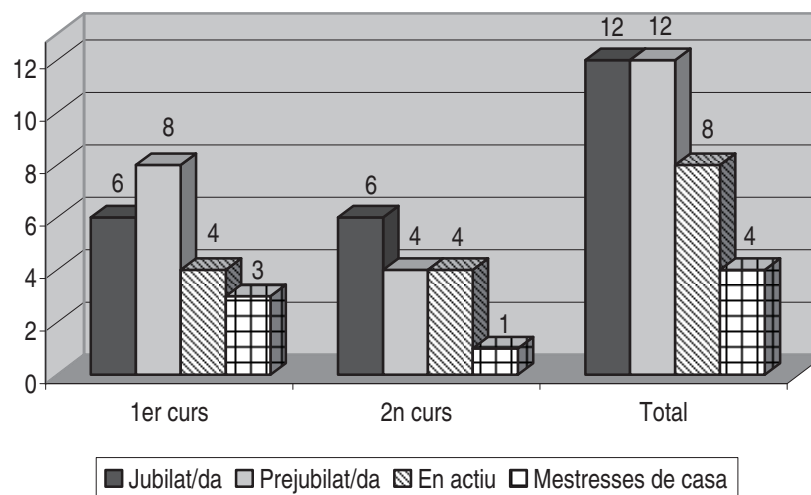
Òbviament, quasi tots els alumnes resideixen a Lleida ciutat; la resta ho fa en poblacions properes, com Alpicat, Albesa, Sudanell o Torrefarrera, totes a uns 15 km de distància. I encara n'hi ha un que viu en una població (Linyola) que es troba a més de 30 km de la ciutat.

d) Situació laboral:

Quant a les ocupacions que manifesten tenir els matriculats, aquestes són les dades obtingudes:

Ocupació	1r curs	2n curs	Totals
Jubilat/da	6	6	12
Prejubilat/da	8	4	12
En actiu	4	4	8
Mestresses de casa	3	1	4

GRÀFIC 4

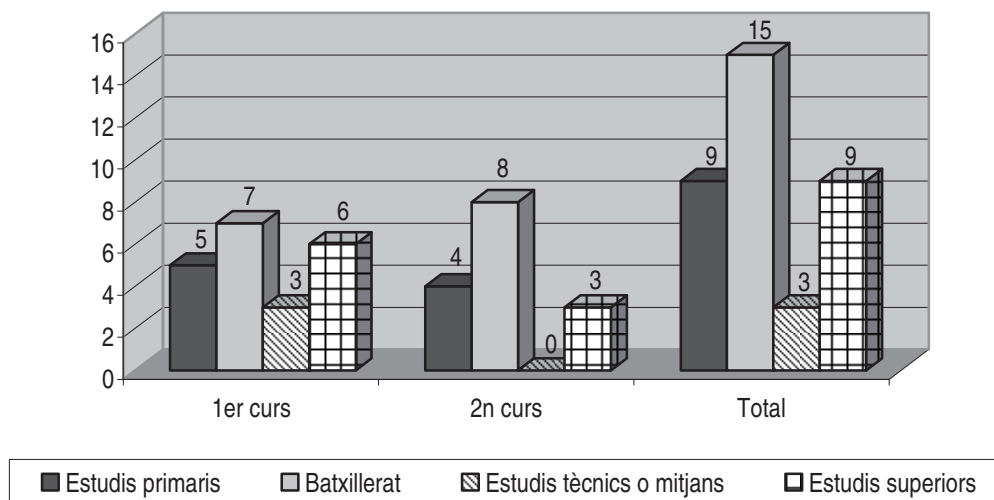
Els resultats mostren com la major part d'alumnes pertany al sector de jubilats/des i prejubilats/des, tot i que hi ha algunes persones que encara exerceixen les seves professions. Hi ha també una presència menor de mestresses de casa.

e) Nivell de formació:

Com és d'esperar en un títol com aquest, en el qual no es demana cap nivell d'estudis previs, l'heterogeneïtat en aquest sentit és lògica, tot i que la majoria dels estudiants tenen estudis secundaris o mitjans. Els nivells primari i superior estan compensats.

Nivell	1r	2n
Estudis primaris	5	4
Batxillerat	7	8
Estudis tècnics o mitjans	3	--
Estudis superiors	6	3

GRÀFIC 5

f) Recapitulació:

Segons les dades anteriors, observem que el perfil de l'estudiant mitjà del Títol Sènior respon a les següents característiques: home, d'entre 55-65 anys, resident a Lleida, jubilat o prejubilat i amb estudis de Batxillerat o mitjans.

Hem de tenir en compte, però, que aquestes dades només pertanyen a les dues promocions que s'hi han incorporat fins ara; és molt probable, doncs, que en els propers anys algunes d'aquestes característiques puguin anar variant, com ja es veu, per exemple, en la tendència a l'augment de la presència de dones.

5.7. Opinions dels alumnes

S'han mantingut regularment reunions amb els alumnes i amb els seus representants, concretament dues amb els alumnes de cada curs: una, a l'inici de cada quadrimestre i una altra al final. Allí, els estudiants o els delegats, en el seu cas, van poder manifestar les seves inquietuds, allò que trobaven molt encertat, allò que els semblava que es podia millorar o allò que s'havia de resoldre. Entre això últim hi havia el problema de l'ús dels telèfons mòbils que, en ocasions, ens deien que arribava a entorpir el desenvolupament de les classes. Es va acordar que, per al pròxim curs, es posarien cartells a les aules recomanant mantenir en silenci els aparells mentre duressin les classes. Van demanar també els alumnes que el professorat fes ple ús de l'eina Sakai, ja que afirmaven que alguns professors només utilitzaven el correu electrònic però no les altres possibilitats d'aquesta eina de docència que ells consideren molt interessant. En el capítol d'inquietuds, ens van manifestar la preocupació d'alguns alumnes sobre l'exigència del Programa. Per a alguns alumnes, aquesta els ha comportat una certa angoixa, que han hagut de superar al llarg del curs, tot veient que sí que eren capaços d'afrontar la situació; en aquest sentit, la coordinació sempre intenta tranquil·litzar els alumnes, recordant els objectius d'aquest ensenyament: ampliar i adquirir coneixements en funció de l'ànima de saber, i no per competir entre els alumnes o per passar-ho malament; però alhora recordant també que es tracta d'estudis universitaris i que, com a tals, tenen el nivell d'exigència adequat a aquest tipus d'estudis. A part d'aquestes qüestions, les reunions també van servir per organitzar certes sortides o les visites a entitats, així com per informar-los de totes les novetats del Programa.

A més, es va fer una crida a tot l'alumnat del Sènior perquè ens fessin arribar, si ho desitjaven, alguns escrits amb les seves impressions personals al voltant del Programa. Alguns alumnes van respondre a la nostra sol·licitud, per la qual cosa afegim, tot seguit, unes mostres dels escrits que aquests han tingut l'amabilitat d'enviar-nos.

Són, doncs, aquestes algunes de les experiències i impressions dels estudiants matriculats en el Programa Sènior, que constitueixen la millor mostra de l'acollida que aquest ha tingut durant el segon any de funcionament. Els comentaris dels alumnes ens han permès copsar fins a quin punt, en la imatge dels receptors, aquest repte de la Universitat de Lleida ha estat una aposta encertada dins de la seva tasca social i científica d'extensió i difusió del coneixement.

A continuació, podem llegir alguns d'aquests comentaris:

El primer curs s'acaba. Que gratificant que ha estat connectar de nou amb els fluxos de la cultura! És com si després d'anys de viure en una casa amb una sola finestra, de sobte se n'obriessin moltes i entrés la llum per tot arreu. Un company em diu que ha estat com endollar-se de nou a la xarxa. Res a veure amb els estudis fets en altres èpoques. Aleshores, l'objectiu prioritari era superar el curs; no importaven gaire els mitjans, només el fi. Ara no ha estat així. He gaudit del que m'explicaven, he procurat aprofundir en matèries que m'interessaven, he preparat els treballs amb molt d'interès, i el més important: m'ha omplert d'il·lusió. Veritablement, em considero molt afortunat de poder assistir a les classes i posar-me al corrent d'alguns dels últims avenços de la ciència en diverses branques, de millorar les meves capacitats davant l'ordinador, de gosar escriure en català, de veure el salt qualitatiu dels meus treballs tant en la forma com en els continguts, de conèixer nous indrets de la nostra història, d'aprofundir en teories dels filòsofs, de posar etiquetes a les emocions, d'ampliar el meu vocabulari en anglès i de millorar les meves expressions tant orals com escrites. Pel que es pot veure, tinc l'autoestima pels núvols. La perspectiva de la vida m'ha canviat positivament. Fa pocs dies vaig tenir la sort de fer un viatge en globus per sobre de Lleida. Vaig veure el Castell, la Universitat, el Rectorat i tota la ciutat des d'un altre punt de vista. Em va ajudar a entendre millor el perquè de noves vies i cap on s'encamina el futur. Aquests estudis estan produint el mateix efecte sobre la meua vida: ara la miro des d'una altra perspectiva. Poc em pensava, quan vaig començar, que ocuparien un lloc tan preferent en la meua escala de valors! Tot el meu entorn sap i respecta que les hores de classe em són prioritàries. Penso continuar gaudint d'aquest plaer que he descobert. Com va dir Epicur: "Ningú és massa jove per començar aprendre ni és massa gran per deixar de fer-ho".

Jordi Amorós Ortín
Alumne de 1r curs

A meitat de l'any passat estava rumiant què faria, ja que s'acostava la meua jubilació. Pensava que havia d'emprendre alguna activitat que em mantingués despert i viu el cervell. Va caure a les meves mans un anunci al diari on deia que la Universitat de Lleida presentava una carrera per a majors de 50 anys i vaig anar a escoltar de què es tractava. En un principi, el projecte ja va ser engrescador, però, ben mirat, vaig pensar si jo seria capaç de seguir aquell ritme... He de confessar que els primers dies van ser força traumàtics, ja que em vaig haver d'adaptar al ritme d'anar a classe, prendre apunts, entrar en matèries que desconeixia o feia molts anys que havia fet. Però ben aviat em vaig 'enganxar', amb les classes d'Informàtica, de Metodologia del treball acadèmic, d'Anglès, d'Història de Catalunya, de Català, d'Història del Pensament, etc. Tot plegat es va convertir en una necessitat, primer, d'anar a classe i, després, de gaudir de l'ambient que vaig trobar amb tots els companys i professors. Ho dic a tothom: haver entrat a la Universitat de Lleida, al Programa Sènior, és una de les millors experiències que he tingut a la vida. Moltes gràcies.

Joaquim Nogués Alech
Alumne de 1r curs

Mai oblidaré aquella tarda del primer dia d'octubre de 2007, quan vaig travessar la porta de la Universitat de Lleida, per primer cop, com a alumna. Coneixia aquell espai físic, però ho observava tot com si fos nou, però també com si fos molt meu. Ho havia desitjat tant! I ara era allí, caminant feliç pels passadissos, mirant el claustre i quedant-me meravellada davant “La pensadora”, l'escultura del Leandre Cristòfol, aquell professor de dibuix que vaig tenir de petita i del qual encara guardo, com una joia, la carpeta amb els dibuixos que ell em va ensenyar a fer.

Ser universitària era l'assignatura pendent de la meua vida, un somni que ja es començava a esvaïr. Per això, quan em vaig assabentar d'aquests estudis, pensats i adaptats a persones amb un perfil en el qual jo podia encaixar, no ho vaig dubtar; era la meua gran oportunitat i no la podia deixar passar.

Ja hem acabat el primer curs i he de dir que l'experiència ha estat molt positiva a tots els nivells. Em sento plenament satisfeta. Animo als homes i dones d'una generació que encara li queda molt lluny considerar-se persones grans, que aprofitin el temps al màxim. Però que sàpiguen també que aquests estudis no són per distraure's ni per passar el temps. S'ha de treballar, no oblidem que es tracta d'una carrera universitària. Felicito la UdL i agraeixo als professors i professores la seva professionalitat, però, sobretot, el tracte humà que han tingut amb nosaltres. També agraeixo als meus companys i companyes el suport que he rebut en molts moments i l'ambient tan agradable que entre tots i totes hem creat. Però, sobretot, he de donar les gràcies a la meua família, perquè sense ells, la seva ajuda, el seu estimul i la seva paciència, res de tot això hauria estat possible.

Mari Moreno Rodríguez
Alumna de 1r curs

Opinen els experts que, quan s'arriba a la jubilació, les persones que hem tingut una vida professional molt activa, la qual ha comportat l'establiment d'una àmplia xarxa de relacions socials —tant en l'àmbit personal com en el professional— correm el perill de convertir-nos de cop i volta en una mena d'éssers simbòlicament “invisibles”, ja que aquelles es veuen llavors limitades a l'entorn familiar i al dels amics més íntims. Es fa necessari, doncs, tenir una continuïtat que et permeti mantenir el teu estil de vida, això sí, sense les obligacions laborals quotidianes de l'etapa anterior. En el meu cas, començar els estudis universitaris del Títol Sènior, m'ha estat profitós en un doble vessant: permetre'm conèixer unes companyes i companys i un professorat realment excepcionals, al temps que saldava un vell deute pendent amb mi mateix, que en el seu moment, de jove, la situació socioeconòmica familiar no em va permetre complir: ser universitari. Tota una experiència vital plena d'il·lusió, d'entusiasme i d'una renovada voluntat d'aprendre.

Ferran Palau Belló
Alumne de 1r curs

Al principi, quan em vaig inscriure, tot i que em semblava una oportunitat, el títol Sènior em feia un cert respecte. Però, a la fi, tan sols era, com tot a la vida, un repte més. Ara, en acabar el curs, no me'n puc estar d'exterioritzar el que he viscut al llarg d'aquests vuit mesos. Ser universitari per primera vegada als seixanta anys i tot el que això m'ha comportat no té preu: adquirir nous hàbits, conèixer més companys i companyes, enriquir-me cultu-

ralment, despertar a nous coneixements, descobrir matèries que m'han fet gaudir tant i, el més important, poder fer participar en aquestes vivències a petits i grans de la família.

Voldria compartir aquesta satisfacció amb tots els docents per la seva ajuda i tolerància. S'han complert amb escreix les meves expectatives i se m'ha donat més del que esperava.

Josep M. Guàrdia Ibars
Alumne de 1r curs

Hemos llegado al ecuador del Programa Sènior. La finalización del segundo curso es el momento idóneo para realizar algunas consideraciones sobre el programa y el profesorado. Su dedicación, salvo imponderables plenamente justificados, ha sido plena y la respuesta a las demandas de los alumnos ha resultado encomiable. Igualmente, la elaboración del programa en sus asignaturas, todas de actualidad, ofrece un balance excelente. La novedad de una titulación pionera en la Universidad española y, especialmente, en la catalana nos ha deparado este curso una diversificación de contenidos muy interesante, con resultados positivos. Estamos seguros de que esta línea innovadora seguirá el próximo curso, sin menoscabo de la calidad docente. Somos mayores inquietos y es justo que reconozcamos la labor y el entusiasmo del profesorado que ha intervenido este segundo año, pues se ha hecho merecedor de nuestro agradecimiento y consideración.

Tenemos la sensación de que estos estudios se están consolidando y estamos seguros de que la Universidad de Lleida mantiene el objetivo de aproximarse a quienes, por circunstancias diversas, no pudimos acceder a estudios superiores. Tanto este objetivo como nuestras expectativas se están viendo cumplidos.

Rafael Laveda
Alumne de 2n curs

6. PROFESSORAT

6.1. Aspectes sobre el professorat de 1r i 2n curs

El professorat del Programa Sènior del curs 2007-2008 és conformat, en la major part, per docents de la UdL, tot i que, en alguns casos, prové de l'IME. A continuació, incloem una taula amb les dades del professorat que ha actuat aquest curs.

Professor/a	Categoria/Titulació	Departament/Entitat	Matèria/es
1. Acebrón Ruiz, Julián	Prof. Titular Universitat	Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica	Taller d'Escriptura I
2. Barahona Vinyes, Antonieta	Prof. Associada	Tecnologia dels Aliments	Nutrició i Dietètica
3. Bovet Pla, Isabel	Prof. Titular Escola Universitària	Hortofructicultura, Botànica i Jardineria	Jardineria i Paisatgisme
4. Cabeza Fabra, Luisa F.	Catedràtica	Informàtica i Enginyeria Industrial	Energies alternatives
			Taller d'Energies alternatives
5. Camats i Guàrdia, Ramon	Doctor en Filosofia	Institut Municipal d'Educació	Història del Pensament
6. Capilla Pérez, Joan Antoni	Prof. Associat	Anglès i Lingüística	Anglès I
			Anglès II
7. Chocarro Gómez, Cristina	Prof. Titular Universitat	Producció Vegetal i Ciència Forestal	Ecologia
			Taller d'Ecologia
8. Clemente Font, Mercè	Prof. Associada	Anglès i Lingüística	Metodologia del treball acadèmic

9. Conesa i Mor, Josep Antoni	Prof. Titular d'Universitat	Hortofructicultura, Botànica i Jardineria	Les Plantes i l'Home
10. De Lorenzo López, David	Prof. Lector	Ciències Mèdiques Bàsiques	Biologia i Societat
11. Fibla Palazón, Joan	Prof. Titular d'Universitat	Ciències Mèdiques Bàsiques	Biologia i Societat
12. Galinsoga Jordà, Albert	Prof. Titular d'Universitat	Dret Públic	Història de la Integració Europea
13. Giné Janer, Marta	Catedràtica d'Universitat	Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica	Obres de la Literatura Universal
14. González Martínez, Lola	Prof. Titular Universitat	Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica	Cinema i Literatura
15. Herrero Perpiñán, Enric	Catedràtic d'Universitat	Ciències Mèdiques Bàsiques	Biologia i Societat
16. Macià i Costa, Xavier	Prof. Titular Universitat	Filologia Catalana	Obres de la Literatura Universal
17. Medrano Martorell, Marc	Prof. Investigador Ramón y Cajal	Informàtica i Enginyeria Industrial	Energies alternatives
18. Michelena Bárcena, Antonio	Catedràtic d'Escola Universitària	Producció Vegetal i Ciència Forestal	Biologia i Societat
19. Pedrol i Solanes, Joan	Prof. Titular Escola Universitària	Hortofructicultura, Botànica i Jardineria	Les Plantes i l'Home
20. Perdrix Sapiña, Ferran	Prof. associat	Informàtica i Enginyeria Industrial	Taller d'Informàtica I
			Taller d'Informàtica II
21. Pérez García, Pedro J.	Catedràtic d'Universitat	Medi Ambient i Ciències del Sòl	Climatologia
22. Pérez i Serra, Montserrat	Llicenciada en Història de l'Art i Arqueologia	Institut Municipal d'Educació	Història de Catalunya I
23. Pérez Serrano, Elena	Becària d'Investigació	Anglès i Lingüística	Obres de la Literatura Universal
24. Picazo Marco, Xavier	Llicenciat en Enologia	Institut Municipal d'Educació	Introducció a l'Enologia

25. Piqué Ferré, M. Teresa	Prof. Col·laboradora Permanent	Tecnologia dels Aliments	Nutrició i Dietètica
26. Recasens i Guinjoan, Jordi	Prof. Titular Universitat	Hortofructicultura, Botànica i Jardineria	Les Plantes i l'Home
27. Ribes Castells, Ramona	Prof. Titular d'Escola Universitària	Pedagogia i Psicologia	Educació emocional
28. Serrano Endolz, Luis	Prof. Titular d'Universitat	Producció Vegetal i Ciència Forestal	Ecologia
			Taller d'Ecologia
29. Soldevila Benet, Anna	Prof. Col·laboradora Permanent	Pedagogia i Psicologia	Educació emocional
30. Solé Cutrona, Cristian	Prof. Col·laborador	Informàtica i Enginyeria Industrial	Taller d'energies alternatives
31. Tovar Blanco, Paco	Catedràtic d'Universitat	Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica	Obres de la Literatura Universal
32. Talarn i Gilabert, Joan	Llicenciat en Filologia Catalana	Institut Municipal d'Educació	Llengua catalana I
			Llengua catalana II

En el quadre s'inclou la categoria del professorat que pertany a la Universitat de Lleida i, pel que fa al professorat contractat per l'IME, s'indica la seva titulació. Es pot observar en aquest resum que hi ha representació de diversos departaments de la UdL. Pel que fa a la categoria, la majoria són professors/es titulars, tot i que també formen part del conjunt alguns catedràtics, alguns/es professors/es associats/des, professors/es investigadors/es i també hi ha representació de les noves categories de professor/a col·laborador/a i professor lector.

El nombre total de professorat que ha impartit classes ha estat de 32, mentre que les matèries han estat 24. Això vol dir que en algunes matèries hi ha actuat més d'un professor, com es pot comprovar tant en aquesta taula com en els apartats relatius a les matèries, al capítol 3. Però també s'ha donat el cas d'alguns professors que han tingut al seu càrrec dues assignatures, com el professor dels Tallers d'Informàtica, el de Llengua Catalana I i II o la professora d'Energies Alternatives, que també ha participat en el Taller d'aquesta matèria.

La relació entre la coordinació i el professorat del Programa és molt estreta i s'estableix sobre la base de reunions periòdiques per tal de fer el seguiment de les activitats acadèmiques i qualsevol altre aspecte que es consideri necessari. Aquest curs s'han celebrat les següents reunions, en les quals s'ha procedit de la forma que es detalla a continuació:

a) 25 de setembre de 2007, amb tot el professorat. 11.00 a 12.30.

Es presenten les novetats del curs; també el nou professorat que s'incorpora per primer cop al Programa; es donen les orientacions pertinents al voltant del perfil de l'alumnat i, sobretot, de les metodologies docents a seguir.

b) 30 de gener de 2008, amb el professorat de 1r curs, del 1r i 2n quadrimestres. 16.30 a 18.30.

A la primera part, amb la presència de tot el professorat del 1r curs, la coordinadora dóna les informacions adients sobre el programa i es comenten els aspectes que es creu necessari sobre el desenvolupament del 1r quadrimestre. El professorat del segon quadrimestre té així l'oportunitat de saber detalls sobre la marxa del curs i què és el que es pot trobar. A la segona part, el professorat del 2n quadrimestre deixa la reunió, quedant-se el professorat del 1r per tal de procedir a l'avaluació conjunta dels alumnes.

c) 1 de febrer de 2008, amb el professorat de 2n curs, de 1r i 2n quadrimestres. 16.00 a 18.15.

Es procedeix de la mateixa forma que en la reunió anterior, aquest cop amb el professorat del 2n curs.

d) 6 de juny de 2008, amb el professorat de 1r curs, de 2n quadrimestre. 10.00 a 12.00.

Es donen les informacions que s'hagin produït i es tracten els temes de més interès sobre el desenvolupament del curs, per, tot seguit, procedir a l'avaluació conjunta dels alumnes.

e) 6 de juny de 2008, amb el professorat de 2n curs, de 2n quadrimestre. 12.00 a 14.00.

Es procedeix de la mateixa forma que en la reunió anterior, aquest cop amb el professorat del 2n curs.

f) 1 de juliol de 2008, amb el professorat del 3er curs que començarà al setembre del 2008. 12.00 a 14.00.

Es va fer una reunió de presentació del Programa pel professorat que s'incorporarà per primera vegada al setembre, especialment pel que fa a les matèries del 3er curs, de nova implementació.

6.2. Curs de formació del professorat

Com estava previst, es va fer un curs de formació, gestionat per l'ICE, que va tenir lloc els dies 8 i 9 de novembre de 2007, adreçat al professorat interessat en aquest tipus d'ensenyament. Els formadors van ser un professor i una professora de la Universidad de Castilla-La Mancha, pedagogs i especialistes en aquest tipus de formació: Juan Lirio Castro i Sonia Morales Calvo.

S'hi van inscriure professors del Sènior en actiu, però també alguns que encara que no hi han intervingut, però han ofert matèries per al futur que figuren al Pla d'Estudis. Hi va haver 17 inscrits i l'assistència final va ser de 14 persones. El curs va ser molt ben valorat pels assistents; un dels motius va ser la gran quantitat d'informació que els professors del curs van donar, així com l'exposició amena i clara d'estratègies i metodologies interessants per a aquest tipus de docència i aquest perfil d'alumnat. A més, el professorat de la UdL va poder també ser conscient, a partir de les explicacions dels especialistes, de la implantació creixent d'aquests tipus de programes en totes les universitats espanyoles, la qual cosa els va motivar encara més.

El títol i el programa del curs van ser com segueix:

“El proceso de enseñanza-aprendizaje en los adultos mayores”

1. Acercamiento a la educación de adultos y mayores.
  - La educación de adultos mayores como campo conceptual y práctico.
  - Necesidades educativas de las personas mayores.
  - Las universidades de mayores como instituciones educativas.
2. Factores que afectan al aprendizaje de los adultos y mayores; implicaciones a la hora de enseñar.
  - Variables biológicas.
  - Variables cognitivas.
  - Variables socio-afectivas.
3. La interacción didáctica.
  - La teoría de la comunicación y el proceso de enseñanza-aprendizaje.
  - Los activadores del aprendizaje: atención, memoria y motivación.
  - Las estrategias metodológicas.
  - Selección y empleo de medios y recursos didácticos.
  - La evaluación dentro del proceso de enseñanza-aprendizaje en los adultos mayores.

7. AVALUACIÓ DEL PROGRAMA

7.1. Resultats de les enquestes d'opinió sobre el professorat i les matèries

Seguint les directrius establertes per les agències per a l'avaluació i l'acreditació universitàries al nostre país, i que tenen com a objectiu l'assegurament de la qualitat dels estudis universitaris, des de la coordinació del Programa Sènior també s'han posat les bases perquè en aquests ensenyaments es pugui garantir la qualitat de la mateixa manera que ho fan les altres titulacions de la UdL.

Així, per avaluar la qualitat del professorat, al final de cada quadrimestre se sotmeten uns qüestionaris a l'alumnat de manera que aquests puguin donar la seva opinió sobre la tasca del professorat i les seves metodologies, així com sobre les característiques de les matèries. Les enquestes segueixen el model que des de l'Oficina de Qualitat, dependent del Vicerectorat de Qualitat i Planificació, s'han dissenyat, tot i que en alguns aspectes s'han adaptat a l'especificitat de la titulació Sènior.

Els resultats d'aquest curs han estat molt satisfactoris, per sobre de la mitjana de la UdL en diversos punts, com es veurà tot seguit. Com a mostra, podem dir que el valor mitjà de la resposta a la qüestió "Considero que és un bon/a professor/a" ha estat de 4.7 sobre 5 al primer curs i de 4.6 sobre 5 al segon curs.

Tot seguit, incloem els quadres resum dels valors mitjans de les enquestes sobre professorat i matèries del 1r curs (1r i 2n quadrimestres) i del 2n curs (1r i 2n quadrimestres).

Enquesta d'opinió: professorat i assignatures. Curs 2007-2008

1r curs – 1r quadrimestre		1r curs – 2n quadrimestre	
I. Valoració del/de la professor/a (de l'1 al 5)	Mitjana	I. Valoració del/de la professor/a (de l'1 al 5)	Mitjana
1. Compleix l'horari establert	4.8	1. Compleix l'horari establert	4.7
2. Exposa els conceptes amb claredat	4.7	2. Exposa els conceptes amb claredat	4.5
3. Fomenta la participació de l'estudiant a les classes	4.7	3. Fomenta la participació de l'estudiant a les classes	4.5
4. Resol satisfactòriament els dubtes que li plantegen	4.6	4. Resol satisfactòriament els dubtes que li plantegen	4.5
5. Utilitza mètodes d'ensenyança eficaços	4.6	5. Utilitza mètodes d'ensenyança eficaços	4.4
6. Considero que és un/una bon/a professor/a	4.8	6. Considero que és un/una bon/a professor/a	4.6
II. Valoració de l'assignatura (de l'1 al 5)		II. Valoració de l'assignatura (de l'1 al 5)	
7. Ha deixat clars els objectius, el programa i el sistema d'avaluació al començament del curs	4.5	7. Ha deixat clars els objectius, el programa i el sistema d'avaluació al començament del curs	4.5
8. Els objectius i el programa de l'assignatura s'adeqüen als crèdits assignats	4.6	8. Els objectius i el programa de l'assignatura s'adeqüen als crèdits assignats	4.7
9. Considero que els nous coneixements que he assolit en l'assignatura són importants	4.7	9. Considero que els nous coneixements que he assolit en l'assignatura són importants	4.6
10. Recomanaria aquesta assignatura a un/a company/a	4.8	10. Recomanaria aquesta assignatura a un/a company/a	4.5

Enquesta d'opinió: professorat i assignatures. Curs 2007-2008

2n curs – 1r quadrimestre		2n curs – 2n quadrimestre	
I. Valoració del/de la professor/a (de l'1 al 5)	Mitjana	I. Valoració del/de la professor/a (de l'1 al 5)	Mitjana
1. Compleix l'horari establert	4.8	1. Compleix l'horari establert	4.8
2. Exposa els conceptes amb claredat	4.5	2. Exposa els conceptes amb claredat	4.4
3. Fomenta la participació de l'estudiant a les classes	4.6	3. Fomenta la participació de l'estudiant a les classes	4.6
4. Resol satisfactòriament els dubtes que li plantegen	4.5	4. Resol satisfactòriament els dubtes que li plantegen	4.5
5. Utilitza mètodes d'ensenyança eficaços	4.5	5. Utilitza mètodes d'ensenyança eficaços	4.4
6. Considero que és un/una bon/a professor/a	4.8	6. Considero que és un/una bon/a professor/a	4.7
II. Valoració de l'assignatura (de l'1 al 5)		II. Valoració de l'assignatura (de l'1 al 5)	
7. Ha deixat clars els objectius, el programa i el sistema d'avaluació al començament del curs	4.5	7. Ha deixat clars els objectius, el programa i el sistema d'avaluació al començament del curs	4.5
8. Els objectius i el programa de l'assignatura s'adeqüen als crèdits assignats	4.4	8. Els objectius i el programa de l'assignatura s'adeqüen als crèdits assignats	4.6
9. Considero que els nous coneixements que he assolit en l'assignatura són importants	4.5	9. Considero que els nous coneixements que he assolit en l'assignatura són importants	4.4
10. Recomanaria aquesta assignatura a un/a company/a	4.7	10. Recomanaria aquesta assignatura a un/a company/a	4.5

En general es pot observar, per part de l'alumnat enquestat, un nivell de satisfacció alt pel que fa a la qualitat del professorat i al desenvolupament de les matèries. És una prova de com aquests docents s'han implicat en el Programa i treballen per tal d'oferir ensenyaments amb un alt nivell d'excel·lència, mirant de millorar allà on observen que cal fer-ho.

7.2. Resultats de les enquestes d'opinió sobre el Programa

Juntament amb el qüestionari sobre dades socioculturals de l'alumnat (ja reflectides al punt 5.6), plantegem també algunes qüestions al voltant de les característiques i infraestructura del Programa, per tal d'obtenir, de primera mà, les impressions dels estudiants sobre aquests aspectes. Aquests que incloem en el quadre següent han estat els resultats dels valors dels qüestionaris.

Enquesta sobre aspectes generals Programa Sènior Curs 2007-2008		Alumnes enquestats 1r curs: 18 2n curs: 15	
I. Valoració dels mitjans en general (de l'1 al 5)			
	1r C	2n C	Mitjana
1. Sobre les condicions de l'aula	2.7	2.5	2.6
2. Sobre els horaris	3.6	4.3	3.9
3. Sobre els mitjans tècnics	3.7	3.8	3.75
4. Sobre el material didàctic rebut	3.6	4	3.8
5. Sobre el conjunt del programa	4	4.3	4.2
II. Prospecció per al futur (per nombre d'alumnes)			
	1r C	2n C	Mitjana
Aspectes que caldria conservar:			
Horaris	7	5	12
Professorat	3	4	7
Nombre d'alumnes	2	-	2
Tipus d'avaluacions	2	-	2
Material didàctic	1	-	1
Aspectes que caldria renovar:			
Condicions de l'aula	15	8	23
Material didàctic	2	-	2

Aspectes que caldria ampliar:			
Material didàctic	4	-	4
Continguts de les assignatures	1	1	2
Exposicions orals	1	-	1
Crèdits opcionals	1	-	1
Mitjans tècnics	-	1	1
Pràctiques	-	1	1
Aspectes que caldria reduir:			
Soroll dels mòbils	1	-	1
Horaris	1	-	1
Temari	-	1	1
Teoria	-	1	1
III. Les expectatives en relació amb el Programa s'han complert?			
	1r C	2n C	Mitjana
Sí	18	15	33
No	-	-	-

En general, hem vist com els alumnes enquestats estan satisfets amb la part acadèmica del Programa, professorat i horaris, però presenten algunes objeccions pel que fa a les infraestructures relacionades amb les aules; les seves condicions no els satisfan i demanen el canvi i la millora en aquest sentit, de forma gairebé unànime. Es mirarà de resoldre aquesta qüestió en la mesura en què sigui possible per al pròxim curs.

7.3. Rendiment acadèmic

Finalment, i pel que fa al rendiment acadèmic, després d'analitzar les dades detingudament, podem resumir que el nivell tant al primer curs com al segon ha estat alt, ja que la nota mitjana ha estat de notable. Naturalment, hi ha alumnes que tenen més dificultats a seguir la marxa del curs, però n'hi ha d'altres que s'hi han esforçat molt i han obtingut resultats excel·lents, la qual cosa equilibra el còmput final. En algun cas, l'alumne

no ha pogut lliurar els treballs a temps de certes matèries, per la qual cosa se li ha donat l'oportunitat de fer-ho al setembre, com en una segona convocatòria. Aquesta possibilitat és l'últim cop que es podrà oferir a l'alumnat del Sènior, ja que el pròxim curs aquesta titulació s'integrarà en la mateixa organització acadèmica que la resta, seguint les directrius del Pla Director de la Docència de la UdL.

8. ANNEXOS

8.1. Models d'enquestes

8.1.1. Enquesta d'opinió sobre aspectes generals dels alumnes i el programa

Títol Sènior. Enquesta sobre aspectes generals curs 2007-2008 Universitat de Lleida
I. Dades personals
1. Home ☐ Dona ☐
2. Edat:
3. Lloc de residència:
4. Situació laboral:
a) Jubilat/da ☐ Prejubilat/da ☐
En aquests casos, podríeu indicar quina professió/ocupació heu tingut durant la vostra vida laboral?
b) En actiu ☐
En aquest cas, podríeu especificar quina feina esteu desenvolupant?
c) Mestressa de casa ☐
d) Altres (especificar)
5. Nivell de formació:
Estudis primaris ☐ Batxillerat ☐ Estudis mitjans/tècnics ☐ Estudis superiors ☐
Podríeu especificar la/les titulació/ons obtingudes?
6. Estat civil
7. Teniu fills / néts?
8. Pertanyeu a algun col·lectiu o associació? Sí ☐ No ☐
Tipus d'associació o col·lectiu?
Hi teniu algun càrrec?
9. Teniu ordinador a casa? Sí ☐ No ☐
Quin nivell de domini de les eines informàtiques teniu? Cap ☐ Mitjà ☐ Avançat ☐

10. Teniu alguna discapacitat? Sí No

En cas afirmatiu, podríeu indicar quina, si us plau?

11. Quina/es motivació/ons us han portat a matricular-vos en el Programa Sènior de la UdL?

12. Fins ara, considereu que s'han acomplert les vostres expectatives en relació amb aquest Programa i el que hi esperàveu trobar?

II. Valoració dels mitjans en general (de l'1 al 5)*

1. Sobre les condicions de l'aula	1	2	3	4	5
2. Sobre els horaris	1	2	3	4	5
3. Sobre els mitjans tècnics	1	2	3	4	5
4. Sobre el material didàctic rebut	1	2	3	4	5
5. Sobre el conjunt del programa	1	2	3	4	5

[5: Excel·lent. 4: Molt bé. 3: Bé. 2: Malament. 1: Molt malament]

III. Prospecció per al futur:

1. Amb relació als punts anteriors, indiqueu, si us plau, els aspectes que considereu que caldria:

Conservar:

Renovar:

Ampliar:

Reduir:

IV. Altres comentaris o observacions que vulgueu fer:

[El nostre objectiu és recopilar informació sobre la tipologia de l'alumnat del Programa, per tal de conèixer més profundament el perfil d'estudiants i poder ajustar millor el Programa a les necessitats reals.

Podeu escriure en la llengua en la qual us sentiu més còmodes: català o castellà. Si necessiteu més espai, podeu afegir-hi un full.

Us estem molt agraïts per la vostra col·laboració. La Coordinació del Programa.]

8.1.2. Enquesta d'opinió sobre el professorat i les matèries

Títol Sènior - Universitat de Lleida. Enquesta d'opinió sobre Professorat i assignatures X quadrimestre curs 2007-08

Professor:

Assignatura:

I. Valoració del/de la professor/a (de l'1 al 5)*

1. Compleix l'horari establert	1	2	3	4	5
2. Exposa els conceptes amb claredat	1	2	3	4	5
3. Fomenta la participació de l'estudiantat a les classes	1	2	3	4	5
4. Resol satisfactòriament els dubtes que li plantegen	1	2	3	4	5
5. Utilitza mètodes d'ensenyança eficaços	1	2	3	4	5
6. Considero que és un/a bon/a professor/a	1	2	3	4	5

III. Valoració de l'assignatura (de l'1 al 5)*

7. Ha deixat clars els objectius, el programa i el sistema d'avaluació al començament del curs	1	2	3	4	5
8. Els objectius i el programa de l'assignatura s'adeqüen als crèdits assignats	1	2	3	4	5
9. Considero que els nous coneixements que he assolit en l'assignatura són importants per a la meva formació	1	2	3	4	5
10. Recomanaria aquesta assignatura a un/a company/a	1	2	3	4	5
11. Comentarís que vulgui fer sobre l'assignatura i el professorat (temàtiques més interessants; altres que podrien incorporar-s'hi; mètodes didàctics; etc. etc.)					

* 5: Excel·lent. 4: Molt bé. 3: Bé. 2: Malament. 1: Molt malament

8.2. Model de fitxa-programa de matèria

Títol sènior en cultura, ciència i tecnologia. Curs 2007-2008 Fitxa assignatura	
Assignatura	Títol
Tipus	Obligatòria / Optativa
Curs	(Només les obligatòries)
Quadrimestre	1r / 2n
Professor/a responsable	Nom
Departament	
Adreça electrònica	
Altre professorat	Nom + adreça electrònica + Departament
Objectius	
Continguts	
Metodologia	Teoria / pràctiques / ....
Avaluació	Exemples: Assistència ..... % Treball en grup ..... % Treball individual ..... % Pràctiques d'aula .....%
Bibliografia bàsica	
Altres recursos	
Necessitats d'aparells	

8.3. Informació sobre la Jornada de Portes Obertes

Jornada de portes obertes 2008. Programa sènior Universitat de Lleida
Descripció <p>La Universitat de Lleida organitza aquesta jornada de portes obertes adreçada especialment a les persones de més de 50 anys que volen iniciar estudis universitaris en el marc del programa sènior de la UdL. Aquesta és, doncs, una ocasió única perquè pugueu conèixer de primera mà el campus de rectorat i l'oferta formativa que la UdL ha dissenyat específicament per a vosaltres, amb la il·lusió que sereu els protagonistes d'un recorregut per la cultura i la vida universitàries no només en aquest dia, sinó en un futur en el qual podreu fer vostra la Universitat de Lleida.</p>
Objectius de la Jornada <ul style="list-style-type: none">
• Donar-vos la benvinguda i una visió general de la Universitat de Lleida.
• Presentar el Programa Sènior de la UdL.
• Presentar la titulació Cultura, ciència i tecnologia, que s'imparteix actualment a la UdL en el marc d'aquest programa de formació.
• Informar de l'accés i les dades d'inscripció i de matrícula.
• Visitar diverses instal·lacions del campus de rectorat de la UdL.
Destinatari de la Jornada <p>La jornada s'adreça a les persones de més de 50 anys amb inquietuds culturals i que, sense titulacions ni estudis previs, desitgen participar en els estudis i la vida universitària.</p>
Calendari i horari <p>Dimecres, 14 de maig de 2008 De 10.45 h a 13.30 h</p>
Lloc <p>Edifici del Rectorat. Sala de Juntes de la 3a planta</p>
Programa de la Jornada <p>10.45 Benvinguda als assistents. 11.00 Presentació de la jornada, a càrrec de la Vicerectora de Docència, Dra. Isabel del Arco, i del Vicerector d'Estudiantat, Dr. Xavier Gómez. 11.30 Presentació del Programa Sènior, a càrrec de la coordinadora, Dra. Neus Vila. 12.00 Pausa cafè. 12.30 Visita guiada per diversos espais i instal·lacions de l'edifici del rectorat de la UdL.</p>

8.4. Recull de premsa

JOFER BOLEDA

El Rectorat acogió el acto de inauguración del curso

► Inicio de curso del Graduat Sènior

LLEIDA • La sala de juntas del Rectorat de la Universitat de Lleida acogió ayer la presentación del Graduat Sènior en Cultura, Ciència i Tecnologia que ofrece este centro para

personas mayores de 50 años. El objetivo del graduado es ofrecer unos estudios a personas que, sin querer estudiar una carrera, quieren ampliar sus conocimientos.

Treinta alumnos en las aulas para mayores

■ Ayer se presentó oficialmente el Programa Sènior que la UdL destina a los estudiantes mayores de cincuenta años. Este año se han inscrito treinta personas en estos estudios, que están orientados a las personas que no quieren estudiar una carrera concreta sino que prefieren ampliar sus conocimientos y cultura general.

Segre, 27/09/2007

La Mañana,
27/09/2007

La UPC ofrecerá un título universitario para mayores de 55 años que no estén en activo

SILVIA MARIMÓN, Terrassa
Los únicos requisitos para matricularse son tener más de 55 años no estar en activo, y mucho interés en aprender, porque para aprobar hay que asistir a clase. Se estudia el cambio climático, historia, los entretijos del GPS y del móvil, los tejidos inteligentes, nanotecnología, robótica, biología, psicología e inglés. Son algunas de las peculiaridades de un nuevo título, Ciencia, Tecnología y Sociedad, que la Universidad Politécnica de Cataluña (UPC) ofrecerá el curso próximo. "Nuestro objetivo es formar a la gente mayor para que entiendan hacia dónde va el mundo, ser un espacio de reflexión, y que cuando sus nietos les hablen del iPod sepan de qué va", explica el delegado del rector de la UPC, en Terrassa, Joseba Quebedo.

Las aulas se ubicarán en el campus egarense y los estudios durarán tres años. Los alumnos no tendrán que demostrar formación previa ni tener ningún título, ni tan siquiera el de bachillerato. "Los profesores necesitarán la habilidad suficiente para que todos sus alumnos, tengan el nivel que tengan, les puedan seguir", relata Quebedo. No habrá exámenes, pero sí muchos trabajos y la asistencia es obligatoria, como mínimo hay que ir al 80% de las clases, si es que se aspira a acabar con un diploma universitario bajo el brazo. Si se quieren sacar buenas notas habrá que preguntar y ser un estudiante activo, porque se valorará la actitud.

El País, 17/10/2007

Interrelación

Quebedo está convencido de que los mayores prefieren instruirse en un aula, que no hacerlo en casa y solos: "La gente mayor quiere ir a clase, quiere escuchar al profesor y trabajar en grupo". El delegado espera que jóvenes y no tan jóvenes se interrelacionen: "Queremos que los alumnos del nuevo curso hagan una inmersión en la vida universitaria, que utilicen el gimnasio y la biblioteca, y que se relacionen con los alumnos más jóvenes".

Para el próximo curso, se ofrecerán entre 30 y 40 plazas: Las encargadas de nutrir el cuerpo de profesorado serán las impulsoras del proyecto, la UPC y la UNED, y otras facultades de Terrassa, como la Escuela de Enfermería de la Cruz Roja, la Escuela Superior de Cine (Escac), y la Escuela Superior de Comercio (Escodi). No es una experiencia pionera. La Universidad del País Vasco ofrece el título universitario en Ciencias Humanas, la Universidad de Lleida imparte desde el año pasado el Graduado Senior en Cultura, Ciencia y Tecnología y la de Alicante dispone de un diploma Senior en inglés, dirigido a los extranjeros que viven todo el año en la costa.

Quebedo ya ha tenido un primer encuentro con colectivos de gente mayor de Terrassa para explicarles el proyecto. La preocupación del responsable de la UPC es encontrar financiación pública y privada para que el precio de la matrícula no sea un obstáculo para los futuros alumnos.

WOLFGANG GILBERT

Bernardeta, a la izquierda, con su compañera sénior de clase, en los pasillos de la URV

“No quiero un título, quiero disfrutar y aprender”

«Bernardeta tiene 71 años, correo electrónico y deberes. Desde septiembre es una alumna más de la URV. En su momento no pudo comenzar los estudios superiores, luego se casó, tuvo cuatro hijos y trabajó hasta los 65 años en las tiendas que con su marido tenía en Sabú y Vila-seca. Se ha matriculado en Literatura Catalana y comparte

pupitre con una veintena de jóvenes de 18 años. “No quiero un título, lo que quiero es disfrutar y aprender”, dice. Cuando llega a casa, Bernardeta repasa los apuntes y los amplía con internet. Hace cuatro años, uno de sus hijos le regaló su primer ordenador y luego ella se compró otro. Como es una mujer activa, ha hecho cursos de infur-

mática: “Me encanta internet, aunque a veces me distraigo y acabo leyendo cosas que no son las que buscaba”. El primer día de clase, conoció a Mercè Ferret, otra estudiante sénior de la URV y con la que va al bar de la facultad en los descansos de clase. El próximo curso podrá desayunar ahí con su nieto pequeño, que tiene 17 años.

La Vanguardia, 17/10/2007

Cinco universidades catalanas abren sus puertas a personas de más de 55 años para que compartan las aulas con los estudiantes jóvenes

A clase con los nietos

SARA SANS
Tarragona

Francesc tiene 60 años y se está acostumbrando de nuevo a tomar apuntes, aunque luego los pasa al ordenador porque, con las prisas, apenas entiende su propia letra. Vive en Marçà (Priorat), acabó el bachillerato hace más de 40 años y desde el mes pasado es universitario. Es uno de los 35 alumnos que se han matriculado en el programa para mayores de 55 años que la Universitat Rovira i Virgili (URV) ha puesto en marcha este año. La única motivación de estos estudiantes no es otra que la de aprender y compartir aulas con alumnos que podrían ser sus nietos. Cinco universidades catalanas ya tienen alumnos sénior (en total hay 295) y la tendencia va la alza. En enero, la Pompeu Fabra abrirá sus asignaturas a mayores de 55 años y el próximo curso lo hará la Politécnica de Catalunya.

La Universitat Autònoma de Barcelona fue la pionera en Catalunya y España en poner en marcha este tipo de programas. Comenzaron con once alumnos y este año —el octavo— se han matriculado 170 alumnos de más de 50 años que tienen a su disposición 325 asignaturas. “La mayoría son jubilados que están en plena forma y tienen muchas ganas de aprender, no faltan a clase y, muchas veces, son los principales proveedores de apuntes para el resto

de los alumnos”, explica Sergi Arenas, coordinador de La Universitat a l’Abast de la UAB. Este modelo permite abrir la universidad a los mayores de 55 años ofertando asignaturas reguladas, sin requerir ninguna titulación previa ni la prueba de acceso a los mayores de 25 años. “Siempre me ha gustado la historia y ahora tengo tiempo para estudiar”, explica Francesc.

ASIGNATURAS PREFERIDAS

- 1 Historia de Catalunya
- 2 Historia de España
- 3 Historia Contemporánea de Catalunya
- 4 Historia del Pensamiento Político y Social
- 5 Historia Medieval
- 6 Literatura Catalana
- 7 Claves del Mundo Actual
- 8 Historia del Arte
- 9 Nutrición y Dietética
- 10 Introducció a la Economia

Hace tres años se sumó la Universitat de Girona, siguió el ejemplo de la UAB y ahora cuenta con 43 sénior. Este curso se ha incorporado la URV ofertando sus total de 200 asignaturas. “Actívat per el plaer de aprendrer” es el eslogan para promocionar este programa, al que se han sumado 35 alumnos. “Se trata de dar más oportunidades a la gente mayor, y lo cierto es que la convivencia entre generaciones es muy interesante para to-

dos”, explica Maria Bargalló, vicedirectora de Estudiantes y Comunidad Universitaria. En la UAB, por ejemplo, en una misma clase de Introducción al Italiano coinciden madre e hija. Las asignaturas de humanidades son las que han tenido más demanda, aunque también hay alumnos en asignaturas de turismo y economía. En este mismo modelo se ha fijado la Universitat Pompeu Fabra (UPF), que en enero tendrá sus primeros sénior en la aulas, junto con los universitarios veinteañeros.

La Universitat de Lleida (UdL), sin embargo, apostó hace dos años por un modelo distinto y diseñó un título propio para mayores de 50 años, de cuatro años de duración: “Son estudios con dos grandes bloques: las asignaturas de Ciencias Sociales y las de Ciencias Experimentales”, explica Neus Vila, coordinadora de este programa.

Si en el resto de las universidades los alumnos se han matriculado a una o dos asignaturas, en Lleida, los universitarios sénior acuden a las aulas de lunes a jueves entre tres y cuatro horas cada tarde y, cuando acaban, obtendrán un título oficial. Esta fórmula es la que el próximo curso pondrá en marcha la UPC en Terrassa. A la posibilidad de cursar asignaturas reguladas se suman desde hace 25 años las Aulas de Gent Gran, en las que según la Agrupació d’Aules de Formació Permanent per a la Gent Gran de Catalunya, se han matriculado este año 15.000 jubilados.■

UNIVERSITAT

Portes obertes a la UdL per a persones de més de 50 anys

ILLEIDA | La Universitat de Lleida celebrarà demà una jornada de portes obertes dirigida a persones de més de 50 anys que volen iniciar estudis universitaris, en el marc del Programa Sènior. A les 11.00, els vicerectors de Docència i Estudiantat, Isabel del Arco i Xavier Gómez, respectivament, presentaran la jornada i a les 11.30, la coordinadora del Programa Sènior presentarà la carrera per a persones més grans de 50 anys. A les 12.30 hi haurà visites guiades al Rectorat.

Segre, 13/05/2008

Dimecres 14 de maig / 10.45 hores
Sala de Juntes 2n pis / Edifici del Rectorat

JORNADA DE PORTES OBERTES 2008
PROGRAMA SÈNIOR
per a majors de 50 anys

Vine a conèixer la titulació en Cultura, Ciència i
Tecnologia del Programa Sènior de la UdL!!

Més informació: Tel. 973 70 21 53 / www.udl.cat

La Mañana, 13/05/2008

8.5. Imatges del curs

8.5.1. Inauguració del curs 2007-2008

EDIFICI DEL RECTORAT. 26 DE SETEMBRE DE 2007

8.5.2. Alumnes i activitats: 1er curs

FOTO DE GRUP AL CLAUSTRE DE LA PENSATIVA DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA. MAIG DE 2008

SORTIDA AL MÓN SANT BENET, 4 DE JUNY DE 2008. AMB LES PROFESSORES MONTSERRAT PÉREZ, M. TERESA PIQUÉ I ANTONIETA BARAHONA

SORTIDA A MONTFALCÓ, CERVERA I VALLFEROSA: 16 DE NOVEMBRE DE 2007. AMB LA PROFESSORA MONTSERRAT PÉREZ I SERRA

8.5.3. Alumnes i activitats: 2n curs

VISITA A L'EXPOSICIÓ DE BOLETS A L'IEI. 29 D'OCTUBRE DE 2007. AMB EL PROFESSOR JOAN PEDROL

SORTIDA AL PARC DE LA MITJANA DE LLEIDA. 10 DE NOVEMBRE DE 2007. AMB EL PROFESSOR J. ANTONI CONESA

TOT FENT PRÀCTIQUES AL TALLER D'ECOLOGIA, A L'ETSEA. 12 DE NOVEMBRE DE 2007. AMB ELS PROFESSORS CRISTINA CHOCARRO I LUIS SERRANO

VISITA A L'HERBARI DE L'IEI DE LLEIDA. 29 DE NOVEMBRE DE 2007. AMB EL PROFESSOR JOAN PEDROL

TAST DE VINS A CLASSE D'ENOLOGIA. RECTORAT, 19 DE DESEMBRE DE 2007

SORTIDA A GANDESA I FALSET. 29 DE MARÇ DE 2008. AMB EL PROFESSOR XAVIER PICAZO

SORTIDA ALS CAMPS ELISIS DE LLEIDA. 28 D'ABRIL DE 2008. AMB LA PROFESSORA ISABEL BOVET I DOS ALUMNES DE L'ETSEA

PRESENTACIÓ DELS TREBALLS DE JARDINERIA I PAISATGISME, AMB LA PROFESSORA ISABEL BOVET, AL LABORATORI DE JARDINERIA DE L'ETSEA. MAIG DE 2008

Universitat de Lleida
Vicerectorat de Docència

ime
Institut Municipal d'Educació

la universitat
de lleida a!

